

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
จุลศักดิ์ สุขสบาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กุมภาพันธ์ 2560

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กุมภาพันธ์ 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กุมภาพันธ์ 2560

จุลศักดิ์ สุขสบาย. (2560). การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์: แขนงวิชา การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธการ, อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา, อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เป็นนักเรียนจำนวน 643 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เป็นนักเรียนจำนวน 814 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 4 ฉบับ คือ แบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว, แบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน, แบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล, และแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าความเชื่อมั่น .86, .93, .92, และ .98 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า พิจารณาจากค่า $\chi^2 = 8.568$, $df = 4$, $p = .072$, $\chi^2/df = 2.142$, $GFI = .966$, $AGFI = .984$, $RMSEA = .037$, $SRMR = .012$ แสดงว่าโมเดลการวัด มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า $\chi^2 = 54.970$, $df = 40$, $p = .057$, $\chi^2/df = 1.374$, $GFI = .990$, $AGFI = .975$, $CFI = .999$, $RMSEA = .022$, $SRMR = .015$, $CN = 933.625$ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง จะต้องแสดงบทบาทเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในด้านการเรียนรู้สำหรับนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อกับการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่านและอ่านหนังสือกับลูก ตลอดจตุรรมมือกับโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียน, ด้านโรงเรียนและครู พัฒนาหลักสูตร จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พัฒนาคุณภาพของครู และจัดโครงการส่งเสริมการรักการอ่าน จัดทำคู่มือการดูแลนักเรียนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง และจัดสัมมนาให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมภาคเรียนละหนึ่งครั้ง, และด้านนักเรียนและกลุ่มเพื่อน นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเจตคติที่ถูกต้องในด้านการเรียน การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมกันส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และการให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ภาคภูมิใจหน้าชั้นเรียน

STUDY OF CAUSAL FACTORS AND GUIDELINES FOR DEVELOPING LIFELONG
LEARNERS' CHARACTERISTICS OF ELEMENTARY GRADE 4th – 6th STUDENTS
OF DEMONSTRATION SCHOOL OF SCHOOLS UNDER OFFICE
OF THE HIGHER EDUCATION COMMISSION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Doctor of Philosophy Degree
in Research and Development on Human Potentials: Educational Research and Statistics

At Srinakharinwirot University

February 2560

Junlasak Suksabay. (2017). **Study of Causal Factors and Guidelines for Developing Lifelong Learners' Characteristics of Elementary Grade 4th – 6th students of Demonstration School of schools under Office of the Higher Education Commission.** Dissertation, Ph.D. (Research and Development on Human Potential: Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Manaathar Tulmethakaan, Dr. Wilailak Langka, Dr. Ittipaat Suwatanpornkool.

The purposes of this research are to develop indicators, study the causal relationships between factors and guidelines for developing the characteristics of lifelong learners' among Elementary Grade, students in Four to Six at the Demonstration School under the authority Office of the Higher Education Commission. The samples used for exploratory factor analysis included six hundred and forty three students and for confirmatory factor analysis and causal relationship model analysis there were eight hundred and fourteen students derived from two stage random sampling. The research tools used in this study were the factor of the divided into four categories, measuring family factors such as, school, individual and characteristics of a lifelong learner such. The reliability was .86, .93, .92 and .98 respectively. The data were analyzed using statistics such as mean, standard deviation, exploratory factor analysis (EFA), confirmatory factor analysis (CFA) and causal relationship model analysis. The results indicated the following:

The exploratory factor analysis showed that the characteristics of lifelong learner consisted of five factors, which include learning ability, achievement motive, learning and co-existence ability, technology utilization ability, and desire for knowledge and learning. The results of confirmatory factor analysis indicated that $\chi^2 = 8.568$, $df = 4$, $p = .072$, $\chi^2/df = 2.142$, GFI = .966, AGFI = .984, RMSEA = .037, SRMR = .012, and showing that the evaluation model was consistent with the empirical data

The causal relationship model analysis indicated that $\chi^2 = 54.970$, $df = 40$, $p = .057$, $\chi^2/df = 1.374$, GFI = .990, AGFI = .975, CFI = .999, RMSEA = .022, SRMR = .015, CN = 933.625, revealing that the causal relationship model was consistent with the empirical data

Guidelines for encouraging and developing the characteristics of lifelong learners, which included the aspects of parents, school and teacher, students and peer group. Parents are role models in terms of learning. Parents should establish a home environment that encourages learning, promotes reading and parents should read with their children. Parents should also cooperate with school in the development of their child. Schools and teachers should develop curriculum, create a learning environment, develop quality of teachers, launch a project that encourages reading, produces the behavior a parent's manual, provides knowledge to take care of and to support students, and provide instructions for terms of the Schools the should arrange parents seminars at least once a semester. In students and peer group aspect, attitudes of students toward learning must be developed. Pride and self-esteem should be promoted through peer groups. When a peer succeeds, one wishes to follow. Teachers should allow students to share success stories of the if in the classroom.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธการ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และอาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุธันพรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิด คำแนะนำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรสุภกุล และอาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ปฐมชัย ณะนะเนตร และอาจารย์ดลศักดิ์ ไทรเล็กทิม ที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ โรงเรียนสาธิต ที่กรุณาสละเวลาในการเก็บแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกให้ ตลอดจนนักเรียนที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เมตตาให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอกแก่ผู้วิจัย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา พี่น้อง และครอบครัว ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนของผู้วิจัยตลอดมา พร้อมทั้งยังเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ที่ช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

จุลศักดิ์ สุขสบาย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
สมมติฐานการวิจัย	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
การเรียนรู้ตลอดชีวิต	17
ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต	17
ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต	18
ลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต	29
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	34
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory)	34
ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning)	36
ปัจจัยเชิงสาเหตุ	38
ปัจจัยด้านครอบครัว	41
ปัจจัยด้านโรงเรียน	46
ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ...	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	76
ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	89
ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	111
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	111
ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	112
ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	125
ผลการวิจัยระยะที่ 3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 -6	138
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	143
ความมุ่งหมายของการวิจัย	143
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	143
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	145
สรุปผลการวิจัย	145
อภิปรายผล	148
ข้อเสนอแนะ	153
บรรณานุกรม	156
ภาคผนวก	171
ภาคผนวก ก	172
ภาคผนวก ข	177
ภาคผนวก ค	202
ภาคผนวก ง	219
ภาคผนวก จ	252
ภาคผนวก ฉ	255
ประวัติย่อผู้วิจัย	262

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	25
2	จำนวนประชากร จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้น	80
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ชั้นที่ 1 จำแนกตาม โรงเรียนและระดับชั้น	82
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำแนกตาม โรงเรียนและระดับชั้นเรียน	83
5	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ชั้นที่ 1 จำแนกตาม โรงเรียนและระดับชั้น	84
6	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำแนกตาม โรงเรียนและระดับชั้น	85
7	จำนวนข้อคำถามในแต่ละปัจจัย	91
8	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในแต่ละด้าน	93
9	การสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ องค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	114
10	จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	116
11	ค่าสถิติ KMO และ Bartlett's Test of Sphericity ของแบบวัด	117
12	จำแนกองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบวัด	118
13	องค์ประกอบหลักคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6	119
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ($n_1 = 643$)	122
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ($n_2 = 814$)	123
16	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ และสัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ	
17	จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	126
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง และ ค่าสถิติไค-สแควร์ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติรายตัวแปร ($n_2=814$)	127
19	เมทริกซ์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยกับองค์ประกอบของ คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	129

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์	131
21 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้าง	135
22 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และ อิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีต่อตัวแปรผล	137
23 ความถี่รหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความหมาย	178
24 ความถี่รหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่าง ตลอดชีวิต	179
25 ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	182
26 องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	183
27 สรุปนิยามศัพท์ของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	185
28 พฤติกรรมขององค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	187
29 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิตของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ องค์ประกอบย่อยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	199
30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	220
31 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ...	230
32 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิตหลังจาก การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method)	234
33 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดตัวแปรปัจจัย	238
34 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว	245
35 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน	247
36 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล	248
37 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต	250

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	14
2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล พฤติกรรม และสภาพแวดล้อม	36
3 แผนภูมิแสดงรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของบูลม	37
4 โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังปรับโมเดล	125
5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนปรับโมเดล	133
6 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังปรับโมเดล	133

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) เป็นสังคมแห่งการสร้างสรรคและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังคมฐานความรู้ก่อให้เกิดองค์ความรู้และนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นการเรียนรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดทุกช่วงวัยของชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการศึกษาของผู้ใหญ่ แต่เป็นการศึกษาสำหรับทุกช่วงของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ไปจนถึงผู้สูงอายุ เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย และเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงนำมาใช้เพื่อการศึกษาอย่างมาก และได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ปีเตอร์สัน (สุมาลี สังข์ศรี. 2544: 20; อ้างอิงจาก Peterson. 1979) การเรียนรู้อย่างอิสระที่บุคคลสามารถกระทำได้ และเป็นสิ่งที่ควรที่จะเกิดขึ้นไปตลอดชั่วชีวิตของแต่ละบุคคล การเรียนรู้ไม่ใช่การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยขาดการวางแผนล่วงหน้า แนนเปเปอร์ และ ครอปป์ (Knapper; & Cropley. 2000: 11-12) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลที่กระทำจนเป็นนิสัยและต่อเนื่องตลอดชีวิต สมิธ และสเปอร์ลิง (Smith; & Spurling. 1999: 9-11) เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนในการพัฒนาตนเองที่จะเรียนรู้ ได้รับความรู้ และสามารถเรียนรู้ได้สูงสุดได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ ด้วยความตั้งใจและไม่ตั้งใจ ในทุกแหล่งเรียนรู้ ทั้งจากโรงเรียน บุคคล ครอบครัว หรือหน่วยงานอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยสามารถบูรณาการทั้งความรู้ใหม่ และความรู้เก่ามาใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล (กุลิดา ทศนพิทักษ์. 2554: 2)

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) มุ่งเน้นที่ตัวบุคคล (Individual oriented) เป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากความคิดริเริ่มของตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตนับเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษาที่สำคัญ เพราะไม่ว่าใครก็ตามล้วนแต่ต้องเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดเวลา การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในทุกช่วงวัยเพราะ มนุษย์ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา และความรู้ในวัยเรียนเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ แต่ช่วงชีวิตหลังวัยเรียนเป็นช่วงชีวิตที่ยาวนาน การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะสามารถก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2549: 11) การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่ทุกคนสามารถกระทำได้ในทุกช่วงวัยของชีวิตและเรียนรู้ได้ในทุกสถานที่ ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบ โดยทุกคนมีความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา และมีวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต รวมทั้งสาระการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทุกคนมีอิสระในการเลือกที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้และเลือกวิธีเรียน การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ

ความสามารถของตนในการที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ รวมทั้งทักษะในการแสวงหาความรู้หรือมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกต่อไป (รุ่งอรุณ ไวยโสภณ. 2551: 98-99) ดังนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่ทุกคนสามารถกระทำได้ในทุกช่วงวัยของชีวิตและเรียนรู้ได้ในทุกสถานที่ ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบ เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือทุกคนให้มีความพร้อมและภูมิคุ้มกันที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเท่าทัน และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในทุกช่วงวัย จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ โดยทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

สาระวิชาควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ และทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C กล่าวคือ 3R ได้แก่ อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น และ 7C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา, ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม, ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์, ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ, ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ, ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, และทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช. 2555: 16-21) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และถ่ายทอดความรู้จะเกิดขึ้นได้ในสังคมไทย และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม

ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นักเรียนในระดับประถมศึกษา นั้น เป็นวัยแห่งการเตรียมพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ถ้านักเรียนได้รับสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุก ๆ ด้าน นักเรียนก็จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างราบรื่น นักเรียนวัยนี้จะมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นวัยที่เข้าโรงเรียน นักเรียนจะเริ่มเรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวก่อนแล้วจึงค่อยเป็นประสบการณ์ไปหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ไกลตัวออกไป นอกจากนี้ฮาวิกเฮิร์ส (วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี; และศิริพันธ์ ดำรงผล. 2543: 56; อ้างอิงจาก Havighurst. 1952) กล่าวว่า พัฒนาการมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง กระบวนการพัฒนาการในแต่ละวัยนั้นจะประกอบด้วย การเรียนรู้งานชนิดต่างๆ ซึ่งเรียกว่า “งานตามขั้นพัฒนาการ” ซึ่งในระดับประถมศึกษา งานตามขั้นพัฒนาการ มีดังนี้ เรียนรู้ทักษะต่างๆ ทางกายที่จำเป็นต่อการเล่นเกมธรรมดา สร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเองเมื่อร่างกายเจริญเติบโต เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนรุ่นเดียวกัน เรียนรู้บทบาทที่เหมาะสมของเพศหญิงหรือเพศชาย พัฒนาทักษะต่างๆ ขั้นพื้นฐานในการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ พัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต พัฒนาจริยธรรมและค่านิยม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ พัฒนาทัศนคติต่างๆ ต่อกลุ่มสังคม กล่าวคือ งานตามขั้นพัฒนาการทั้งหลายของฮาวิกเฮิร์ส เห็นว่าถ้านักเรียนไม่ประสบความสำเร็จด้านทักษะเบื้องต้นทางวิชาการและทักษะทางปัญญาในระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับลักษณะพัฒนาการในวัยต่อมา ครูจึงต้องคำนึงถึงช่วงอายุที่สามารถจะสอนได้ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-5) ได้กำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนด้านทักษะ/กระบวนการ ไว้ดังนี้ 1) ทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น 2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม ประกอบด้วย เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลง และ 3) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน ประกอบด้วย เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง และมีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและถูกทาง จึงมีความจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะหรือลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้การคัดสรรตัวแปรที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและได้รับประโยชน์สูงสุดจากข้อค้นพบ จึงคัดสรรตัวแปร

ที่สำคัญจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย นำมาจัดกลุ่มปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต กลุ่มที่ 1 เป็นปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง, บรรยากาศในบ้าน, และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ กลุ่มที่ 2 เป็นปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน, พฤติกรรมการสอนของอาจารย์, และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มที่ 3 เป็นปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะของบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) อธิบายการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบส่วนบุคคล (Personal: P) 2) พฤติกรรม (Behavior: B) และ 3) สิ่งแวดล้อม (Environmental: E) ปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) (ประสาธน์ อิศรปริดา. 2549: 28) และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (Bloom) มีข้อตกลงเบื้องต้น 2 ประการ คือ 1) พื้นเพของผู้เรียน (History) เป็นหัวใจของการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้ามาเรียนวิชา ในชั้นเรียนในโรงเรียน หรือโครงการของโรงเรียน ด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เรียนได้สำเร็จแตกต่างกันไปจากคนอื่น ถ้าแต่ละคนเข้าเรียนในชั้นด้วยพื้นเพที่คล้ายกันมากแล้ว ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก และ 2) คุณลักษณะของแต่ละคน (ความรู้ที่จำเป็นอย่างก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน) ส่วนคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2524: 9-12) ทั้งสองทฤษฎีสามารถนำมาร่วมกันจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล

จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต พบว่า 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ฐิตูตา คำภูแก้ว. 2553; มิณฐมนันท์ สรรณมรินทร์. 2544; วิภา เมืองมิ่ง. 2549) สำหรับความเอาใจใส่ของมารดาไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและหญิง การเอาใจใส่ของบิดา มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิง สุมานต์ (Sumantei. 1985: 2792-A) บรรยากาศในบ้านมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (วิภา เมืองมิ่ง. 2549; ฐิตูตา คำภูแก้ว. 2553; กรวิภา สอนบุรี. 2546) สำหรับบรรยากาศภายในบ้าน ซึ่งวัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับบรรยากาศภายในบ้าน มีความสัมพันธ์กัน เรย์มอนด์ (อาภรณ์ อินตะชัย. 2556: 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีอิทธิพล

ทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา (กฤษทิกโก โทมัส. 2554) สำหรับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะให้ผลทางบวกต่อวัยรุ่นมากที่สุด และจะสามารถปกป้องเด็กจากสิ่งเลวร้ายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชิมมอนส์ และคอนเจอร์ (Simon; & Conger. 2007: 212-241) 2) ปัจจัยด้านโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างดีได้แก่ บรรยากาศทางการศึกษา/บรรยากาศในชั้นเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (กฤษทิกโก โทมัส. 2554; จิณดา คำภูแก้ว. 2553) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับทางโรงเรียนนั้น มีความสัมพันธ์กันเรย์มอนด์ (Raymond. 1983: 3759-A) พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (จิตติยา วงศ์วิทยาภูล. 2554; จิณดา คำภูแก้ว. 2553; มิณช์มนัส วรณมรินทร์. 2544; กรวิภา สอนบุรี. 2546) สำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดวิจารณ์ของนักเรียน และปริมาณคำถามคำตอบระหว่างครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันเฟอร์เรลล์ (Ferrell. 1992: 3223-A) และ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ประกิจศรีเผ่าเมือง. 2546: 103) และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์. 2543: 66) สำหรับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสามารถมีความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเข้ากับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากการสอนของครูโดยตรง วาตามูรา (Watamura. 2000: 62) และ 3) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างดีได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการอธิบายตนเองเพื่อการมองโลกในแง่บวก คือ การถ่ายทอดจากผู้ปกครอง ปีเตอร์สัน และเซลิกแมน (Peterson; & Seligman. 1987) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวกไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินหรือสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของคนๆ นั้น ที่ผสมผสานกับปัจจัยภายนอก (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2548: 28 - 39) สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก คือ ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่างๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิดไปรท์ พรทท์เชลท์ (ทรรชนะ บุญขวัญ. 2551: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (พิเชษฐ์ แสนมุข. 2551: 77) สำหรับลักษณะการเรียนรู้ นิสัยการเรียนรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์แต่อยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่เรียนดีมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนกับเพื่อนๆ และชอบการยืดหยุ่นกับวิธีการเรียนหลายๆ

รูปแบบ โดยไม่ชอบเรียนด้วยวิธีฟังผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนเก่งจะมีนิสัยการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียน คลาร์ก เทเลอร์ (Clark Thayer. 1987: 872-A) และบุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อนงค์ พรหมจักร. 2538) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านสภาพอ่อนโยน ด้านความมีสติและคุณธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วัฒนา เวียงพล. 2549. 52-53) โครงสร้างบุคลิกภาพของเด็ก (เช่น นิสัย ความชอบ คุณลักษณะ) แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะบุคลิกภาพตามโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยเฉพาะโครงสร้างด้านความน่าชื่นชมจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โครงสร้างแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของเด็กถูกแสดงออกมาในแนวคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ โดนาฮิว (Donahue. 1994)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังที่ได้กล่าวมา รวมทั้งที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และ ฉบับที่ 11 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ปัญหาที่พบคือยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนรู้มีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ และมีลักษณะนิสัยและเจตคติต่อการเรียนรู้ ที่เป็นคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาในลักษณะของอิทธิพลเชิงสาเหตุ และแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อค้นพบจากการวิจัยทำให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนและลึกยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ในการระบุปัจจัยที่ชัดเจนที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแผนกลยุทธ์ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการประเมินความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนในระดับประถมเกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีลักษณะอย่างไร

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 (ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์)
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

4. ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทำให้ได้ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทางตรง และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และผลจากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษา จัดกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนา อาจารย์ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะเป็นผู้เรียนที่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. การศึกษาเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รอบรู้และรู้สึกในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือมีผลงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพิจารณาจากผลงานวิชาการ ได้แก่ ประสพการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ และการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อหาประเด็นคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในบริบทของสังคมไทย ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน

2. การศึกษาเชิงปริมาณ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,560 คน (สารสนเทศอุดมศึกษา. 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 643 คน ($n_1 = 643$) ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ($n_2 = 814$) ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,660 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ($n_2 = 814$) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน หรือสามารถทำหน้าที่อธิบาย ชี้แนะ ชี้แจง ถ่ายทอด หรือให้ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติงานโดยการนำแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวแปร คือ คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการเรียนรู้
2. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรภายนอก (exogenous variables) ได้แก่

1.1 ปัจจัยครอบครัว ประกอบด้วย

1.1.1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

1.1.2 บรรยากาศภายในบ้าน

1.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

1.2 ปัจจัยโรงเรียน ประกอบด้วย

1.2.1 บรรยากาศในชั้นเรียน

1.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

1.2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ตัวแปรภายใน (endogenous variables) ได้แก่

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

2.1.1 การคิดเชิงบวก

2.1.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ

2.1.3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

2.2 คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวแปร คือ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่แรกเกิดต่อเนื่องไปตลอดชีวิต สามารถที่จะเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เมื่อมีประสบการณ์ในการเรียนรู้มากขึ้น จะนำองค์ความรู้เดิมมาใช้แล้วพยายามเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น

2. คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners) หมายถึง ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรม ของผู้เรียนที่แสดงออกถึง ความสามารถในการเรียนรู้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เริ่มตั้งแต่แรกเกิดต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนี้

2.1 ความสามารถในการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ความคิดสร้างสรรค์ การสรุปประเด็นการ

เรียนรู้ การบูรณาการและการใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล และการใช้เทคโนโลยี

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงถึง ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ความพยายามทุกวิถีทางที่จะแก้ปัญหา ความทะเยอทะยาน ความกระตือรือร้น ความกล้าเสี่ยง ความรับผิดชอบต่อตนเอง การรู้จักวางแผน และตระหนักว่าตนเองจะต้องกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงถึง เห็นความสำคัญของคนอื่น สนับสนุนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ความรับผิดชอบ การกล้าแสดงออก ความสุขุมรอบคอบ รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบเพื่อน เต็มใจทำงานเต็มความสามารถ การเป็นผู้ฟังที่ดี และได้แย่งอย่างมีเหตุผล การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง การติดตามความรู้ความเปลี่ยนแปลงของความรู้ และการมองทุกอย่างเป็นเรื่องการเรียนรู้

2.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงถึง ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์ ในการศึกษา ค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ พิมพ์รายงาน จัดเก็บข้อมูล สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.5 ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงถึง การเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ความอยากรู้อยากเห็น ความตั้งใจ กล้าคิดริเริ่ม ความเพียรพยายาม รักการอ่านหนังสือ ชอบบันทึกในสิ่งที่ตนเองได้อ่าน ได้ฟัง หรือได้ประสบพบเห็น และการใช้เหตุผลในการแสวงหาความรู้ การเรียน และในการทำสิ่งต่างๆ รวมทั้งสามารถศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง

3. ตัวแปรเชิงสาเหตุ หมายถึง ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อมต่อตัวแปร คุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตัวแปรเชิงสาเหตุประกอบด้วย ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านส่วนบุคคล รายละเอียดดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมความเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง บรรยากาศในบ้าน และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่

3.1.1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองนักเรียนที่แสดงออกในช่วงเวลาของครอบครัวในด้านการสอดส่อง ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนในเรื่องการเรียนของนักเรียน

3.1.2 บรรยากาศภายในบ้าน หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองนักเรียนที่แสดงออกในด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง

3.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครองที่แสดงออกในการอบรมเลี้ยงดู การมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน การถ่ายทอดความคิด ความเชื่อและ

เจตคติต่างๆ รวมทั้งวิธีการเรียน เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองควบคุม ให้เด็กทำตามที่พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการ แต่มีการยอมรับในตัวเด็กสูง มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผล

3.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่

3.2.1 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพการเรียนรู้แวดล้อมในชั้นเรียนที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน การให้ความร่วมมือกันและกัน การรู้จักคุ้นเคยกัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของอาจารย์ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความร่วมมือของผู้เรียน การให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การเสริมแรงผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนอยากเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม การแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน

3.2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามการรับรู้ของนักเรียน

3.3 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนด้านการคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ได้แก่

3.3.1 การคิดเชิงบวก หมายถึง ความเชื่อ ความคิด และพฤติกรรมที่มีต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว และต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ความคิดที่มองสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องธรรมดา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นสามารถมองได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ความคิดที่มองทุกอย่างในแง่ดี ไม่เสียกำลังใจไปเสียก่อนจะคิดทำอะไร ไม่มีความคิดทำร้ายตนเอง หรือผู้อื่นไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ปกติ หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ สามารถจัดการเป็นอย่างดี เป็นความคิดที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ

3.3.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ หมายถึง การรับรู้ลักษณะและวิธีการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบใช้ในการเรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาในการเรียน เช่น ชอบคิดด้วยตนเอง ชอบทำงานด้วยตนเอง ฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้น เชื่อมั่นความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้เนื้อหาที่ตนคิดว่าสำคัญ

3.3.3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา หมายถึง การรับรู้ลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะตัวของบุคคล ทั้งที่แสดงออกภายนอกหรือเก็บซ่อนไว้ภายใน ซึ่งเป็นผลมาจากการหล่อหลอมจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม ที่นำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล พิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีลักษณะเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุมีผล

4. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง วิธีการพัฒนาหรือวิธีการดำเนินงาน ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า โดยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงนิสิตระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับประถมศึกษาชั้นต้นมีกล่าวถึงแต่ไม่เฉพาะเจาะจง ดังนั้นกรอบความคิดของตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้กรอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากกรอบตัวบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European commission. 2002) ด้านสมรรถนะทักษะ และเจตคติ (Skills, Competencies and Attitudes), สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6-7), เป้าหมายที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต (LifeLong Learning Standards) ของโรงเรียนประถม จอห์น ซินนอท รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (John Sinnott Elementary School. 2012-2013: online), ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills) โรงเรียนประถม ลอเรลวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (Laurelwood Elementary School. 2012-2013: online) คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ กระบวนการ ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12) และงานวิจัยของ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2554) ซึ่งกำหนดเป็นแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) อธิบายการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) ความคิดหรือความคาดหวัง หรือความเชื่อ และองค์ประกอบส่วนบุคคล (Person: P) 2) พฤติกรรม (Behavior: B) และ 3) สิ่งแวดล้อม (Environmental: E) ปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) (ประสาธ อิศรปริดา. 2549: 28) และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (Bloom) มีข้อตกลงเบื้องต้น 2 ประการ คือ 1) พื้นเพของผู้เรียน (History) เป็นหัวใจของการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้ามาเรียนวิชาในชั้นเรียนในโรงเรียน หรือโครงการของโรงเรียน ด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เรียนได้สำเร็จแตกต่างกันไป จากคนอื่น ถ้าแต่ละคนเข้าเรียนในชั้นด้วยพื้นเพที่คล้ายกันมากแล้ว ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก และ 2) คุณลักษณะของแต่ละคน (ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน) ส่วนคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่

สูงขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2524: 9-12) ทั้งสองทฤษฎีสามารถนำมาร่วมกันจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำผลการศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 นำมารวมกับการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มและระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปกรอบความคิดการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังภาพประกอบ 1

8. สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต นำเสนอรายละเอียด ดังนี้

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.1 ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.3 ลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)
 - 2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning)
3. ตัวแปรเชิงสาเหตุ
 - 3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว
 - 3.1.1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง
 - 3.1.2 บรรยากาศภายในบ้าน
 - 3.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
 - 3.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน
 - 3.2.1 บรรยากาศในชั้นเรียน
 - 3.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
 - 3.2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.3 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล
 - 3.3.1 การคิดเชิงบวก
 - 3.3.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ
 - 3.3.3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 3.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.1 ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความหมายของคำว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) ได้มีหน่วยงาน และผู้ให้ความหมายไว้จำนวนมาก ซึ่งทั่วไปมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยอธิบายว่าเป็นการเรียนรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงวัยของชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้นิยาม การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปีเตอร์สัน (สุมาลี สังข์ศรี. 2544: 20; อ้างอิงจาก Peterson. 1979) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลตลอดช่วงชีวิตของเขา อันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาด้านสติปัญญาสังคม และบุคคล การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการศึกษาของผู้ใหญ่ แต่เป็นการศึกษาสำหรับทุกช่วงของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาอุดมศึกษา ไปจนถึงผู้สูงอายุ เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย และเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถูกนำมาใช้เพื่อการศึกษาอย่างมาก จึงได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

แนปเปอร์ และครอปลีย์ (Knapper; & Cropley. 2000: 11-12) อธิบายว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้อย่างอิสระที่บุคคลสามารถกระทำได้ และเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นไปตลอดชั่วชีวิตของแต่ละบุคคล การเรียนรู้ไม่ใช่การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยขาดการวางแผนล่วงหน้าเช่น การเรียนรู้ของประชาชนในการตรวจดูอัตราค่าโดยสารให้ถูกต้อง เมื่อมีการปรับราคาโดยสารรถประจำทางใหม่ แต่การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรถือเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งในการศึกษาจัดว่าเป็น “การเรียนรู้อย่างอิสระ” (Deliberate Learning) ประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ 4 ประการ คือ 1) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจโดยผู้เรียนให้ความสนใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้เป็นอย่างดี 2) ต้องมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ และไม่ได้เป็นการคาดหวังทั่วไปอย่างไม่ชัดเจน เช่น การพัฒนาจิตใจ 3) จุดมุ่งหมายเฉพาะนั้นต้องเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมีการเรียนรู้ขึ้น และ 4) ผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะรักษาและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตต่อไป

สมิธ และสเปอร์ลิง (Smith; & Spurling. 1999: 9-11) อธิบายความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลที่กระทำจนเป็นนิสัย (Habitually) และต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1) เป็นการแสดงการเรียนรู้ที่เป็นเชิงประจักษ์ กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้ที่ตั้งใจ และมีการวางแผนที่จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุของชีวิต มากบ้าง น้อยบ้าง ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย โดยอาจเริ่มต้นที่ช่วงอายุใดก็ได้ มีขอบเขตกว้างทั้งด้านประเภทและระดับชั้นของการเรียนรู้ การเรียนอาจไม่สัมพันธ์กับความต่อเนื่องยอมให้มีช่องว่างได้บ้าง แต่เป็นการกระทำโดย □ ความตั้งใจ อาจเป็นการเรียนรู้ของบุคคลหรือองค์กรที่เกิดการเรียนรู้ซึ่งแสดงให้เห็นในรูปของแผน หรือกลยุทธ์ว่า ยังคงทำการเรียนรู้ในช่วงเวลายาวนาน 2) เป็นการ

แสดงคุณธรรมของการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นความมุ่งมั่นส่วนบุคคล หมายถึง แต่ละบุคคลมีความสนใจส่วนตัว ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมต่างๆ และถือเป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคลที่จะทำให้สำเร็จ มีความผูกพันกับสังคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และสนับสนุนกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้อื่น รวมทั้งสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างประสบความสำเร็จ มีความตระหนักในสิทธิของบุคคลและองค์กรในการที่จะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกคนสามารถแสดงมุมมองและความคิดของตนอย่างอิสระ และมีความนับถือต่อความจริงโดยผู้เรียนสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นได้โดยพิจารณายึดถือจากข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลแม้ว่า ความเห็นเดิมนั้น จะเป็นความเห็นที่มีมานาน และน่าชื่นชมมากก็ตาม ส่วนมุมมองทางด้านมิติของการเรียนรู้

สุมาลี สังข์ศรี (2544: 16-17) กล่าวว่า จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาที่ใช้คำว่า “Lifelong Education” และ “Lifelong Learning” แล้วพบว่ามีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องการให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิตของเขา เรียนรู้อย่างเหมาะสมเพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง เพียงแต่อาจจะมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ นักการศึกษาที่ใช้ “Lifelong Education” นั้น อาจจะมีมองในแง่ของการที่จะให้แนวทาง มองในแง่ของผู้จัดว่าจะจัดเตรียมกระบวนการจัดประสบการณ์อย่างไร จึงจะให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมตลอดชีวิตของเขา ส่วนนักการศึกษาที่ใช้คำว่า “Lifelong Learning” นั้นอาจจะมุ่งเน้นมาที่ตัวผู้เรียนโดยละการจัดการศึกษาไว้ในฐานที่เข้าใจจะเน้นในส่วนของผู้เรียนว่า หลังจากมีผู้จัดการศึกษาให้แล้วผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไร และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างไร หรือในลักษณะใด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความต่อเนื่องในทุกช่วงของชีวิต ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจหมายรวมถึง วิธีการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่ผู้เรียนสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ อาจมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ร่วมด้วย จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล

1.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สพอลดิงค์ (วรารณ ขวัญกิจโสธ. 2550: 25; อ้างอิงจาก Spaulding. 1974) มีความเชื่อว่ากระบวนการทางการศึกษาจะช่วยให้คนปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยี สิ่งที่ต้องได้นำเสนอ คือ กระบวนการที่เรียกว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ดังที่ UNESCO ได้เคยสนับสนุนคณะกรรมการ International Commission on the Development Education ได้มีการกล่าวถึงการศึกษาโดยไม่มีโรงเรียน ผนวกกับการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งการปรับปรุงโดยใช้ยุทธวิธีทั้งสองนี้จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong education)

โนลส์ (วรารณ ขวัญกิจโสธ. 2550: 27; อ้างอิงจาก Knowles. 1980) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างน่าสนใจว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตน่าจะเป็นเกณฑ์หรือแนวคิด

หลักในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ เหตุผลสำคัญก็คือ โลกปัจจุบันเป็นโลกที่มีความเร่งของการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ฉะนั้น การเรียนรู้ก็ต้องเป็นกระบวนการตลอดชีวิตไปด้วย นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาที่ให้กับผู้เรียนจะต้องให้ทักษะพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ทักษะในการสืบค้น ความรู้ และเมื่อผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่การศึกษาก็ควรต้องจัดแหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และสืบค้นความรู้ด้วยตนเอง (self-directed inquirers)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 124) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญกับสังคมไทยอย่างมาก เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การสื่อสารสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วและไร้ขอบเขต ปริมาณข้อมูลข่าวสารที่หมุนเวียนอยู่ในระบบมีปริมาณมากมายมหาศาลต่อวัน และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ความรู้เดิมจะล้าสมัยเร็วขึ้นและมีประโยชน์น้อยลงเมื่อนำมาใช้กับโลกแห่งความเป็นจริง เมื่อไรก็ตามที่เราหยุดนิ่งอยู่กับที่จะเท่ากับเป็นการหยุดยั้งกระบวนการแห่งความก้าวหน้า การเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องการเรียนรู้จะทำให้คนไทยสามารถปรับตัวอยู่ในโลกปัจจุบันได้

อุ้นตา นพคุณ (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ว่ามนุษย์เรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกสังคม ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่สำคัญ คือ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุขเท่าที่จะทำได้ ในสังคมเกษตร มนุษย์เรียนรู้ที่จะอยู่ใกล้ชิดและดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ และมนุษย์เรียนรู้การต่อสู้กับภัยธรรมชาติ ต่อมาในสังคมอุตสาหกรรม มนุษย์เรียนรู้ที่จะนำธรรมชาติมาใช้ในการบริโภค และการใช้สิ่งประดิษฐ์เพื่อทดแทนแรงงานคน ในสมัยปัจจุบันที่เป็นสังคม “คลื่นลูกที่สาม” หรือยุคข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน มนุษย์ต้องเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดอย่างลบล้างข้อบกพร่องที่เป็นมาในอดีต

การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในช่วงของ แผนฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ส่งเสริมการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน โดยยุทธศาสตร์หนึ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ระบุวิสัยทัศน์ไว้ว่าคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และได้กำหนดเป้าหมาย

ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป้าหมายหนึ่งที่สำคัญคือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบกับทักษะการเรียนรู้หลายประการที่นักเรียนในโลกยุคใหม่มีโอกาส มากกว่ายุคเก่า ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาและการสื่อสาร ทักษะการคิดและการสร้างสรรค์ ทักษะการใช้ชีวิตและการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณค่า เป็นต้น (ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. 2555: 11)

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในทุกช่วงวัย เพื่อที่จะสามารถก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เพราะมนุษย์ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ดังนั้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นคุณลักษณะ สำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการพัฒนาประเทศส่วน ต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่คนทุกคน เนื่องจากบุคคลผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.3 ลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

คุณสมบัติ ลักษณะความรู้ และทักษะต่างๆ ของบุคคลที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถทำการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างยั่งยืน โดยลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีหน่วยงานได้กำหนดไว้ดังนี้

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European commission. 2002) ได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยุโรป ทั้งสิ้น 15 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะทักษะและเจตคติ (Skills, Competencies and Attitudes)
 - 1.1 การรู้หนังสือ (Literacy)
 - 1.2 การคำนวณ (Numeracy)
 - 1.3 ทักษะใหม่เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (New Skill for the Learning Society)
 - 1.4 ทักษะการเรียนรู้ที่จะเรียน (Learning-to-Learn Skills)
 - 1.5 ความเป็นพลเมืองผู้กระตือรือร้น ทักษะวัฒนธรรมและทักษะสังคม (Active Citizenship, Cultural and Social Skills)
2. การเข้าถึงและการมีส่วนร่วม (Access and Participation)
 - 2.1 การเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Access to Lifelong Learning)
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Participation in Lifelong Learning)
3. ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Resources for Lifelong Learning)
 - 3.1 การลงทุนในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Investment in Lifelong Learning)
 - 3.2 การศึกษากับการเรียนรู้ (Educations and Learning)
 - 3.3 เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ICT in Learning)

4. การพัฒนาระบบและกลยุทธ์ (Strategies and System Development)
 - 4.1 กลยุทธ์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Strategies for Lifelong Learning)
 - 4.2 ความเป็นปึกแผ่นของการเรียนรู้ (Coherence of Supply)
 - 4.3 การให้คำปรึกษาและแนะแนว (Counseling and Guidance)
 - 4.4 การรับรองและให้วุฒิบัตรการเรียนรู้ (Accreditation and Certification)
 - 4.5 การประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

คณะกรรมการการศึกษาสหภาพยุโรป (Commission of the European Communities. 2005:

13) ได้กำหนดสมรรถนะหลักสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. การใช้ภาษาประจำชาติในการติดต่อสื่อสาร
2. การใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร
3. ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ชนิดต่างๆ
5. ความสามารถในการเรียนรู้
6. ความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการเป็นพลเมืองที่ดี
7. ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ
8. ความสามารถในการธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของประเทศ

เลขาธิการคณะกรรมการแรงงานด้านทักษะที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จของประเทศสหรัฐอเมริกา (Knapper; & Cropley. 2000: 44; อ้างอิงจาก Secretary of Labor's Commission on Achieving Necessary Skills. 1991: A15) ได้กำหนดทักษะ ความรู้พื้นฐาน เพื่อเตรียมผู้เรียนสำหรับการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียกชื่อว่า “ทักษะ และ ความรู้ที่นำไปสู่ความพร้อมสำหรับตอบสนองความต้องการการเรียนรู้” จำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความรู้และทักษะในการรวบรวม การวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร
2. ความรู้และทักษะในการสื่อสารแนวความคิด และความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร
3. ความรู้และทักษะในการวางแผน และการจัดการทรัพยากร
4. ความรู้และทักษะในการเข้าใจและการวางแผนคิดอย่างเป็นระบบ
5. ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี
6. ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหา
7. ความรู้และทักษะในการใช้เทคนิค และความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์
8. ความรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

โรงเรียนประถมจอห์น ซินนอท รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (John Sinnott Elementary School. 2012-2013: online) ได้กำหนดเป้าหมายที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Standards) ไว้ดังนี้

1. ผู้ทำงานอย่างมีส่วนร่วม (collaborative workers)
2. ผู้เรียนรู้ด้วยการกำกับตนเอง (self-directed learners)

3. ผู้มีส่วนร่วมในสังคม (participants in society)
4. ผู้ประมวลผลข้อมูล (information processors)
5. ผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (effective communicators)
6. ผู้คิดเชิงซับซ้อน (complex thinkers)

โรงเรียนประถม ลอเรลวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (Laurelwood Elementary School. 2012-2013: online) ได้กำหนดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills) ไว้ดังนี้

1. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicate Effectively)
2. ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ (Take responsibility for learning)
3. การแบ่งปันสู่สังคม (Contribute to society)
4. การคิดการแก้ปัญหา (Become informed, be productive, think)
5. การทำงานร่วมกัน (Work collaboratively)
6. การประมวลผลข้อมูล (Process information)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12) กล่าวถึง คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน กำหนดคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

1.2 มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

1.2.1 จุดกำเนิดอาเซียน

1.2.2 กฎบัตรอาเซียน

1.2.3 ประชาคมอาเซียน

1.2.4 ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน

2. ด้านทักษะ/กระบวนการ

2.1 ทักษะพื้นฐาน

2.1.1 สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน อีกอย่างน้อย 1 ภาษา)

2.1.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

2.1.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

2.1.4 มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2 ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม

2.2.1 เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2.2 มีภาวะผู้นำ

2.2.3 เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2.3 ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

2.3.1 เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

2.3.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง

2.3.4 มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

3. ด้านเจตคติ

3.1 มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ ความเป็นอาเซียน

3.2 ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน

3.3 มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน

3.4 มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม

3.5 ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา

3.6 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง; และอริป จิตตฤกษ์. 2554: 34-35; อ้างอิงจาก Partnership for 21st Century Skills) กำหนดกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. วิชาแกน (ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา, ภาษาสำคัญของโลก, ศิลปะ, คณิตศาสตร์, เศรษฐศาสตร์, วิทยาศาสตร์, ภูมิศาสตร์, ประวัติศาสตร์ และการปกครองและหน้าที่พลเมือง)

2. แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (จิตสำนึกต่อโลก, ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ, ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง, ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ, และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม)

3. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม, การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ไขปัญหา, การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน)

4. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ, ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที))

5. ทักษะชีวิตและการทำงาน (ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว, ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง, ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม, การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ, ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ)

6. ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (มาตรฐานและการประเมินของศตวรรษที่ 21, หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21, การพัฒนาทางวิชาชีพของศตวรรษที่ 21, และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21)

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ขององค์กรหรือหน่วยงาน โดยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงกลุ่มบุคคลโดยทั่วไปและนิสิตระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับประถมศึกษาศึกษานั้นมีกล่าวถึงแต่ไม่เฉพาะเจาะจง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะ การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	รายละเอียดของ คุณลักษณะ	European commission. 2002	Commission of the European Communities. 2005	America 2000.	Lifelong Kindergarten Group. 2006	John Sinnott Elementary School 2012-2013	Laurelwood Elementary School. 2012-2013	กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-12)	ภาคีเพื่อทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21
ประเด็นหลักของ การศึกษา		สมรรถนะ ทักษะและ เจตคติ	สมรรถนะหลัก สำหรับการ เรียนรู้ตลอด ชีวิต	ทักษะ และความรู้ ที่นำไปสู่ความ พร้อมสำหรับ ตอบสนองความ ต้องการเรียนรู้	ทักษะที่ สำคัญ ใน การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	เป้าหมายที่ เป็น มาตรฐาน การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	ทักษะการ เรียนรู้ตลอด ชีวิต	สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะ ของเด็กไทยใน ประชาคม อาเซียน	กรอบ ความคิดเพื่อ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21
ความสามารถ ในการ สื่อสาร	การใช้ภาษา การ ติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยน ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และ ทัศนะของตนเอง	การรู้ หนังสือ	การใช้ภาษา ประจำชาติใน การ ติดต่อสื่อสาร การใช้ภาษา ต่างประเทศ ในการ ติดต่อสื่อสาร	การสื่อสาร แนวความคิด และ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	ข้อมูล ข่าวสาร สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การสื่อสาร	การสื่อสาร อย่างมี ประสิทธิภาพ	ความสามารถ ในการสื่อสาร	สื่อสารได้อย่าง น้อย 2 ภาษา	ทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อ และ เทคโนโลยี

ตาราง 1(ต่อ)

ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะ การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	รายละเอียดของ คุณลักษณะ	European commission. 2002	Commission of the European Communities. 2005	America 2000. 1991	Lifelong Kindergarten Group	John Sinnott Elementary School . 2012-2013	Laurelwood Elementary School. 2012-2013	กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-12)	ภาคีเพื่อทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21
การคำนวณ	ความรู้และทักษะ ในการใช้เทคนิค และความรู้ทางด้าน คณิตศาสตร์	การคำนวณ	ความสามารถ ด้าน คณิตศาสตร์ ความสามารถ พื้นฐานด้าน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	การใช้เทคนิค และ ความรู้ทางด้าน คณิตศาสตร์			การคิดการ แก้ปัญหา			วิชาแกน (คณิตศาสตร์)
การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ	วิเคราะห์ เลือกใช้ เทคโนโลยีใน รูปแบบต่างๆ ใน การสร้างผลงาน และมีทักษะ กระบวนการทาง เทคโนโลยี	ทักษะใหม่ เพื่อการ เรียนรู้ ตลอดชีวิต	ความสามารถ ในการใช้ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ชนิดต่างๆ	การใช้เทคโนโลยี		การ ประมวลผล ข้อมูล	การ ประมวลผล ข้อมูล	ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี	มีทักษะในการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ อย่าง สร้างสรรค์	ทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อ และ เทคโนโลยี

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะ การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	รายละเอียดของ คุณลักษณะ	European commission. 2002	Commission of the European Communities. 2005	America 2000. 1991	Lifelong Kindergarten Group	John Sinnott Elementary School . 2012-20132012-2013	Laurelwood Elementary School. 2012-2013	กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-12)	ภาคีเพื่อทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21
การคิดและ การ แก้ปัญหา	คิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ คิด อย่างมี วิจารณญาณ คิด อย่างมีระบบ แนวทางในการ สร้างผลงาน, คิด วิเคราะห์ปัญหา อธิบายสาเหตุ และ วิธีการแก้ไข คิด แยกแยะประเด็น ปัญหาในแง่มุม ต่างๆ			ความรู้และทักษะ ในการรวบรวม การวิเคราะห์ และ จัดหมวดหมู่ ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร, การวางแผน และ การจัดการ ทรัพยากร, การเข้าใจและการ วางแผนคิดอย่าง เป็นระบบ, การแก้ไขปัญหา	ทักษะการ คิดและการ แก้ปัญหา	การคิด	การคิดการ แก้ปัญหา	ความสามารถ ในการคิด, ความสามารถ ในการ แก้ปัญหา	มีความสามารถ ในการคิด วิเคราะห์อย่าง มีเหตุผล มีวิธี คิดอย่าง ถูกต้อง,มี ความสามารถ ในการ แก้ปัญหาย่าง สันติวิธี	ทักษะการ เรียนรู้และ นวัตกรรม

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะ การเรียนรู้ ตลอดชีวิต	รายละเอียดของ คุณลักษณะ	European commission. 2002	Commission of the European Communities. 2005	America 2000. 1991	Lifelong Kindergarten Group	John Sinnott Elementary School . 2012-2013	Laurelwood Elementary School. 2012-2013	กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-12)	ภาคีเพื่อทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21
ทักษะการ เรียนรู้ที่จะ เรียน	ลักษณะการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ มี ทักษะการเรียนรู้	ทักษะการ เรียนรู้ที่จะ เรียน	ความสามารถ ในการเรียนรู้					ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต		
การเรียนรู้ ด้วยตนเอง	มีความเชื่อมั่น กล้า ตัดสินใจ มีความ รับผิดชอบ ทำงาน ด้วยตนเอง การ จัดการหรือควบคุม ตนเอง				ทักษะ ระหว่าง บุคคลและ เข้าใจ ตนเอง	กำกับ ตนเอง	ความ รับผิดชอบใน การเรียนรู้		มีความสามารถ ในการจัดการ/ ควบคุมตนเอง	
การทำงาน และอยู่ ร่วมกับผู้อื่น	สร้างความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ มี ความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ในฐานะเป็น ส่วนหนึ่งของกลุ่ม	ความเป็น พลเมืองผู้ กระตือ รือร้น ทักษะ วัฒนธรรม และทักษะ สังคม	ความสามารถ ในการทำงาน และอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น รวมทั้ง การเป็น พลเมืองที่ดี	การทำงานร่วมกับ ผู้อื่น		นักเรียน สามารถ ร่วมกัน ทำงาน, มีส่วนร่วม ในสังคม	การแบ่งปันสู่ สังคม, ทำงาน ร่วมกัน	ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต	มีความสามารถ ในการทำงาน และอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น	ทักษะชีวิต และการ ทำงาน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ขององค์กรหรือหน่วยงาน โดยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงกลุ่มบุคคลโดยทั่วไปและนิสิตระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับประถมศึกษา นั้นมีกล่าวถึงแต่ไม่เฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยใช้กรอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากกรอบตัวบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European commission. 2002) ด้านสมรรถนะทักษะและเจตคติ (Skills, Competencies and Attitudes), สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6-7), เป้าหมายที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต (LifeLong Learning Standards) ของโรงเรียนประถม จอห์น ซินนอท รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (John Sinnott Elementary School. 2012-2013: online), ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills) โรงเรียนประถม ลอเรลวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (Laurelwood Elementary School. 2012-2013: online) และคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ กระบวนการ ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12) เป็นแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยจึงสรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร, 2) การคำนวณ, 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, 4) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา, 5) การเรียนรู้ที่จะเรียน, 6) การเรียนรู้ด้วยตนเอง, และ 7) การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

จากงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่พบงานวิจัยในระดับประถมศึกษา แต่พบงานวิจัยในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ เช่น งานวิจัยของนิตยา สำเร็จผล (2547), จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551), ณิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์ (2555) และพบงานวิจัยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิ์ลิ้น (2554)

1.4.1 งานวิจัยในประเทศ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประมวลและวิเคราะห์ปัจจัยขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต สภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า และสภาพอนาคตสังคมไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้า และเพื่อศึกษา สังเคราะห์ วิเคราะห์ และนำเสนอคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ โดยเน้นไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุ 0-20 ปี) ครอบคลุม 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านลักษณะชีวิต วิธีดำเนินการวิจัย ใช้การศึกษาข้อมูลงานวิจัย หนังสือเอกสารตำราและวารสารทางวิชาการต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศโดยพิจารณาให้ครอบคลุมประเด็นของนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับภาพอนาคตวิสัยทัศน์ของประเทศไทย รวมถึงภาพคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ข้อมูลทางสถิติ ทฤษฎี

จิตวิทยาพัฒนาการ พร้อมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมระดมความคิด โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย ผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

- 1) มิติด้านร่างกาย คือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย
- 2) มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี
- 3) มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้ลึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการและเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้
- และ 4) มิติด้านทักษะความสามารถ คือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรีย์ และทักษะการจัดการที่ดี

นิตยา สำเร็จผล (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในขอบเขตของอุดมศึกษา ซึ่งเป็นระดับที่ต่อเนื่องมาจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบความคิดของตัวบ่งชี้ทางการศึกษา ตามแนวทางของ จอห์น สโตน ผลการศึกษาพบว่าตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 15 องค์ประกอบ 100 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามการวิเคราะห์เชิงระบบ แบ่งเป็น 1) ด้านปัจจัยตัวบ่งชี้ 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบภูมิหลังผู้เรียน จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบผู้สอน 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบผู้บริหาร จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบบุคลากรสนับสนุน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านกระบวนการ 5 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบประเมินการเรียนการสอน จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบนโยบายและกลไกการบริหาร จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบการจัดหลักสูตร จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบสนับสนุนให้บริการการเรียนรู้แก่ผู้เรียนผู้สอน จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านผลลัพธ์ คือ คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบเจตคติต่อการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบทักษะและความสามารถที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบการจัดโอกาสและกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบคุณภาพของการจัดโอกาสการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้

จิตต์ภิญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551) ได้ศึกษาลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้นิสิตนักศึกษาผ่านอาจารย์ประจำรายวิชา และเจ้าหน้าที่ประสานงาน จำนวน 450 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 412 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ร้อยละคะแนนเฉลี่ย ความ

เปียงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบกำหนดตัวแปรและแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน โดยมีค่าน้ำหนักสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้ ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจิตใจรักการแสวงหาความรู้ ดำเนินภารกิจต่างๆ ด้วยการพึ่งตนเอง วิสัยทัศน์กว้างไกล ทักษะด้านการเรียนรู้ และทักษะการใช้ภาษา

ณิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์ (2555) ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 512 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มีลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน คือ จิตใจรักการแสวงหาความรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกล การพึ่งตนเอง ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะด้านการเรียนรู้ และทักษะการใช้ภาษา อยู่ในระดับมาก

ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2554) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 600 คน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ฉบับ คือ แบบวัดมาตรฐานประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (rating scale test: rt) และแบบวัดสถานการณ์ (situation test: st) ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีผลที่สอดคล้องกันทั้ง 2 ฉบับ กล่าวคือ องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหนึ่งมี 3 องค์ประกอบเท่ากัน เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า องค์ประกอบหลักที่ 1 ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อยคือ 1) ทักษะการสืบค้นข้อมูล 2) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความสามารถในการสื่อสาร 5) การสรุปประเด็นการเรียนรู้ 6) ความสามารถในการบูรณาการการเรียนรู้ได้ และ 7) การมีกลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารจัดการเรียนรู้ที่ดี ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ความอยากรู้อยากเรียน 2) การรักการอ่าน 3) สังเกต สงสัย และอยากหาคำตอบ 4) การบันทึก 5) การมุ่งอนาคต 6) ความกล้าทางวิชาการ 7) การทำงานด้วยตนเอง และ 8) การบริหารเวลา องค์ประกอบหลักที่ 3 แรงจูงใจและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตัวเอง 2) การเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและสังคม 3) การมีความสุขกับการเรียนรู้ทุกประเภท 4) การมีวิจรรย์ญาณในการตัดสินใจ 5) การยอมรับในศักยภาพตนเอง 6) การยอมรับความสำคัญของคนอื่น 7) การเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น 8) การสนับสนุนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ 9) การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง 10) การติดตามความเปลี่ยนแปลงของความรู้ และ 11) การมองอย่างเป็นเรื่องการเรียนรู้

อารักษ์ อินทร์พยุ่ง (2554: 287-288) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ควรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ทักษะในการแสวงหา

ความรู้และการพัฒนาตนเอง 2) เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ 3) ความรู้พื้นฐานและความสามารถที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การประกอบอาชีพบนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ 5) การใช้ทักษะชีวิตจัดการกับปัญหาและสิ่งท้าทายต่างๆ และ 6) การพัฒนาสังคมและชุมชน

1.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลิฟเนห์ และฮามัช (ชบา เต็ดดวง. 2549: 59; อ้างอิงจาก Livneh; & Hamuch. 1989: 637–646) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่จำแนกกลุ่มบุคคลที่มีระดับการเข้าร่วมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแตกต่างกัน (Factors Differentiating High and Low Participants in Lifelong learning) วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่เป็นตัวจำแนกแยกแยะระหว่างผู้เรียนตลอดชีวิตและผู้เข้าร่วมการเรียนรู้ในระดับต่ำ (Low participants in learning) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners in Profession (CLLP) กลุ่มตัวอย่างคือ บุคคลผู้ประกอบอาชีพในสาขาการให้บริการ (Human service) ใน Southern New England จำนวน 195 ฉบับ นำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบ และหมุนแกนแบบอโรโกนอน จากนั้นใช้มาตราวัดปัจจัย (factor scale) ที่สอดคล้องกับปัจจัยทั้ง 7 และเลือกตัวแปรภูมิหลัง 3 ตัวนำไปทำการวิเคราะห์ความแตกต่าง (discriminant function analysis) พบว่ากลุ่มผู้เรียนตลอดชีวิตและกลุ่มผู้เข้าร่วมการเรียนรู้ระดับต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญใน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยที่ 3 ความสามารถในการเรียนรู้ได้ ปัจจัยที่ 4 ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่ 7 การมุ่งอนาคต ปัจจัยที่ 5 การมีเหตุผลในการเรียนรู้ และปัจจัยที่ 6 การมีภูมิหลังทางการศึกษาของครอบครัวโดยไม่มีตัวแปรภูมิหลังใดที่ส่งผลต่อการแยกกลุ่มทั้งสอง สรุปได้ว่า ตัวทำนายสถานภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล (การเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา) ที่ดีที่สุด ประกอบด้วยปัจจัย 5 อย่างในแบบวัด CLLP

อดัมส์ (Adams. 2007) ได้ศึกษาทักษะและคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต: ตามการรับรู้ของครูมัธยมศึกษาประเทศออสเตรเลีย โดยศึกษาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับมัธยมปลาย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัย 7 ด้าน ที่นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยเหล่านี้ยังมีอิทธิพลต่อกันและกัน ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ประกอบด้วย 1) สื่อสาร (Communicators) มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งด้านการเขียนและการพูด เพื่อให้สามารถสื่อสารข้อมูลความคิดและแนวคิดกับคนรอบตัวและคนอื่นๆ ในทุกสถานการณ์ 2) วิสัยทัศน์ (Goal setters) มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และทิศทางและกำหนดเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และทิศทางเหล่านี้ 3) ทักษะที่หลากหลาย (Multiliteracies) มีทักษะการคำนวณและการอ่านและการเขียนเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจความสำคัญของทักษะเพื่อนำมาใช้ในชีวิตได้อีกด้วย 4) นักวิจัย (Researchers) มีทักษะที่สามารถกำหนดว่าข้อมูลใดที่พวกเขาต้องการสามารถพบข้อมูลจากแหล่งที่มาใด พร้อมทั้งสามารถรวบรวมข้อมูลได้ 5) ทักษะทางสังคม (People people) มีการพัฒนาทางสังคมและการเข้าสังคม เป็นคนที่เข้ากับคนง่าย มีความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจคนอื่น แม่ให้อภัย มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นสามารถยอมรับและสามารถทำงานและร่วมมือกับผู้อื่นในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม 6) การจัดการ (Organisers) มีการพัฒนาทักษะเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ทำงาน ทักษะเหล่านี้รวมถึงการวางแผนการจัดการเวลาการแก้ปัญหาการตัดสินใจและการทบทวนกระบวนการ และ 7) การเปลี่ยนแปลง (Change agents) มีความสามารถที่จะรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปรับตัวและปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้าน ครอบครัว, ชุมชน, การศึกษา, การทำงาน, เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ส่วนบุคคล

จากงานวิจัยที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงนิสิตระดับปริญญาตรี และองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย จิตใจรักการแสวงหาความรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกล ดำเนินภารกิจต่างๆ ด้วย การพึ่งตนเอง ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการเรียนรู้ การคิดคำนวณ ทักษะพื้นฐาน ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะทางสังคม และวัฒนธรรม ทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้วิธีเรียน และการปรับเปลี่ยนให้รับกับการเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปได้ว่า กรอบความคิดของตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้กรอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European commission. 2002) ด้านสมรรถนะทักษะและเจตคติ (Skills, Competencies and Attitudes), สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6-7), เป้าหมายที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Standards) ของโรงเรียนประถม จอห์น ซินนอต รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (John Sinnott Elementary School. 2012-2013: online), ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills) โรงเรียนประถม ลอเรลวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (Laurelwood Elementary School. 2012-2013: online) คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ/กระบวนการ ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12) และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2554) ซึ่งกำหนดเป็นแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) การเรียนรู้ที่จะเรียน การรู้หนังสือและการคำนวณ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา 6) การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม ทั้งสองทฤษฎีสามารถนำมาาร่วมกันจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล แต่ละทฤษฎีมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (สิทธินิโชควรานุสันติกุล, 2548: 52-55; อ้างอิงจาก Bandura, 1977) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้โดยผลกรรมนั้นเน้นความสำคัญของการกระทำในอดีตมากเกินไป เพราะว่าต้องรอให้ผลกรรมที่เกิดขึ้นมาจากพฤติกรรมเก่ามาควบคุมพฤติกรรมนั้นอีก และไม่ได้อธิบายว่าถ้าไม่เคยทำพฤติกรรมนั้นมาก่อนเลย พฤติกรรมใหม่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อพฤติกรรมที่เราไม่เคยทำมาก่อนย่อมไม่มีผลกรรมมาควบคุม การที่จะเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกย่อมเรียนรู้ได้ไม่ก็อย่างในชีวิตนี้ เขาเสนอว่าการเรียนรู้ส่วนมากเกิดจากการรับรู้จากตัวแบบ (Observational Learning) แล้วนำไปแปลงสารในสมองและเก็บเอาไว้โดยไม่ต้องมีแรงเสริมแต่อย่างใด เมื่อนำเอาสิ่งที่เก็บเอาไว้ในสมองมาใช้ ต้องมีการชักจูงทั้งทางการคิด จินตนาการ และประสาทอวัยวะส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีกระบวนการจูงใจด้วยการเสริมแรงอีกด้วย ทฤษฎีของแบนดูรานี้ชื่อว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แยกการเรียนรู้ (Learning) กับการกระทำ (Performance) ออกจากกัน กระบวนการเรียนรู้ นั้นเกิดขึ้นเมื่อรับรู้สารและจบลงเมื่อแปลงสารเก็บเอาไว้ในสมอง ส่วนการแสดงพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อมีขบวนการจูงใจ

ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือการเรียนรู้จากตัวแบบนี้ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กระบวนการสร้างความใส่ใจ (Attention Processes) เป็นขั้นที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ ในขั้นนี้จึงมีปัจจัย 2 ประการที่สำคัญต่อการรับรู้ ได้แก่ สิ่งเร้า และตัวอย่างพฤติกรรมในการเลียนแบบ

2. กระบวนการจำ (Retention Processes) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากการรับรู้ ซึ่งเกิดขึ้นมาก่อนแล้วในขั้นที่หนึ่ง ในขั้นนี้บุคคลจะต้องจดจำพฤติกรรมของตัวแบบและแปรเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นให้กลายเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งหมายถึงภาษานั้นเอง การแปรพฤติกรรมต้นแบบให้เป็นภาษาจะทำให้สมองเก็บความจำเอาไว้ได้สะดวก ปัจจัยสำคัญสำหรับขั้นนี้คือ การที่คนเราสามารถสร้างจินตภาพ ทำให้เราสามารถเรียกจินตภาพออกมาชักจูงได้ตามใจเรา แม้ว่าจะไม่มีพฤติกรรมต้นแบบมาให้ดูสุดๆ อีก เราก็สามารถจินตนาการเอาเองได้ และอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ การที่เราสามารถ

ใช้ภาษาเป็นตัวแทนเก็บภาพต่างๆ ไว้ในสมองแทนการพยายามเก็บภาพทั้งหมดเอาไว้ การใช้ภาษาช่วยเก็บภาพเช่นนี้ทำให้สะดวกแก่การเก็บ การจดจำ และการนำออกมาใช้

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมต้นแบบด้วยอวัยวะภายนอก (Motor Reproduction Processes) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์และภาษาที่ถูกเก็บเอาไว้ในขั้นที่สองออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก ปัจจัยสำคัญในขั้นนี้ได้แก่ ศักยภาพทางกาย ถ้าบุคคลไม่มีศักยภาพทางกายที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นได้ ย่อมไม่สามารถแปรสัญลักษณ์ในสมองให้เป็นพฤติกรรมได้ อีกปัจจัยหนึ่งคือ ความพร้อมของส่วนประกอบทุกส่วนที่จะแสดงพฤติกรรม ถ้าส่วนประกอบบางส่วนไม่พร้อม ก็จะทำให้การแสดงพฤติกรรมออกมาไม่เหมือนพฤติกรรมต้นแบบ ปัจจัยสำคัญอื่นๆ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมของตนเอง และการรับฟังข้อมูลย้อนกลับที่เที่ยงตรง ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้จะช่วยให้การแปรสัญลักษณ์และภาษาออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

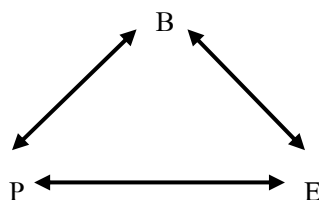
4. กระบวนการเสริมแรงและจูงใจ (Reinforcement and Motivational Processes) แบนดูราได้แยกการเรียนรู้กับการกระทำออกจากกัน เขาเห็นว่าคนเราสามารถเรียนรู้และเก็บสิ่งที่เรียนรู้เอาไว้ในรูปของสัญลักษณ์อยู่ในสมองโดยไม่จำเป็นต้องมีการให้รางวัลหรือลงโทษตามแบบของทฤษฎีการเรียนรู้โดยผลกรรม อย่างไรก็ตาม แรงเสริมหรือรางวัลเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เก็บเอาไว้เป็นสัญลักษณ์นั้นออกมาภายนอก นอกจากแรงเสริมหรือรางวัลที่เป็นรูปธรรมแล้ว การเสริมแรงที่ตัวเองไม่ได้รับจริง (Vicarious Reinforcement) ก็สามารถจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมได้เช่นกัน

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้จากตัวแบบเสนอว่า คนเราสามารถเรียนจากการกระทำของผู้อื่น โดยการแปรเปลี่ยนพฤติกรรมต้นแบบให้กลายเป็นสัญลักษณ์ในรูปของภาพและภาษา สมองจะเก็บสัญลักษณ์เหล่านั้นเอาไว้ ถ้าชักจูงอยู่เสมอก็จะจำได้ดี เมื่อมีการจูงใจที่เหมาะสมให้แสดงพฤติกรรมออกมาภายนอกก็ต้องแปรสัญลักษณ์ในสมองที่เก็บไว้นั้นออกมาเป็นพฤติกรรม

ภายหลังแบนดูรา (Bandura, 1986) ได้ปรับปรุงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยเพิ่มมโนทัศน์ทางพุทธิปัญญา (Cognitive) ในการอธิบายพฤติกรรมมากขึ้น เขาเรียกชื่อใหม่ว่าทฤษฎีพุทธิปัญญาทางสังคม (The Social Cognitive Theory) โดยให้ความสำคัญกับการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ซึ่งเป็นความเชื่อว่าตนเองจะมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างได้ผล กับความเชื่อว่าตนสามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนได้ (Self-regulation) เขาอธิบายว่า ก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมออกไปคนเราต้องใช้สมองในการตัดสินใจว่าจะทำ ถ้าคนเรามีความเชื่อว่าตนเองสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ ดูแลควบคุมตนเองให้ทำได้ ตระหนักในผลกรรมที่จะตามมาจากการแสดงพฤติกรรม คนเราย่อมตัดสินใจได้ว่าจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น

แบนดูรา (Bandura, 1986) ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งของบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Observational Learning or Modeling) โดยพฤติกรรมของบุคคลมิได้ถูกผลักดันโดยพลังภายใน

(Inner Force) ไม่ได้ถูกปรับแต่งอย่างอัตโนมัติ (Automatically Shaped) และทั้งไม่ได้ถูกควบคุมโดยสิ่งเร้าจากภายนอก (External Stimuli) เท่านั้น แต่เบนดูราอธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นโดยการปฏิสัมพันธ์ที่ขึ้นต่อกันจากองค์ประกอบ 3 ส่วน (Triadic Reciprocally) ดังนี้

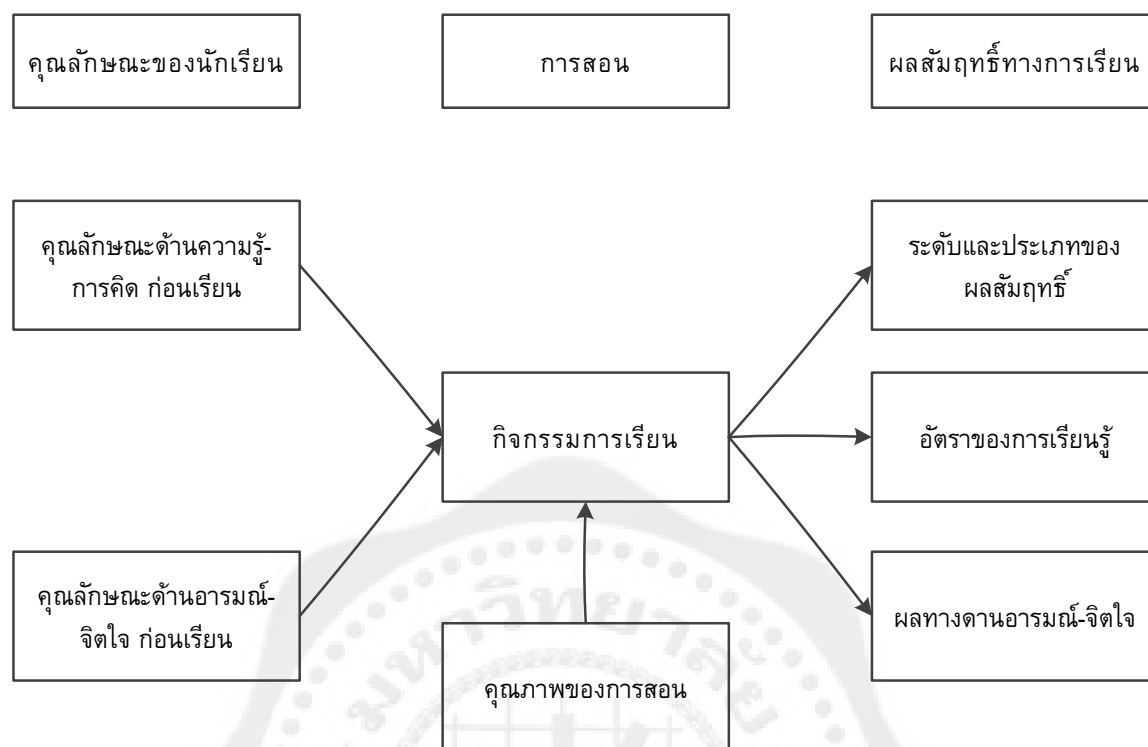
B = พฤติกรรม (Behavior), P = บุคคล (Personal), E = สภาพแวดล้อม (Environment)

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล พฤติกรรม และสภาพแวดล้อม

ที่มา: Bandura. (1986). **The Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory**. P. 24.

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (บุญชม ศรีสะอาด. 2524: 9-12; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) ได้เสนอรูปแบบของทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยที่รูปแบบของบลูมได้แนวคิดสำคัญมาจากรูปแบบของแคร์โรล รูปแบบของบลูมมีข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ ประการแรก พื้นเพของผู้เรียน (History) เป็นหัวใจของการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้ามาเรียนวิชา ในชั้นเรียนในโรงเรียน หรือโครงการของโรงเรียนด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เรียนได้สำเร็จแตกต่างไปจากคนอื่น ถ้าแต่ละคนเข้าเรียนในชั้นด้วยพื้นเพที่คล้ายกันมากแล้ว ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก ประการที่สอง คุณลักษณะของแต่ละคน (ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน) และคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น รูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงลักษณะการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนรู้ในโรงเรียน. หน้า 9-12.

ลักษณะการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูมประกอบด้วย ความสามารถหรือคุณลักษณะด้านความรู้-การคิด (Cognitive) ก่อนเรียน, คุณลักษณะด้านอารมณ์-จิตใจ (Affective) ก่อนเรียน, คุณภาพของการสอน จะเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ระดับและประเภทของผลสัมฤทธิ์, อัตราของการเรียนรู้ และคุณลักษณะด้านอารมณ์-จิตใจ

คุณลักษณะด้านความรู้-การคิด ก่อนเรียน หมายถึง การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้นั้นและมีมาก่อนการเรียนรู้นั้น ในการเรียนรู้นั้นใด ถ้านักเรียนมีการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้นั้นแตกต่างกัน ก็จะมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในผลการเรียนรู้นั้น แต่ถ้าทุกคนต่างก็มีการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้นั้นอย่างเพียงพอมาก่อน ก็จะช่วยให้ทุกคนสามารถเรียนรู้รู้นั้นได้ในระดับสูง ถ้าได้รับการสนใจ และเรียนในสภาพที่มีคุณภาพของการสอนสูง

คุณลักษณะด้านอารมณ์-จิตใจ ก่อนเรียน หมายถึง แรงจูงใจ ความกระตือรือร้น ที่มีต่อเนื้อหาการเรียน รวมถึงทัศนคติที่มีต่อการเรียน ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน และมโนภาพเกี่ยวกับตนเองในทางวิชาการ คุณลักษณะด้านอารมณ์-จิตใจ ก่อนเรียน ไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อความพากเพียร (ตามแนวคิดของแคโรล) หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (ตามแนวคิดของบลูม) ยังมีอิทธิพลโดยตรงต่ออัตราของการเรียนรู้และผู้สัมฤทธิ์ของนักเรียน บลูมยืนยัน

ว่า แต่ละคนจะมีความสนใจ ทักษะคิด และมโนภาพที่มีต่อตนเองแตกต่างกัน ถ้านักเรียนเรียนด้วยความสนใจ และกระตือรือร้น ก็จะทำให้การเรียนรู้ง่าย รวดเร็ว เป็นผลให้มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนอย่างขาดความสนใจ และขาดความกระตือรือร้น

คุณภาพของการสอน เป็นเรื่องของการจัดการเรียน ประกอบด้วย การชี้แนะ (Cues) หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและงานที่จะต้องทำให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง การชมเชยตำหนิ กล่าวข้อความสนับสนุน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback/Correctives) การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การวินิจฉัยและแจ้งให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนแต่ละคนบรรลุการเรียนรู้ในจุดประสงค์ใดบ้างและยังขาดในจุดประสงค์ใด ส่วนการแก้ไขเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ใช้เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยยึดตามข้อมูลย้อนกลับนั้น

ลักษณะการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูมมีจุดเด่นอยู่มาก เช่น มองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครอบคลุมมากขึ้น ไม่พิจารณาเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์เพียงอย่างเดียว ในด้านความตรงของรูปแบบของบลูม บลูมได้นำผลงานวิจัยของตนเองและของคนอื่นๆ มาสนับสนุนรูปแบบ โดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมด้านความรู้-การคิด ก่อนเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ประมาณร้อยละ 50 ขณะที่คุณลักษณะด้านอารมณ์-จิตใจ ก่อนเรียน สามารถอธิบายได้ร้อยละ 25 และคุณภาพการสอน อธิบายได้ร้อยละ 25 ด้านความรู้-การคิดและด้านอารมณ์-จิตใจประกอบกันสามารถอธิบายความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ได้ประมาณร้อยละ 60 และเมื่อใช้คุณภาพการสอนร่วมด้วย จะสามารถอธิบายความแปรปรวนในระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรืออัตราของผลสัมฤทธิ์ได้มากกว่าร้อยละ 80 และถ้าอยู่ภายใต้สภาพการณ์ที่ตีพร้อมทุกอย่าง (Ideal) ตัวแปรทั้งสาม สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ถึงร้อยละ 90 จุดเด่นอย่างมากอีกประการหนึ่งของรูปแบบของบลูม คือ ความง่ายไม่ซับซ้อนของรูปแบบ และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและชี้แนะการปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงระบบการเรียนการสอนได้

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ มีผลมาจากสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายในบุคคล ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กรอบทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน ของบลูม มาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดกลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

3. ตัวแปรเชิงสาเหตุ

จากการประมวลงานวิจัย ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ และในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) อธิบายการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบส่วนบุคคล (Personal: P) 2) พฤติกรรม (Behavior: B) และ 3) สิ่งแวดล้อม (Environmental: E) ปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) (ประสาธน์ อิศรปริดา. 2549: 28) และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (Bloom) มีข้อตกลงเบื้องต้น 2 ประการ คือ 1) พื้นเพของผู้เรียน (History) เป็นหัวใจของการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้ามาเรียนวิชาในชั้นเรียนในโรงเรียน หรือโครงการของโรงเรียน ด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เรียนได้สำเร็จแตกต่างกันไปจากคนอื่น ถ้าแต่ละคนเข้าเรียนในชั้นด้วยพื้นเพที่คล้ายกันมากแล้ว ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก และ 2) คุณลักษณะของแต่ละคน (ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน) ส่วนคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2524: 9-12) ทั้งสองทฤษฎีสามารถนำมาาร่วมกันจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล

จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (จิฎา คำภูแก้ว. 2553; มิญช์มนัส วรรณมรินทร์. 2544; วิภา เมืองมิ่ง. 2549) สำหรับความเอาใจใส่ของมารดาไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและหญิง การเอาใจใส่ของบิดา มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิง สุมานต์ (Sumantei. 1985: 2792-A) บรรยายภายในบ้านมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (วิภา เมืองมิ่ง. 2549; จิฎา คำภูแก้ว. 2553; กรวิภา สอนบุรี. 2546) สำหรับบรรยากาศภายในบ้าน ซึ่งวัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับบรรยากาศภายในบ้าน มีความสัมพันธ์กัน เรย์มอนด์ (อาภรณ์ อินทะชัย. 2556: 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา (กฤษณา โกมุท. 2554) สำหรับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะให้ผลทางบวกต่อวัยรุ่นมากที่สุด และจะสามารถปกป้องเด็กจากสิ่งเลวร้ายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซิมมอนส์ และคอนเจอร์ (Simon and Conger. 2007: 212-241) 2) ปัจจัยด้านโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ บรรยากาศทางการศึกษา/บรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (กฤษณา โกมุท. 2554; จิฎา คำภูแก้ว. 2553) สำหรับ

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน สำหรับความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับทางโรงเรียนนั้น มีความสัมพันธ์กัน เรย์มอนด์ (อาภรณ์ อินทะชัย. 2556; 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (จิตติยา วงศ์วิทยากุล. 2554; จิณดา คำภูแก้ว. 2553; มิณช์มนัส วรรณมรินทร์. 2544; กรวิภา สนวนบุรี. 2546) สำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดวิจารณ์ของนักเรียน และปริมาณคำถามคำตอบระหว่างครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กัน เฟอร์เรลล์ (Ferrell. 1992: 3223-A) และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ประกิจศรี เผ่าเมือง. 2546: 103) และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์. 2543: 66) สำหรับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสามารถมีความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเข้ากับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากการสอนของครูโดยตรง วาตามูรา (Watamura. 2000: 62) และ 3) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการอธิบายตนเองเพื่อการมองโลกในแง่บวก คือ การถ่ายทอดจากผู้ปกครอง ปีเตอร์สัน และเซลิกแมน (Peterson; & Seligman. 1987) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวกว่าไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงิน หรือสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของหลายๆ นั้น ที่ผสมผสานกับปัจจัยภายนอก (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2548: 28 - 39) สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก คือ ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่างๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด ไพร์ท พรินท์เชลท์ (ทรรชนะ บุญขวัญ. 2550: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (พิเชษฐ์ แสนมุข. 2551: 77) สำหรับลักษณะการเรียนรู้ นิสัยการเรียนและเจตคติมีความสัมพันธ์แต่อยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่เรียนดีมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนกับเพื่อนๆ และชอบการยืดหยุ่นกับวิธีการเรียนหลายๆ รูปแบบ โดยไม่ชอบเรียนด้วยวิธีพึ่งพาผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนเก่งจะมีนิสัยการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียน คลาร์ก เทเลอร์ (Clark Thayer. 1987: 872-A) และบุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อนงค์ พรหมจักร. 2538) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านสุขภาพอ่อนโยน ด้านความมีสติและคุณธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการ

เรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วัฒนา เวียงพล. 2549. 52-53) โครงสร้างบุคลิกภาพของเด็ก (เช่น นิสัย ความชอบ คุณลักษณะ) แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะบุคลิกภาพตามโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยเฉพาะโครงสร้างด้านความน่าชื่นชมจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โครงสร้างแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของเด็กถูกแสดงออกมาในแนวคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านต่างๆ โดนาฮิว (Donahue. 1994)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปผลการศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ที่ส่งผล มีอิทธิพลทางตรง และมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต รายละเอียดดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

จากการประมวลงานวิจัย ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

ความหมายของความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

อีริค เบิร์น (ฐานิยา ตันตระกูล. 2553: 15; อ้างอิงจาก Eric Berne. 1964) กล่าวว่า ความเอาใจใส่ หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตาม que แสดงให้เห็นความสนใจต่อผู้อื่น ความต้องการทั่วไปที่จะได้รับความสนใจ หรือการใส่ใจ ความต้องการนี้ไม่เพียงทำให้เกิดความพึงพอใจเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับชีวิต ความต้องการที่จะได้รับความใสใจนั้นจะมีอยู่ตลอดชีวิต

พิชิต สุวรรณประกร และคนอื่นๆ (2534: 14) กล่าวว่าความเอาใจใส่ หมายถึง การกระทำใดๆ ซึ่งได้รับจากผู้อื่นที่ยื่นให้ เพื่อการติดต่อหรือรับการติดต่อของบุคคลหนึ่งกับบุคคลหนึ่ง อาจจะออกมาในรูปการกระทำ คือ พฤติกรรมภายนอก ได้แก่ การพูด การยิ้ม การมองตา ฯลฯ หรือ พฤติกรรมภายใน ได้แก่ การคิด การฝัน การพอใจ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531: 100) กล่าวว่าความเอาใจใส่ หมายถึง ความเอาใจใส่เป็นพื้นฐานของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการแลกเปลี่ยน ความเอาใจใส่จะก่อให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองนักเรียนที่แสดงออกในช่วงเวลาของครอบครัวในด้านการสอดส่องดูแล การเอาใจใส่ การส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการเรียนของนักเรียน

ความสำคัญของความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 115) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ดังนี้ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม และจำเป็น อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง เป็นแบบอย่างที่มีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรม นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

มอร์ริว และวิลสัน (ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. 2556: 98; อ้างอิงจาก Morrow; & Wilson. 1961: 508-514) กล่าวว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพ่อแม่ที่ให้ความชมเชย ยอมรับ แสดงความสนใจและเข้าใจ ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้อยนั้นมีพ่อแม่ที่ชอบข่มขู่เข้มงวดกวดขันเด็กจนเกินไป ลงโทษเด็กบ่อยๆ หรือมีเจตนาให้ควบคุมครอบงำปกป้องเด็กมากเกินไป บรรยากาศภายในบ้านมีความตึงเครียดและขัดแย้งกัน

كرونบาค (สุภมาศ ถานโอภาส. 2555: 205; อ้างอิงจาก Cronbach. 1977: 112-115) กล่าวว่า คุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่พ่อแม่สร้างขึ้น เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีเจตคติที่ดีต่อลูก มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กมีพ่อแม่ที่เข้าใจตนให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในยามต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

โฮนิง (ธีรภัทร์ เจริญดี. 2542: 16-17; อ้างอิงจาก Honing. 1987) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองในการส่งเสริมลูก ดังนี้ ผู้ปกครองต้องช่วยพัฒนาเด็ก คอยดูแลช่วยให้เด็กได้ช่วยตนเองมีความสามารถในการแสดงออก ผู้ปกครองต้องรู้จักเลือกของเล่นและของใช้ที่เหมาะสมกับเด็กจะช่วยพัฒนาความสามารถของเด็กได้ ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กในทุกๆ ด้าน จึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย สื่อสารกับเด็ก ซึ่งผู้ปกครองอาจใช้เครื่องมือสื่อสารทางภาษาเพื่อช่วยให้เด็กสนุกกับการเรียนรู้ บทบาทในการจัดประสบการณ์ที่สำคัญให้กับเด็ก ผู้ปกครองต้องรู้ถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมประจำวันในบ้านให้กับเด็กเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ฝึกการแก้ปัญหา รวมไปถึงการให้ประสบการณ์ทางสังคม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพ่อแม่ที่ให้ความชมเชย ยอมรับ แสดงความสนใจและเข้าใจ ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีเจตคติที่ดีต่อลูก

มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กมีพ่อแม่ที่เข้าใจตนให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในยามต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง พบว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ฐิฎดา คำภูแก้ว. 2553; มิญช์มนัสวรรณมรินทร์. 2554; วิภา เมืองมิ่ง. 2549) สำหรับความเอาใจใส่ของมารดาไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและหญิง การเอาใจใส่ของบิดา มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิง (Sumantei. 1985: 2792-A) ซึ่งแบนดูรา (Bandura. 1986) มีความเชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งของบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ โดยพฤติกรรมของบุคคลมิได้ถูกผลักดันโดยพลังภายใน ไม่ได้ถูกปรับแต่งอย่างอัตโนมัติ และทั้งไม่ได้ถูกควบคุมโดยสิ่งเร้าจากภายนอกเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นโดยการปฏิสัมพันธ์ที่ขึ้นต่อกันระหว่างปัจจัยบุคคล (Personal), ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment) และปัจจัยพฤติกรรม (Behavior) โดยปัจจัยบุคคลมีความสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนตลอดชีวิต

3.1.2 บรรยายากายในบ้าน

ความหมายของบรรยายากายในบ้าน

อาภรณ์ อินทะชัย (2556:4) กล่าวว่า บรรยายากายในบ้าน หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว ที่มีความห่วงใยเอาใจใส่ ส่งเสริม สนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนให้อิสระในการตัดสินใจในการเรียน

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 54-55) กล่าวว่า บรรยายากายในบ้าน หมายถึง สภาพสภาวะหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศภายในบ้าน หมายถึง สภาพแวดล้อมในด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ด้านที่อยู่อาศัย ภาระหน้าที่ทางบ้านที่นักเรียนต้องรับผิดชอบ

ความสำคัญของบรรยากาศภายในบ้าน

เกจ และเบอร์ลินเนอร์ (สาคิวรี อยู่สุข. 2553; อ้างอิงจาก Gage; & Berliner. 1979) กล่าวว่า อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของเด็ก 2 ประการ คือ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากสภาพการณ์ในครอบครัวและการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว และเด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณา และเจตคติของพ่อแม่

ลินเกรน (วิภา เมืองมิ่ง. 2549: 47; อ้างอิงจาก Lindgren H.C. 1980) กล่าวว่า ถ้านักเรียนเกิดความมั่นใจ ปลอดภัยทางจิตใจกับครอบครัวแล้ว จะช่วยให้เด็กฟันฝ่าอุปสรรคได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านการเรียนและการแก้ปัญหาอื่นๆ ในโรงเรียน แต่ถ้าบรรยากาศในครอบครัวไม่เป็นระบบระเบียบ ขอบเขตโทษหรือเข้มงวดเกินไป จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอย่างมาก ดังนั้นบรรยากาศภายในบ้านจึงมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และผลการเรียนของนักเรียน

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศภายในบ้านมีอิทธิพลต่อนักเรียนโดยตรงและจะช่วยให้เด็กฟันฝ่าอุปสรรคได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านการเรียนและการแก้ปัญหาอื่นๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศภายในบ้าน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของบรรยากาศภายในบ้าน พบว่า บรรยากาศภายในบ้านมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (วิภา เมืองมิ่ง. 2549; จัญตา คำภูแก้ว. 2553; กรวิภา สนวนบุรี. 2546), สำหรับบรรยากาศภายในบ้านซึ่งวัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับบรรยากาศภายในบ้าน มีความสัมพันธ์กัน (อาภรณ์ อินตะชัย. 2556: 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าบรรยากาศภายในบ้าน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อุดมคติชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศภายในบ้านมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้อุดมคติชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า บรรยากาศภายในบ้านส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อุดมคติชีวิต

3.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

จรรยา สุวรรณทัต (2545: 8) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง กระบวนการที่ปลูกฝังเด็กให้พัฒนาในสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งทางด้านพฤติกรรมของเด็ก รวมไปถึงจิตใจ

งามตา วานิชานนท์และคนอื่นๆ (2545: 75) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง วิธีการที่ผู้ปกครองติดต่อสื่อสารกับเด็กด้วยการให้รางวัล ลงโทษ หรือควบคุมเด็กด้วยวาจา เช่น การพูดชมเชย ตักเตือนหรือติเตียน ซึ่งเด็กจะได้รับรู้จากการสังเกตการกระทำของพ่อแม่ผู้ปกครอง

กุศล สุนทรธาดา และคณะ (2541:7) กล่าวว่า การเลี้ยงดูบุตรหมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็กปฏิบัติต่อเด็กและเรียกร้องให้เด็กปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นไปในทำนองต่างๆ กัน ซึ่งการปฏิบัติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิตเด็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวและเบี่ยงเบนการกระทำต่างๆ ของผู้อบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์เหล่านี้จะมีผลต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2532:13) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง ลักษณะและวิธีการต่างๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวต่อเด็ก ความคิด ตลอดจนสื่อ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

บัมรินด์ (เจลิสมศรี ตั้งสกุลธรรม. 2544: 23; อ้างอิงจาก Baumrind. 1975: 270-285) กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุม ให้เด็กทำตามที่พ่อแม่ต้องการแต่มีการยอมรับในตัวเด็กสูง มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือบุคคลใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก มีการถ่ายทอดทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูให้กับเด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุม ให้เด็กทำตามที่พ่อแม่ต้องการแต่มีการยอมรับในตัวเด็กสูง มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผลซึ่งเด็กสามารถรับรู้หรือรู้สึกได้ต่อการอบรมเลี้ยงดูนั้น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบการกระทำต่างๆ

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

เซียร์ และคนอื่นๆ (Sears; & others. 1957: 1-4) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง การอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในครอบครัวไม่ใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พ่อ แม่ และความรักของพ่อแม่เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาจริยธรรมในตัวเด็ก เด็กที่ได้รับการรักความอบอุ่นจะเกิดความพอใจและมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดู เด็กก็จะได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูโดยไม่รู้ตัว ถ้าเด็กต้องห่างเหินจากผู้เลี้ยงดู ความหวาดกลัว ความวิตกกังวลก็จะเกิดขึ้น

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่จะสามารถยกระดับมาตรฐานทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ในด้านคุณธรรม ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อ

หน้าที่ การเสียสละและเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนนี้ จะกระทำได้ผ่านกระบวนการของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิกของครอบครัวทั้งสิ้น

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็ก เด็ก เด็กที่ได้รับการรักความอบอุ่นจนจะเกิดความพอใจและมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดู เด็กก็จะได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูโดยไม่รู้ตัว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของการอบรมเลี้ยงดู พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองส่งผลต่อ ความรับผิดชอบด้านการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครองส่งผลต่อ นิยรักการอ่าน (กุนธิกา โกมุท. 2554; สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลย์. 2547; เบญจางค์ ปันคล้าย. 2551), รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะให้ผลทางบวกต่อวัยรุ่นมากที่สุด และจะสามารถปกป้องเด็กจากสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Simon and Conger. 2007: 212-241) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ชีวิต และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองส่งผลต่อจิตเชิงบวกของนักเรียน

3.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน

จากการประมวลงานวิจัย ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ชีวิตโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยบรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 บรรยากาศในชั้นเรียน

ความหมายของบรรยากาศในชั้นเรียน

กูด (สุภดา ตาปราบ. 2558: 391; อ้างอิงจาก Good. 1973: 106) กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งไม่ใช่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเท่านั้น แต่รวมถึงระดับของอารมณ์และความรู้สึกด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

หมายถึง สภาพแวดล้อมที่รอบตัวผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเกื้อหนุนให้ผู้เรียนและผู้สอนทำงานด้วยกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สื่อสารระหว่างกันจนเกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี

มูส์ (Moos. 1978: 263) กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง เป็นบรรยากาศหรือสภาพการณ์ที่ครูผู้สอนพยายามสร้างขึ้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย พฤติกรรมของครูผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ และปรีชา วิหคโต (2537: 7) กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่รอบตัวของผู้เรียน และส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ความสำคัญของบรรยากาศในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 48-52) ได้อธิบายถึงบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย บรรยากาศทางกายภาพ คือ ห้องเรียนมีสีสันทันดูและเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนจัดการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท สิ่งที่อยู่ในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนต่างๆ สามารถเคลื่อนไหวได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆ และบรรยากาศทางจิตใจ คือ บรรยากาศความคุ้นเคย หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน บรรยากาศที่เป็นอิสระ บรรยากาศที่ทำทนาย บรรยากาศของการยอมรับนับถือ บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ

คาแพลน (วิภา เมืองมิ่ง. 2549: 38 อ้างอิงจาก Kaplan. 1959: 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศในห้องเรียนของเด็กมัธยมและระดับวิทยาลัย บรรยากาศที่เด็กต้องการ คือ ต้องการให้ครูสนใจปฏิกิริยาของเด็กพูดคุยเป็นกันเองกับนักเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน หรือให้ครูยกย่องเมื่อเด็กทำงานดี และผู้สอนควรให้อิสระแก่เด็กในการที่จะเสนอแนะบางอย่าง หรือเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกบ้าง

พรณภิส ดาราสว่าง (2556: 1) กล่าวว่าไว้ว่า การสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ คือ ต้องทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างกระตือรือร้น (active learning) และตระหนักว่าตนกำลังเรียนอะไรอยู่ ครูจะสามารถสร้างบรรยากาศแบบนี้ได้จาก การจัดชั้นเรียน การสร้างแบบเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน และการหาเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พูดถึงสิ่งที่เรียนออกมาเพื่อจะรับรู้ได้ว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ (self - awareness) เช่น การเขียนไดอารี่ที่พูดถึง

การเรียนรู้ ปัญหาที่พบ และสิ่งที่ได้เรียน การจัดชั้นเรียน ควรจะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานกลุ่ม เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับเพื่อน การสร้างแบบเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน ควรจะให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม เลือกการบ้าน และเลือกกลุ่มคนที่เขาอยากจะทำกิจกรรมในห้องเรียนด้วย ผู้เรียนควรจะรู้ว่าเขาถูกคาดหวังให้เรียนอะไรในวิชานั้น เพื่อจะได้รู้ว่าวิธีการเรียนที่เขาเรียนเหมาะสมหรือไม่ และเขาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้หรือไม่ ครูควรจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนว่า เด็กในชั้นมีความสามารถ ความชอบ และมีแรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกัน ถ้าหากกำหนดให้เด็กทำงานแบบเดียวกัน คนทุกคนจะเกิดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ครูควรจะให้มีความสำคัญกับการสอนให้เด็กตระหนักว่าเขากำลังเรียนอะไร และเรียนอย่างไร การฝึกผู้เรียนให้ตระหนักถึงกระบวนการการเรียนรู้จะช่วยให้เขามีความมั่นใจที่จะเรียนเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งครูเสมอไป ส่วนผู้เรียนเองจะเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ก็ต้องอยู่ที่ครูจะช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศในการเรียนที่ดีช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างกระตือรือร้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพจิตที่ดี มีความตั้งใจ และใช้เวลาในการเรียนเต็มที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า บรรยากาศทางการศึกษา/บรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (คุณทิกา โกมุท. 2554; จิฎา คำภูแก้ว. 2553), สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับทางโรงเรียนนั้น มีความสัมพันธ์กัน (อาภรณ์ อินตะชัย. 2556; 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าบรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า บรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.2.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ความหมายของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

กรมวิชาการ (2556: 92) กล่าวว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูในขณะที่สอนที่เกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด

ได้ฝึกปฏิบัติจริงและฝึกปรับปรุงตนเองด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มการใช้คำถามในการกระตุ้นและเสริมแรงให้เกิดการอยากเรียนรู้

แครีโรล และบลูม (มิญช์มนัส วรรณมรินทร์. 2544: 28; อ้างอิงจาก Carroll. 1963: 723-733 ; Bloom. 1976: 10 - 15) ได้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลที่สำคัญต่อผลการเรียนของนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ความสามารถด้านการให้สิ่งเสริมแรงที่สอดคล้องกับผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ ความสามารถด้านการค้นหาข้อมูลย้อนกลับ และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

ความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

พยุงศักดิ์ สนเทศ (จิตรารณ พงษ์มาลี. 2550: 51-52; อ้างอิงจาก พยุงศักดิ์ สนเทศ. 2531: 9) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้เรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความพอใจรักใคร่และศรัทธาในตัวครู อันจะเป็นผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะดีตามไปด้วย

บลูม (ฐิตูตา คำภูแก้ว. 2553: 35; อ้างอิงจาก Bloom. 1976: 128) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในรูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม พบว่า คุณภาพของการสอนเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ฐิตูตา คำภูแก้ว. 2554; ฐิตูตา คำภูแก้ว. 2553; มิญช์มนัส วรรณมรินทร์. 2554; กรวิภา สอนบุรี. 2546), สำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดวิจารณ์ของนักเรียน และปริมาณคำถามคำตอบระหว่างครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กัน (Ferrell. 1992: 3223-A) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบรนดส์ และกินนิส (Brandes; & Ginnis. 1988: 163) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง 100% ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วม และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

ประเวศ วะสี (2543: ก) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 7) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พัฒนาพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้นๆ ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จันจวีร์ สิทธิศิริธรรด (2552: 32) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด)

กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

วัฒนาพร ระบุทฤษฏี (2542: 12-14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ใช้แนวการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข และเต็มใจ และสามารถสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะเหมาะสมกับโลกยุคปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ประกิจศรี เฝ้าเมือง. 2546: 103) และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์. 2543: 66), สำหรับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสามารถมีความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเข้ากับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากการสอนของครูโดยตรง (Watamura. 2000: 62) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล

จากการประมวลงานวิจัย ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยด้านส่วนบุคคล ประกอบด้วย การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และบุคลิกภาพ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 การคิดเชิงบวก

การคิดเชิงบวก มาจากภาษาอังกฤษว่า “Positive Thinking” แต่ในภาษาไทยมีผู้ใช้คำแทนที่หลากหลาย ได้แก่ การคิดเชิงบวก ความคิดเชิงบวก คิดเชิงบวก คิดบวก คิดในแง่ดี และการคิดในแง่ดี เป็นต้น สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “การคิดเชิงบวก” แทนคำว่า “Positive Thinking”

ความหมายของการคิดเชิงบวก

เวนทเรลลา (วิทยา พลายนณี. 2545: 39; อ้างอิงจาก Ventrella. 2001) กล่าวว่า การคิดเชิงบวก หมายถึง ประสิทธิภาพที่เรามีอยู่แต่เดิมในการสร้างสรรค์ผลลัพธ์ที่เราต้องการ ด้วยการคิดในแง่บวก การมีความเชื่อในความเป็นไปได้ แม้ว่าข้อเท็จจริงดูเหมือนจะพยายามชี้ชัดไปในทางตรงกันข้าม มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างทางเลือกที่สร้างสรรค์ การต่อสู้กับปัญหาอย่างไม่ลดละ ทั้งการคิดเชิงบวกและคิดเชิงลบ ล้วนแต่มีข้อเท็จจริงแฝงอยู่ คิดเชิงบวกส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้น เราสามารถเลือกที่จะเพิกเฉยต่อการคิดเชิงลบ และค้นหาคิดเชิงบวกของตนเองขึ้นมาใหม่

อิงลิช (English. 1992: 16) กล่าวว่า การคิดเชิงบวก หมายถึง การมองโลกในแง่ดี ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง สามารถแก้ปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานั้นขึ้นอีกได้ โดยไม่ยึดติดกับประสบการณ์ในอดีตที่ไม่ดี และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์

เรวดี ทรงเที่ยง (2550: 69 - 70) กล่าวว่า การคิดเชิงบวก หมายถึง กระบวนการในการสร้างความคิด และใช้พลังทางความคิดอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง โดยไม่ใช้การคิดแบบเข้าข้างตนเอง ซึ่งพลังดังกล่าวนี้จะช่วยผลักดันให้มองเห็นผลลัพธ์ว่า จะเกิดผลดีต่อตนเองหรือผู้อื่นอย่างไร การคิดเชิงบวกไม่ได้ติดตัวเรามาโดยกำเนิด แต่เราสามารถเรียนรู้ได้โดยอาศัยการฝึก ซึ่งการคิดเชิงบวกนั้น จะช่วยสร้างสรรค์จิตใจให้เรามองโลกในแง่ดีอย่างมั่นคงแน่วแน่ และสร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ถูกผลักดันมาจากพลังทางบวก ซึ่งคนที่มีความคิดเชิงบวกนั้น จะเป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การเรียน การแข่งขัน ทั้งยังเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีด้วย

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า คิดเชิงบวก หมายถึง กระบวนการคิดของบุคคลที่มองว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องธรรมดา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นสามารถมองได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ความคิดที่มองทุกอย่างในแง่ดี ไม่เสียกำลังใจไปเสียก่อนจะคิดทำอะไร ไม่คิดในแง่ที่ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ปกติ หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ก็สามารถจัดการเป็นอย่างดี เป็นความคิดที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความคิดของการมองทุกอย่างในเชิงบวก และเชิงลบไปพร้อมๆ กันนั้น จะเป็นผู้ที่พร้อมจะเรียนรู้อยู่เสมอ คนเหล่านี้ไม่กลัวว่าตนเองจะแพ้ หรือเสียหน้าหรือล้มเหลว เพราะมีความคิดว่า คนเรานั้นมีชนะบ้างก็ต้องมีแพ้บ้าง มีได้มีเสีย มีขึ้นมีลง คนเหล่านี้จะเป็นคนที่พร้อมที่จะลองคิดลองทำ พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

ความสำคัญของคิดเชิงบวก

นิภา แก้วศรีงาม (2547: 77 - 78) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเชิงบวกไว้ ดังนี้

1) ความคิดเชิงบวก จะเพิ่มคุณค่าให้แก่ชีวิตและการงาน กล่าวคือ เกิดมีสภาวะทางอารมณ์ (EQ) มีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ, เกิดความคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง, สร้างความคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส, ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะหาคุณประโยชน์จากสิ่งของไร้ค่าพลังงานจากอากาศหรือกองขยะ มาประดิษฐ์และสร้างนวัตกรรมจากของเหลือใช้ต่าง ๆ ได้ เป็นต้น และก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ และเกิดควมมีมาตรฐานในงาน และ 2) เพิ่มความสุขในชีวิต และสร้างให้มีสุขภาพจิตที่ดี กล่าวคือ สามารถปรับตัวและเผชิญความจริงได้อย่างมีเหตุผล, มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต เกิดความพึงพอใจในตนเอง ครอบครัวยุติหน้าที่การงาน และในสังคมที่ตนเองเกี่ยวข้อง, มีความสามารถในการเผชิญปัญหา และเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งส่งผลทำให้บริหารจัดการกับปัญหาและอุปสรรคนั้นได้เป็นอย่างดี, ทำให้เกิดมีสภาวะทางอารมณ์ (EQ) ที่ดี สามารถที่จะแก้ไขปัญหา และตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม, อารมณ์ผ่องใส ผ่อนคลาย สร้างบรรยากาศและความสุขให้ตนเองและผู้อื่น และเกิดความสำเร็จในชีวิต

เรวดี ทรงเที่ยง (2550: 69 - 70) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเชิงบวกไว้ ดังนี้

1) หากเราสามารถคิดดี หรือคิดในเชิงบวกได้ สิ่งที่จะตามมา ก็คือ การพูดดี และการทำดี จึงทำให้ทั้งตนเองและผู้อื่นสบายใจ เนื่องจากเจ้าของความคิดเอง สามารถทำความเข้าใจกับเรื่องราวต่างๆ ตามความเป็นจริง และสามารถปรับความคิดของตนเองให้ปราศจากความยุ่งยากลำบากใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ 2) การมองโลกในแง่ดีเป็นส่วนหนึ่งของการมีความคิดเชิงบวก และมีส่วนสำคัญในการจูงใจตนเอง คนที่มองโลกในแง่ดี จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย จึงมีพลังแสวงหาโอกาสที่จะพลิกผันสถานการณ์เลวร้าย ให้กลับคืนดีให้ได้ และจะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น 3) การคิดเชิงบวกเป็นกระบวนการสร้างความคิด และใช้พลังความคิดบนพื้นฐานของความเป็นจริง โดยไม่ใช้การคิดแบบเข้าข้างตนเอง ซึ่งพลังดังกล่าวจะผลักดันให้มองเห็นผลลัพธ์ที่จะเกิดผลดีต่อตนเองหรือผู้อื่นอย่างไร ซึ่งไม่ได้มีติดตัวมาโดยกำเนิด เราจึงสามารถเรียนรู้ได้โดยอาศัยการฝึกฝน 4) ช่วยสร้างสรรค์จิตใจ ให้เรามองโลกในแง่ดีอย่างมั่นคงและแน่วแน่ สร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ถูกผลักดันมาจากพลังทางบวก ทำให้เราได้พบกับสถานการณ์ในทางบวกทุกๆ วัน 5) ช่วยปรับปรุงชีวิตและฟื้นฟูสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเราไปในทางที่ดีขึ้น และ 6) มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตทุกด้าน เช่น ด้านการทำงาน การเรียน ฯลฯ

ดำรงค์ วงษ์โชติปิ่นทอง (2554: 1-3) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเชิงบวกไว้ว่า การคิดบวกเป็นจุดเริ่มต้นของความสุข สุขเป็น จุดเริ่มต้นของความสำเร็จ ก่อนที่คิดจะเปลี่ยนทุกอย่าง ขอให้เริ่มต้นเปลี่ยนความคิดก่อน ข้อดีอย่างหนึ่งของ มนุษย์คือความคิดพัฒนาได้ พลังความคิดไม่มีที่สิ้นสุดแต่พลังความคิดทำให้ชีวิตคนสิ้นสุดได้ ถ้าใช้พลังความคิดไม่ถูกวิธี การคิดบวกทำให้ก้าวผ่านเหตุการณ์ต่างๆ อย่างนึกไม่ถึง การเปลี่ยนความคิด หรือ ยกระดับความคิด จากเด็ก

ไปสู่ผู้ใหญ่ หรือ จากวัยรุ่นไปสู่วัยทำงาน จะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลง ที่เรียกว่า “Paradigm Shift” (กระบวนทัศน์) เมื่อ Paradigm Shift หรือ กระบวนทัศน์ เปลี่ยน มุมมองของเราจะเปลี่ยนตามไปด้วยทั้งหมด

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การเป็นคนที่มีคิดเชิงบวก เป็นผู้ที่มีความคิดของการมองทุกอย่างในเชิงบวก และเชิงลบไปพร้อมๆ กันนั้น พื้นฐานความคิดที่ว่า สิ่งที่เราได้ลองทำนั้นอาจจะดีหรืออาจจะแย่ แต่สิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด คือ องค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จากการได้ลองทำ ถ้าสิ่งที่ลองทำนั้นเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความสำเร็จก็จะกลายเป็นองค์ความรู้ที่นำมาคิดต่อยอดเป็นองค์ความรู้อื่นๆ ต่อไปเรื่อยๆ เพื่อเป็นการสร้างพัฒนาการในลำดับต่อไป ในขณะที่ถ้าสิ่งที่ได้ลองทำเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความล้มเหลว สิ่งนี้ก็จะกลายเป็นองค์ความรู้ในเชิงอุทาหรณ์ว่า มิให้กระทำเช่นนั้นอีกต่อไปในอนาคต ความสำคัญของการมีชีวิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเราต้องได้ทุกอย่างที่เราคิด แต่ความสำคัญของการมีชีวิตอยู่คือการลงมือทำในสิ่งที่ถูกต้องตามที่เราคิดกับสิ่งที่เราฝันไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของการคิดเชิงบวก พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการอธิบายตนเองเพื่อการมองโลกในแง่บวก คือ การถ่ายทอดจากผู้ปกครอง (Peterson; & Seligman. 1987) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวกว่าไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงิน หรือสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของคนๆ นั้น ที่ผสมผสานกับปัจจัยภายนอก (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2548: 28-39) นอกจากนั้นยังพบว่า การผสมผสานการคิดที่เป็นบวก สามารถช่วยลดปัญหาต่างๆ จากระดับปกติให้ลดต่ำลงได้ เช่น ปัญหาความเครียด ความเจ็บปวด ความเมื่อยล้า นอกจากนั้น ยังพบอีกว่าเราสามารถนำความคิดเชิงบวกไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน (Schuett. 1997), สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก คือ ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่างๆ ที่พบเจอ นั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด (ทรรชนะ บุญขวัญ. 2550: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าความคิดเชิงบวก มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า การคิดเชิงบวกมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า การคิดเชิงบวกส่งผลโดยทางตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3.2 ลักษณะการเรียนรู้

ลักษณะการเรียนรู้ มาจากภาษาอังกฤษว่า “Learning Styles” แต่ในภาษาไทยมีผู้ใช้คำแทนที่ที่หลากหลาย ได้แก่ รูปแบบการเรียน รูปแบบการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้ สไตล์การเรียนรู้ ลีลาการเรียนรู้ และ ลักษณะการเรียนรู้ เป็นต้น สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “ลักษณะการเรียนรู้” แทนคำว่า “Learning Styles” โดยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ความหมายของลักษณะการเรียนรู้

จากการประมวลเอกสาร มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของลักษณะการเรียนรู้ไว้หลายความหมาย ซึ่งแต่ละท่านก็พยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่างๆ ในตัวผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมถึงแนวคิด วิธีการในการหาความรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการลักษณะการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนต่อไป ดังนี้

ฮันท์ (Hunt, 1981: 647) กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนในลักษณะของสภาพทางการศึกษาที่ผู้เรียนแต่ละคนชื่นชอบ ลักษณะการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่สามารถค้นหาได้ การที่ได้รู้เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน จะช่วยเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอนที่จะใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

กรมวิชาการ (2543: 2) กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้เรียนในการจัดการเกี่ยวกับการเรียนซึ่งแตกต่างกันตามสติปัญญา ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กึ่งฟ้า สินธุวงศ์ และคณะ (2545: 9) กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้และลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่แสดงในรูปของพฤติกรรม ความชอบไม่ชอบ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะของการคิดและการตอบสนองโดยอาศัยกระบวนการรับรู้ (Perception) และการคิด / หรือกระบวนการคิด (Thinking) เพื่อการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำกิจกรรม

ทิตนา แชมมณี (2551: 10) ลักษณะการเรียนรู้ เป็นลักษณะหรือวิธีการเรียน หรือวิธีการคิด หรือ วิธีแก้ปัญหาที่บุคคลชอบ หรือมีความถนัดในการใช้เป็นประจำ หรือใช้เป็นส่วนใหญ่ในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

จากความหมายต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมหรือลักษณะที่แสดงออกถึงวิธีการเรียนรู้ การรับรู้ การคิด และการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนเฉพาะบุคคล ที่ผู้เรียนปฏิบัติทั้งในห้องและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญและประโยชน์ของการค้นพบลักษณะการเรียนรู้

ฮันท์ (Hunt. 1981: 647) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนทราบลักษณะการเรียนรู้ของตนเองจะนำไปสู่การเรียนรู้และทำงานที่มีประสิทธิภาพของตน

ฟรายด์แมน และอัลลีย์ (Friedman; & Alley. 1984: 80-81) กล่าวว่า การที่ผู้สอนค้นพบลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นฤมล รอดเนียม (2555: 1) กล่าวว่า การทราบลักษณะการเรียนรู้ สามารถบอกได้ว่าผู้เรียนจะเรียนอะไรได้ดีที่สุด เรียนด้วยวิธีการใด และสะท้อนให้เห็นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลด้วย

กราส์ชาและไรช์แมน (Grasha and Reichmann. 1975) ได้เสนอแบบลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับวิทยาลัยไว้ 6 แบบ คือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา (Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) และแบบมีส่วนร่วม (Participative) ซึ่งผู้เรียนจะมีลักษณะการเรียนรู้แบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่นๆ ตลอดจนภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรม บุคคลจะเรียนรู้จากประสบการณ์โดยมีการปรับตัวและฝึกฝนจนมีลักษณะการเรียนรู้เฉพาะตัว (Grasha; & Reichmann. 1975:13-15; Wolfe; & Kolb. 1984: 133-134; Dunn. 2000:3) อีกทั้ง สามารถกล่าวได้ว่าลักษณะการเรียนรู้ของตนเองแล้วจะทำให้สามารถค้นพบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและดีที่สุดของตนเองได้ ในขณะเดียวกัน ถ้าหากผู้สอนสามารถทราบถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลแล้วผู้สอนก็สามารถที่จะออกแบบการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการจัดกลยุทธ์และเทคนิคการเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งสามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของตน

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545: 42-43) ที่กล่าวเกี่ยวกับการรู้จักผู้เรียนว่า ยิ่งครูมีข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ ประเภทของเชาวน์ปัญญา และแบบการคิดมากเท่าไร ครูก็ยิ่งจะสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ตรงกับลักษณะและความสนใจของผู้เรียนมากขึ้นเท่านั้น

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การที่ทราบลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนจะเรียนอะไรได้ดีที่สุด เรียนด้วยวิธีการใด มีลักษณะการเรียนรู้แบบใด ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ พบว่าปัจจัยด้านลักษณะทางการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้าง ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ลักษณะ

การเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพาและลักษณะการเรียนรู้แบบแข่งขัน ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (พิเชษฐ์ แสนมุข. 2551: 77), นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพรชอบลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันในระดับมาก และชอบลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงและปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (นฤมล รอดเนียม. 2555), นิสิตมีลักษณะการเรียนรู้ภาษาจีนแบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นแบบอิสระ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขันและแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ (กนกพร ศรีฐานลักษณ์. 2551: 15-26) สำหรับลักษณะการเรียนรู้ นิสัยการเรียนและเจตคติมีความสัมพันธ์ แต่อยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่เรียนดีมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนกับเพื่อนๆ และชอบการยืดหยุ่นกับวิธีการเรียน หลายๆ รูปแบบ โดยไม่ชอบเรียนด้วยวิธีพึ่งพาผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนเก่งจะมีนิสัยการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียน (Clark Thayer. 1987: 872-A), และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ , ชอบการคิดพิจารณาไตร่ตรองในหลายๆ แง่มุม และ นักเรียนที่ชอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่วนนักเรียนที่ชอบการทดลองเทคนิควิธีการต่างๆ มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนนักเรียนที่ชอบการคิดพิจารณาไตร่ตรองในหลายๆ แง่มุม และนักเรียนที่ชอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ชอบการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และนักเรียนที่ชอบการทดลองเทคนิควิธีการต่างๆ (Wen-Fen Chang. 2004) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล กับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระส่งผลโดยทางตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3.3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

บุคลิกภาพ ตรงกับศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า “Personality” ซึ่งมีรากศัพท์ภาษาละตินว่า Persona ซึ่งหมายถึง หน้ากากที่ชาวกรีกใช้ในการแสดงละคร หากบุคคลใดสวมหน้ากากเป็นตัวละครใด ก็จะต้องแสดงลักษณะกิริยาอาการเป็นตัวละครนั้นๆ (พีรพล เทพประสิทธิ์ และคนอื่นๆ. 2549: 197)

ความหมายของลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

แคทเทลล์ (Cattell. 1970: 2-3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่มีทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น

ไอแซงก์ (Eysenck. 1970: 253) กล่าวว่า บุคลิกภาพนี้อาจพิจารณาได้เป็นสองมิติ มิติแรกคือ ด้านการแสดงตัวและการเก็บตัว มิติที่สองคือ ลักษณะทางด้านอารมณ์

อัลพอร์ต (Allport. 1961: 28) กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นการรวมตัวของระบบร่างกายและจิต ซึ่งมีลักษณะเป็นพลวัตภายในตัวบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะพฤติกรรมและความคิดของบุคคล

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554: 7) สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกและภายใน ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกออกเป็นส่วนๆ ออกจากกันและกันได้โดยเด็ดขาด ทุกๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีผลกระทบต่อกัน และกันประจวบจุลชีพ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและผสมผสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมวัตถุธรรม บุคลิกภาพของมนุษย์ไม่ว่าด้านใดๆ เป็นสิ่งไม่ตายตัวเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและวัตถุธรรม บุคลิกภาพของ แต่ละบุคคล มีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผิน และส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริงบางส่วนของบุคลิกภาพ ถูกซ่อนเร้น หรือถูกปิดบังอำพรางโดยจงใจและไม่จงใจ บุคลิกภาพของบุคคลที่ทั้งส่วนร่วมซึ่งเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา และมีส่วนที่เป็นลักษณะที่เรียกว่า “เฉพาะตัว”

ดิกแมน (Digman. 1989) ได้ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล พบว่า โครงสร้างพื้นฐานบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติ หรือต่างภาษาย่อมมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) ด้านการแสดงตัว (Extraversion) 2) ด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) 3) ด้านมโนธรรม (Conscience) 4) ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และ 5) ด้านสติปัญญา (Intellect) ซึ่งบุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีลักษณะเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุมีผล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบสติปัญญา หมายถึง ลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะตัวของบุคคล ทั้งที่แสดงออกภายนอกหรือเก็บซ่อนไว้ภายใน ซึ่งเป็นผลมาจากการหล่อหลอมจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม ที่นำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลด้านสติปัญญา ที่มีลักษณะเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุมีผล

ความสำคัญของลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

วันทนี แชนนากัตตี (2554: 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะพิจารณาได้จากประเด็น ดังนี้ 1) ความมั่นใจ ผู้มีบุคลิกภาพดีจะมีความมั่นใจใน

การแสดงออกมากขึ้น และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จจึงมีมากขึ้น 2) การยอมรับของกลุ่ม ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และต้องการที่จะให้อยู่ในกลุ่ม 3) การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การที่เรารู้บุคลิกภาพของผู้อื่น ทำให้เราสามารถปรับตัว เข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น 4) ความสำเร็จ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะได้เปรียบคนอื่นเสมอ เพราะสามารถสร้างความศรัทธา น่าเชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ได้รับความร่วมมือ และการติดต่อด้วยดี ช่วยให้ทำงานได้สำเร็จ ง่ายขึ้น และ 5) เอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้คนมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบอย่างที่ดีและแบบอย่างที่ไม่ดีได้

คณิง ตรงต่อกิจ (2553: 10) กล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพไว้ ดังนี้ 1) เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภาพช่วยให้คนเราสามารถจดจำและเข้าใจบุคคลแต่ละคนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนทราบถึงวิธีปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้นได้ 2) เกิดการตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้บุคคลแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของตนเอง 3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมได้ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทำให้บุคคลทั่วไปมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคนๆ นั้นได้ และทำให้สามารถพยากรณ์ได้ว่าหากมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ก็น่าที่จะพบการตอบสนองจากบุคคลนั้นๆ ในลักษณะใดมากที่สุด 4) เกิดความมั่นใจในตนเอง บุคลิกภาพที่ดีนั้นจะส่งผลให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการแสดงออก รวมถึงรู้แนวทางของการปฏิบัติที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ 5) สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญในการช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น 6) การยอมรับของกลุ่ม บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีมักเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และ 7) บุคลิกภาพทำให้เกิดความสำเร็จ บุคลิกภาพที่ดีนั้นจะทำให้ได้รับความเชื่อมั่นและศรัทธาจากผู้พบเห็น ส่งผลให้การประสานงานใดๆ ย่อมสำเร็จได้ง่ายขึ้น และได้รับความร่วมมือจากทุกคนมากกว่าคนที่ไม่มีบุคลิกภาพไม่ดี

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นส่วนสำคัญของมนุษย์ในการที่จะช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางความสำเร็จในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน การทำงาน การเข้าสังคม บุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลและเกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในบริบทของลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา พบว่าบุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อนงค์ พรหมจักร, 2538) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านสุภาพอ่อนโยน ด้านความมีสติและคุณธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วัฒนา เวียงพล, 2549: 52-53) โครงสร้างบุคลิกภาพของเด็ก (เช่น นิสัย ความชอบ คุณลักษณะ) แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะบุคลิกภาพตามโครงสร้างของบุคลิกภาพหา

องค์ประกอบ โดยเฉพาะโครงสร้างด้านความน่าเชื่อถือจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โครงสร้างแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของเติกถูกแสดงออกมาในแนวคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านต่างๆ (Donahue. 1994) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาจะมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาส่งผลโดยตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรินยา จีระเจริญพงศ์ (2556: 106-107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเอง กับการศึกษาพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการศึกษาเชิงบวกได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากการสนับสนุนทางสังคมของครู รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง ประสบการณ์ชีวิต การควบคุมตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รองลงมาคือการกำกับตนเอง การสนับสนุนทางสังคมของครู และประสบการณ์ชีวิต และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การสนับสนุนทางสังคมของครู รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ประสบการณ์ชีวิต และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

นฤมล รอดเนียม (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักศึกษาศาสนาการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพร จำนวน 220 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาศาสนาการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพรชอบลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันในระดับมาก และชอบลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง 2) นักศึกษาที่มีเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 3) นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงและปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตติยา วงศ์วิทยาภูล (2554: 105-107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และสร้างรูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 357 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการ

แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 9 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรู้พื้นฐานเดิม ทักษะการคิดคำนวณ ความมีวินัยในตนเอง ความตั้งใจเรียน ทักษะความเข้าใจทางภาษา เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ส่วนความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะทางภาษาและมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม เจตคติต่อคณิตศาสตร์ และคุณธรรมการสอน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความตั้งใจเรียน และความมีวินัยในตนเอง

คุณทิกา โกมุก (2554: 86-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และค่านำหนักความสำคัญที่ส่งผลของกลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และบรรยากาศทางการศึกษา กับความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 550 คน ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านความอยากรู้อยากเห็นและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองด้านพฤติกรรมในการแก้ปัญหาของผู้ปกครอง และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง และบรรยากาศทางการศึกษาด้านการสอนแบบแก้ปัญหาของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับความสามารถในการแก้ปัญหาในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาขั้นระบุปัญหา ขั้นค้นหาสาเหตุของปัญหา ขั้นกำหนดแนวทางแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผลลัพธ์และสรุปผล ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสอนแบบแก้ปัญหาของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองด้านพฤติกรรมในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและด้านการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาในแต่ละขั้น อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบแสดงความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.959$, $GFI = .990$, $AGFI = .960$, $SRMR = .042$) ความสามารถในการแก้ปัญหาได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บรรยากาศทางการศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .610 และ .120 ตามลำดับ และตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยผ่านทางตัวแปรแฝงปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .330 ตัวแปรปัจจัยทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 54.00

ฐิตูตา คำภูแก้ว (2553: 130-131) ได้ศึกษาพัฒนาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี จำนวน 1,170 คน ผลการศึกษาพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 1223.334$ $df = 386$ $CFI = 0.901$ $TLI = 0.882$ $RMSEA = 0.041$ $SRMR_w = 0.046$ $SRMR_b = 0.057$ ซึ่งค่า $\chi^2/df = 3.166$ ส่วนผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล ผลปรากฏ ดังนี้ ในระดับนักเรียนหรือระดับภายในกลุ่ม (Within Group) พบว่า ความรู้พื้นฐานเดิม เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความตั้งใจเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.415, 0.308 และ 0.276 ตามลำดับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยผ่านความรู้พื้นฐานเดิมและความตั้งใจเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.734 และ 0.430 ตามลำดับ ด้านอำนาจการพยากรณ์ ตัวแปรทำนายทุกตัว คือ เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรู้พื้นฐานเดิม ความตั้งใจเรียน ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ร้อยละ 98.90 ในระดับห้องเรียนหรือระดับระหว่างกลุ่ม (Between Group) พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ บรรยายภาคในชั้นเรียนและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.589 , 0.338 และ 0.195 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องเรียน โดยผ่านบรรยายภาคในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.570 ด้านอำนาจการพยากรณ์ตัวแปรทำนายทุกตัว คือ คุณภาพการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และบรรยายภาคในชั้นเรียน ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องเรียนได้ ร้อยละ 81.50

สาวิตรี อยู่สุข (2553: 103-105) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 370 คน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ความตั้งใจเรียน และความถนัดทางการเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างเดียวต่อทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ บรรยายภาคในชั้นเรียน ความรู้พื้นฐานเดิม ความเอาใจใส่

ของผู้ปกครอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทยได้ร้อยละ 99.89

จุฬารณย์ ออบมาลี (2553: 81-83) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาระดับชาติ และเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผล การการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 700 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผล การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในรูปแบบที่มีอิทธิพลโดยตรง ได้แก่ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่มีอิทธิพลโดยตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่มีอิทธิพลโดยทางอ้อม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 181.20$, $df = 153$, $p = 0.06$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.96$, $RMR = 0.09$, $CFI = 0.99$, $NFI = 0.98$, $RFI = 0.97$, $PGFI = 0.59$ และโมเดลที่พัฒนาขึ้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ได้ร้อยละ 59 ($R^2 = .59$)

ระวี พิเคราะห์ (2552: 75-77) ได้ศึกษาความสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างปัจจัยบาง ประการกับทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้แต่ละด้าน และศึกษาน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอล ของปัจจัยบางประการที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้แต่ละด้านของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ในเขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 4 โรงเรียน จำนวน 318 คน ผลการศึกษา พบว่า คาโนนิคอลฟังก์ชันที่ 1 ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยบางประการ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน การสนับสนุนของผู้ปกครอง และบรรยากาศการเรียนการสอน กับชุดตัวแปร ทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านทักษะการเรียน และด้านทักษะการสื่อสาร มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล เท่ากับ 0.320 ($p=0.003$) ส่วน คาโนนิคอลฟังก์ชันที่ 2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และชุดของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์คาโนนิคอลในฟังก์ชันที่ 1 ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน และบรรยากาศในการเรียนการสอน โดยมีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ .641 และ .348 ตามลำดับ ส่วนชุดตัวแปรทักษะพื้นฐานของ การเรียนรู้ที่ส่งผล ได้แก่ ด้านทักษะการสื่อสาร และด้านทักษะการเรียน โดยมีค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เท่ากับ .605 และ .523 ตามลำดับ

วิมล มิระสิงห์ (2552: 74-75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ความสนใจใฝ่รู้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ปกครอง กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน และเพื่อศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญ

ของปัจจัยบางประการดังกล่าวที่ส่งผลต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 682 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ความสนใจใฝ่รู้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ .710 กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .504 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ร้อยละ 50.40 และปัจจัย 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสนใจใฝ่รู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ปกครอง และความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูป คะแนนมาตรฐานเท่ากับ .467, .210, .172 และ .210 ตามลำดับ

ปาลิดา สายรัตทอง (2551: 68-71) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 จำนวน 383 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา

เบญจรงค์ บัณฑิต (2551: 55-58) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 339 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว (x_{12}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_{17}) การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง (x_{18}) ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน (x_{19}) การสนับสนุนด้านการอ่านของครู (x_{20}) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ต่ำกว่าปริญญาตรี (x_{13}) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มี 13 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) อายุ (x_3) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (x_4) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (x_5) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (x_6) อาชีพของผู้ปกครองที่รับราชการ (x_8) อาชีพของผู้ปกครองที่เป็นพนักงาน

บริษัทเอกชน (x_9) อาชีพของผู้ปกครองที่เป็นธุรกิจส่วนตัว (x_{10}) อาชีพของผู้ปกครองอื่นๆ (x_{11}) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองปริญญาตรี (x_{14}) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองสูงกว่าปริญญาตรี (x_{15}) บุคลิกภาพ (x_{16}) และปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_{17}) การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง (x_{18}) ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน (x_{19}) โดยปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านได้คิดเป็นร้อยละ 45.90

พิเชษฐ์ แสนมุก (2551: 77) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะทางการคิด และลักษณะการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 333 คน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้าง ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพา และลักษณะการเรียนรู้แบบแข่งขัน ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สัจจา ประเสริฐกุล (2551) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกตาม ตัวแปร เพศ อัตมโนทัศน์ และประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเชิงบวกค่อนข้างสูง ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มสูงและกลุ่มปานกลาง มีระดับความคิดเชิงบวกค่อนข้างสูง ส่วนนักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำ มีระดับความคิดเชิงบวกปานกลาง อีกทั้งนักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบ จะมีความคิดเชิงบวกปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวก จะมีความคิดเชิงบวกค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเชิงบวกไม่แตกต่างกันอีกด้วย

กนกพร ศรีญาณลักษณ์ (2551: 15-26) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบการเรียนรู้ของกราส์ซาและไรซ์แมน ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นแบบอิสระ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขันและแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ 2) นิสิตที่มีเพศต่างกันมีลักษณะการเรียนรู้ภาษาจีนไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง และแบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพ็ญพร ทองคำสุก (2550: 77-81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 459 คน ผลการศึกษาพบว่า

ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตามสามตัวร่วมกัน มีค่าวิคัลแลมดา (Λ) เท่ากับ 1.21 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับตัวแปรตามแต่ละตัว มีค่าเท่ากับ 0.73, 0.77 และ 0.68 มีความผันแปรร่วมกัน 53%, 59% และ 46% ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า คำนำน้าหนักความสำคัญสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้านส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปัจจัยสามอันดับแรก คือ ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับปานกลางเทียบกับระดับสูง ($\beta = 0.73$) ตัวแปรหุ่นระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่ำกว่าปริญญาตรีเทียบกับสูงกว่าปริญญาตรี ($\beta = 0.72$) และเชิงเหตุผลเชิงจริยธรรม ($\beta = 0.67$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามแต่ละตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรหุ่นระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่ำกว่าระดับ ปริญญาตรีเทียบกับสูงกว่าปริญญาตรี ($\beta = 1.13$) เหตุผลเชิงจริยธรรม ($\beta = 0.99$) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ($\beta = 0.93$) และตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย ($\beta = 0.93$)

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 63-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มงานนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 324 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง (x_7) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ต่ำกว่าปริญญาตรี (x_8) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในระดับ ปริญญาตรี (x_9) นิสัยทางการเรียน (x_{11}) บุคลิกภาพ (x_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{17}) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มี 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 (x_3) ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 (x_4) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (x_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่สูงกว่าปริญญาตรี (x_{10}) อัตมโนทัศน์ (x_{12}) และลักษณะกายภาพทางการเรียน (x_{15}) และปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{16}) และนิสัยทางการเรียน (x_{11}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3

ประการ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎรอุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 55.4

ทิวาพร ชาญธัญกรรม (2550: 60-62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และหาค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลของตัวแปรปัจจัยด้านความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คุณภาพการสอน ความตั้งใจเรียน อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน กับความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนบุรี จำนวน 293 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความตั้งใจเรียน อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่าง ปัจจัยด้านความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คุณภาพการสอน ความตั้งใจเรียน อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน กับ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า 0.331 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรปัจจัยทั้งหมดร่วมกันอธิบายความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ร้อยละ 10.9 และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\beta = 0.229$) ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอิทธิพลของเพื่อน ($\beta = 0.138$) ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชาติ เหลาโชติ (2550: 84-87) ได้ศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าน้ำหนักของปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสบการณ์การเรียนรู้ และปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่สามารถอธิบายได้ การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม จำนวน 214 คน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดแนวข้างมีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .589$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเดิมมีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .128$) เพศ เศรษฐฐานะ การเรียนกวดวิชา ความถนัดทางการเรียนด้านจำนวน และการรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนคณิตศาสตร์และความคิดแนวข้าง พบว่า ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) .377 และเมื่อทำการทดสอบด้วยสถิติ F แล้ว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 37.70 ส่วนค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของความคิดแนวข้าง (β) .620 ส่งผลทางบวกต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน

ของตัวแปรเศรษฐกิจสูง เมื่อเทียบกับเศรษฐกิจต่ำ ส่งผลทางบวกต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ และ .154 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณาทยา อุทัยรัตน์ (2549: 75-77) ได้ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยจำแนกตามเพศและระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนโดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงพัฒนาในลักษณะภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 748 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้น เพศ และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนต่างกัน พบว่า มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างชั้นกับเพศ ชั้นกับระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน เพศกับระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนที่ส่งผลร่วมกันต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนแต่อย่างใด ส่วนผลการพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตามลำดับ และยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับที่พบว่านักเรียนที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้งระดับปานกลางและระดับสูงจะมีพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับชั้นที่สูงขึ้นด้วย

วิภา เมืองมิ่ง (2549: 100-102) ได้ศึกษาและพัฒนาแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 331 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มี 11 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อผู้สอน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียน ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม บรรยากาศในชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และเวลาที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความตั้งใจเรียน และบรรยากาศภายในบ้าน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างเดียวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ เจตคติต่อผู้สอน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคาดหวังในการเรียน รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม บรรยากาศในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

วัฒนา เวียงพล (2549: 52-53) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง

คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 285 คน ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านสุภาพอ่อนโยน ด้านความมีสติและคุณธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพที่สามารถพยากรณ์ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความมีสติและคุณธรรม และบุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .155

ทิพย์มณี ตะเกาหิรัญ (2548: 72-76) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 273 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาในการเรียนภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และองค์ประกอบที่มีสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาในการอ่านภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 องค์ประกอบที่มีสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาในการแก้ปัญหาทางภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะมุ่งอนาคต บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการอ่านภาษาไทย การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการอ่านภาษาไทย การสนับสนุนของครูด้านการอ่านภาษาไทย และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการอ่านภาษาไทยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสถานภาพของผู้ปกครอง และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน บุคลิกภาพ การสนับสนุนของครูด้านการอ่านภาษาไทย และการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการอ่านภาษาไทย ตามลำดับ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัญหาในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้ร้อยละ 37.00

กฤษฎา ทรงเจียรระพานิช (2548: 61-65) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน (อ่อนหม่อนอนุสรณ์) จำนวน 230 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ อายุ (x_3) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู (x_{17}) องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน มี 16 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_4) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่ำกว่าปริญญาตรี (x_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองระดับปริญญาตรี (x_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองระดับสูงกว่าปริญญาตรี (x_7) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (x_8) อาชีพของผู้ปกครองอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (x_9) อาชีพของผู้ปกครอง: อาชีพเกษตรกรรม / ประมง (x_{10}) อาชีพของผู้ปกครอง: อาชีพลูกจ้าง / รับจ้าง (x_{11}) ลักษณะมุ่งอนาคต (x_{12}) แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ (x_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

ผู้ปกครอง (x_{14}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{15}) ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (x_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{18}) และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ (x_3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{18}) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบร่วมกันพยากรณ์ปัญหาของนักเรียนได้ร้อยละ 8.10

เทอดศักดิ์ เดชคง (2548: 28 - 39) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวกว่า ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงิน หรือสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของ คนๆ นั้น ที่ผสมผสานกับปัจจัยภายนอก กล่าวคือ การเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ซึ่งผลจากการเลี้ยงดูนั้น เกิดได้จาก 2 กระบวนการ คือ 1) การอบรมสั่งสอนอย่างตรงไปตรงมา โดยอาจจะเป็นการพูดแนะ (เช่น กรณีสอบตก ก็บอกว่ายังมีโอกาสแก้ตัวใหม่) การยกตัวอย่าง การเล่านิทานเป็นคติสอนใจ และ 2) การสอนโดยทางอ้อม ได้แก่ การกระทำต่างๆ (เช่น ทำทีเห็นใจ ตอบว่า ให้กำลังใจ เมื่อลูกผิดหวัง) การเป็นแบบอย่างในการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค เช่น แม้จะมีหนี้สินแต่พอกับแม่ก็พยายามเก็บเงินเพื่อปลดหนี้อย่างค่อยเป็นค่อยไป และมองว่าหนี้สินจะหมดไปในที่สุดซึ่งการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะช่วยปรับสมดุล ให้เด็กมีความผ่อนคลายสามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะช่วยให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาต่อไปตรงกันข้าม หากถูกเลี้ยงดูในสภาพของการตำหนิว่ากล่าว โดยไม่ให้โอกาสแก้ไขตนเอง การถูกสบประมาท หรือเอาเรื่องเก่าๆ ที่ไม่ดีมาพูดถึงอยู่เรื่อยๆ ก็จะเป็นการสร้างความรู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง คนที่ไม่มั่นใจในตนเอง ก็ย่อมมองตนเองในด้านลบคนที่มองตนเองในด้านลบ ก็ยากที่จะมองสิ่งอื่นๆ ในด้านบวก

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547: 77-80) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง (x_{10}) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{11}) ลักษณะทางกายภาพ (x_{12}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{14}) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน มี 10 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 (x_3) ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 (x_4) และระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (x_5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_6) บุคลิกภาพ (x_7) นิสัยทางการเรียน (x_8) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_9) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{13}) และปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{14}) การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง (x_{10}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

(x_{13}) ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 20.40

ณัฐพล แยมฉิม (2547: 72-76) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการ กับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และหาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 1,535 คน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัย เพศ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้ปกครอง กับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.355 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มนักเรียนชายมีค่าเท่ากับ 0.307 ของกลุ่มนักเรียนหญิงมีค่าเท่ากับ 0.434 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนคณิตศาสตร์ทั้งที่ศึกษาจากนักเรียนทั้งหมด ($\beta = .284$) และแยกเฉพาะนักเรียนชาย ($\beta = .294$) หรือนักเรียนหญิง ($\beta = .180$) โดยส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุมาลี พัวชู (2547) ได้ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดสังเคราะห์ และการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3) ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ และระดับความถนัดด้านเหตุผล ซึ่งผลการวิจัย พบว่าระดับความสามารถในการคิดสังเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่แตกต่างกัน นักเรียนหญิงจะมีความสามารถในการคิดสังเคราะห์สูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีความถนัดด้านเหตุผลต่ำ ปานกลาง และสูง มีความสามารถในการคิดสังเคราะห์แตกต่างกัน โดยมีระดับเรียงจากน้อยไปหามาก ตามลำดับ และพบว่า มีผลปฏิสัมพันธ์เพียงตัวแปรระดับชั้น กับความถนัดด้านเหตุผลที่ส่งผลร่วมกันต่อความสามารถในการคิดสังเคราะห์ แต่ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์อันเกิดจากการร่วมกันของตัวแปรอื่นๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า ระดับของลักษณะการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่แตกต่างกัน และพบว่า นักเรียนหญิงจะมีลักษณะการมองโลกในแง่ดีสูงกว่านักเรียนชาย จากผลการวิจัย สามารถสรุปเป็นภาพรวมเกี่ยวกับพัฒนาการได้ว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ไม่มีพัฒนาการความสามารถในการคิดสังเคราะห์ และพัฒนาการของลักษณะการมองโลกในแง่ดี จากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 แต่ประการใด

กรวิภา สวนบุรี (2546: 93-96) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบของผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 378 คน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และเวลาที่ใช้ในการเรียนเสริมของนักเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความถนัดทางการเรียนคณิตศาสตร์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ได้แก่ ความตั้งใจเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คณิตศาสตร์ บรรยากาศภายในบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยทางการเรียน สรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญที่สุด และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด 4 อันดับแรก คือ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียนคณิตศาสตร์ เวลาที่ใช้ในการเรียนเสริมของนักเรียน และเจตคติต่อคณิตศาสตร์

เรวดี โล่ห์ประเสริฐ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้แก่ ลักษณะการเรียนรู้แบบฟังพา แบบคิดอเนกนัย และแบบหลีกเลี่ยง และลักษณะการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง และแบบอิสระ ส่วนลักษณะการเรียนรู้แบบแข่งขัน และแบบร่วมมือนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มิณฐมนัส วรรณมหินทร์ (2544: 85-89) ได้ศึกษาและพัฒนา รูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 364 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มี 9 ตัวแปร ตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุเฉพาะทางตรงอย่างเดียวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม และรูปแบบการเรียน (แบบมีส่วนร่วม) ตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ความถนัดทางภาษา และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุเฉพาะทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ คุณภาพของการสอน มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ความตั้งใจเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เรย์มอนด์ (อาภรณ์ อินตะชัย. 2556: 32; อ้างอิงจาก Raymond. 1983: 3759-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศภายในบ้านและทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศภายในบ้าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ด้านความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และ การเห็นคุณค่าของตัวเอง ใช้แบบสอบถามบรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียนและแบบทดสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 1,660 คน ทางตอนใต้ของออนตาริโอ ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศภายในบ้านซึ่งวัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน สำหรับความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ การเห็นคุณค่าของตัวเองกับบรรยากาศภายในบ้านและทางโรงเรียนนั้น มีความสัมพันธ์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สุมานตี (Sumantei. 1985: 2792-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน และอิทธิพลของระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นปีที่ 9 จำนวน 263 คน ในประเทศอินโดนีเซีย และผู้ปกครองของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ความเอาใจใส่ของมารดาไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและหญิง การเอาใจใส่ของบิดา มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิง แต่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาย ระดับการศึกษาของบิดามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิง แต่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชาย

คอมเบอ, คอรัสตัน และโคลแมน (Comber, Corston; & Colman. 1997: 105-410) ได้ศึกษาเพศ อายุและประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มีผลกับเจตคติ ที่มีต่อคอมพิวเตอร์โดยศึกษาจากนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 11-12 ปี และ 15-16 ปี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และมีเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์มากกว่านักเรียนหญิงนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อยมีประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์มากกว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่า

ชูเมกเกอร์ (Shoemaker. 1997: 835-A) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตระดับโรงเรียน ในรัฐมิชิแกน ผลการศึกษาพบว่า การจัดให้ครูได้รับการฝึกฝนอบรมอย่างเพียงพอเป็นปัจจัยสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตของครูระดับโรงเรียน (K-12) ในรัฐมิชิแกน ดังนั้น กระบวนการในการจัดการอบรมจึงเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลให้อาจารย์ได้รับความรู้จากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน และการพัฒนาตนเองในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ไพร์ซ์ (อุบล เลี้ยวาริณ. 2553: 12; อ้างอิงจาก Price. 2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของชีวิตที่ยืนยาวกับความคิดเชิงบวก ความวิตกกังวล โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 800 คน แบ่งเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี 603 คน และมองโลกในแง่ร้าย 197 คน ผลการวิจัย พบว่า อายุที่ยืนยาวมีความสัมพันธ์กับความคิดเชิงบวกคนที่มองโลกในแง่ร้ายมีอัตราการเสี่ยงต่อความตายสูงกว่าคนที่มองโลกในแง่ดี

โดนาฮิว (Donahue. 1994) ได้ศึกษาลักษณะและโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในการอธิบายบุคลิกภาพของเด็กอายุ 11 ปี จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะและ

โครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในการอธิบายบุคลิกภาพของเด็กอายุ 11 ปี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนอายุ 11 ปี จำนวน 106 คน พบว่า โครงสร้างบุคลิกภาพของเด็ก (เช่น นิสัย ความชอบ คุณลักษณะ) แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะบุคลิกภาพตามโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยเฉพาะโครงสร้างด้านความน่าชื่นชมจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โครงสร้างแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของเด็กถูกแสดงออกมาในแนวคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านต่างๆ รูปแบบโครงสร้างบุคลิกภาพของเด็กเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบเป็นไปตามลักษณะที่อธิบายได้ และพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับลักษณะและรูปแบบโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คลาร์ก เทเลอร์ (Clark Thayer. 1987: 872-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเรียนรู้กับแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับวิทยาลัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเรียนรู้ แบบการเรียน และศึกษาตัวแปรที่สามารถแบ่งแยกระหว่างนักศึกษาที่เรียนดีกับเรียนไม่ดี โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนผ่านมา พบว่า แบบเรียน นิสัยการเรียนรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์แต่อยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่เรียนดีมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนกับเพื่อนๆ และชอบการยืดหยุ่นกับวิธีการเรียนหลายๆ แบบ โดยไม่ชอบเรียนด้วยวิธีฟังปาฐกถา และนักเรียนที่เรียนเก่งจะมีนิสัยการเรียนรู้และเจตคติที่ดีต่อการเรียน

เรช (Rech. 1991: 457-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง รูปแบบการเรียน สมรรถภาพทางเศรษฐกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นปีที่ 4 และปีที่ 8 ในแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า เจตคติวิชาคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กันทางบวก และสมรรถภาพทางเศรษฐกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กันทางบวก

เหวินเฟิน ชาง (Wen-Fen Chang. 2004) ได้ศึกษารูปแบบการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนเกาเซีย จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ , ชอบการคิดพิจารณาไตร่ตรองในหลายๆ แง่มุม และ นักเรียนที่ชอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่วนนักเรียนที่ชอบการทดลองเทคนิควิธีการต่างๆ มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนนักเรียนที่ชอบการคิดพิจารณาไตร่ตรองในหลายๆ แง่มุม และนักเรียนที่ชอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ชอบการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และนักเรียนที่ชอบการทดลองเทคนิควิธีการต่างๆ

วาทามูรา (Watumura. 2000: 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนที่ครูเป็นผู้สอนโดยตรงในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสามารถมีความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเข้ากับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากการสอนของครูโดยตรง

เฟอร์เรลล์ (Ferrell. 1992: 3223-A) ได้ศึกษาผลคำถามของครูและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู และปริมาณคำตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถาม คำตอบ ของครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดวิจาร์ณญาณของนักเรียน และปริมาณคำถามคำตอบระหว่างครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กัน

ไพร์ท พรืทท์เชลท์ (ทรรศนะ บุญขวัญ. 2550: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก คือ ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่างๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด ซึ่งบุคคลที่มองแง่ลบนั้น จะกลับเข้าสู่สภาวะบีบคั้นและหมดหวังได้ทันที แม้ว่าในตอนนั้นเขาจะพบกับเรื่องที่ดีๆ อยู่ก็ตาม ส่วนบุคคลที่มองแง่บวก จะกลับเข้าสู่ความร่าเริงและเป็นสุขดังเดิมได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะประสบกับภาวะอาการป่วยหนักหรือเรื่องเลวร้ายอื่นๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รอบรู้และรู้ลึกในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และ 2) การศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตหรือวัดได้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และตรวจสอบโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน รายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาเชิงคุณภาพ

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รอบรู้และรู้ลึกในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต หรือมีผลงานเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต โดยพิจารณาจากผลงานวิชาการ ได้แก่ ประสพการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ และการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อหาประเด็นองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในบริบทของสังคมไทย ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในระดับประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ หรือ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างน้อย 1 อย่าง จำนวน 2 คน คือ ดร.รัชชัย รัตตัญญู และอาจารย์ไตรรงค์ เจนการ

1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ หรือ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างน้อย 1 อย่าง จำนวน 2 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันหนวี และ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตระศุภกุล

1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 7 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์สุขุมล เกษมสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลิต สูงใหญ่ และ ดร.มีชัย วีระไวทยะ

1.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ ตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.2.1 นำเนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ อย่างมีอิสระ เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ควรจะเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์พิจารณาและให้คำปรึกษาแนะนำอีกครั้งหนึ่ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความสมบูรณ์มากที่สุด

1.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของข้อความในประเด็นคำถามกับนิยามศัพท์ พร้อมทั้งปรับปรุงภาษาเพื่อให้เหมาะสม

1.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนต่อไป

1.3 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ อย่างกว้างๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะ

ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในประเทศไทยที่ควรจะเป็น และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ตัวอย่าง

แนวทางสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจง กรุณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทยตามทัศนะของท่าน ในประเด็นต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในประเทศไทยที่ควรจะเป็น

ท่านคิดว่านักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุระหว่าง 10-12 ปี) ที่ควรมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในลักษณะใดบ้าง ระดับใดที่ควรทำได้ และเพราะเหตุใดลักษณะเหล่านี้จึงจำเป็นและมีความสำคัญ (ระบุได้ไม่จำกัดจำนวน)

- 1.1 ความหมายของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
- 1.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
- 1.3 พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ท่านคิดว่าผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุระหว่าง 10-12 ปี) มีปัจจัยใดเกี่ยวข้องบ้าง เพราะเหตุใด

- 1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.4.1 รวบรวมรายชื่อ/พิจารณาคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ
- 1.4.2 ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
- 1.4.3 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยจดหมายนัดหมายอย่างเป็นทางการ พร้อมกับส่งแนวทางการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญก่อน 2-3 สัปดาห์ และไปตามวันและเวลาที่นัดหมายไว้
- 1.4.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยเฉลี่ยคนละ 3 ชั่วโมง ระหว่างเดือน กรกฎาคม – ตุลาคม 2557

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อสรุปเรียบเรียงความคิดเห็น คำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องและสถานการณ์ ตลอดจนความเชื่อ ความหมายต่างๆ อย่างลึกซึ้งในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในประเทศไทยที่ควรจะเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

2. การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตหรือวัดได้และได้หองค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และสรุปองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,560 คน (สารสนเทศอุดมศึกษา. 2558) รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากร จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้น

ที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
1	ชลบุรี	โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา	179	182	177	538
2	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม	247	249	250	746
3	ขอนแก่น	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)	219	228	185	632
4	มหาสารคาม	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม (ฝ่ายประถม)	93	76	89	258
5	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย รามคำแหง (ฝ่ายประถม)	146	139	130	415
6	นครนายก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิต การศึกษา	113	39	36	188
7	นครปฐม	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศิลปากร (ปฐมวัยและ ประถมศึกษา)	138	138	137	413
8	นครปฐม	โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษา	118	117	115	350
9	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา	408	425	420	1,253
10	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	206	209	208	623

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
11	ปัตตานี	อนุบาลสาริตถะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	48	48	48	144
รวม			1,915	1,850	1,795	5,560

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาริตถะ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 643 คน ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stages random sampling)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2549) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ในการพิจารณาการใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบอย่างเดียวนั้น 2 แนวคิด คือ 1) ตามแนวคิดของคอมเลย์และลี (เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย, 2549; อ้างอิงจาก Comrey; & Lee, 1992) ได้เสนอแนะจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 ราย ถือว่า ดี (as a good) จำนวน 500 ราย ถือว่า ดีมาก (as excellent) และ 2) แนวคิดตามกฎหัวแม่มือหรือกฎอย่างง่ายหรือกฎแห่งความชัดเจน (rule of thumb) การวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 300 ราย การใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับจำนวนองค์ประกอบที่ต้องการวิเคราะห์ การวิจัยที่มีจำนวนองค์ประกอบน้อย (2-3 องค์ประกอบ) และ/หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำมาก จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ควรมีอย่างน้อย 300 ส่วนการใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขึ้นกับจำนวนข้อคำถาม (set of items) ขนาดของตัวอย่างสำหรับใช้กับสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเท่ากับ 10 เท่า ของจำนวนข้อคำถามที่ใช้ นักวิจัยควรใช้จำนวนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 500 ราย และเมเยอร์ (Meyers et al. 2006: 467-468) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่ควรต่ำกว่า 200 คน เริ่มต้นด้วยอัตราส่วน 10 คนต่อตัวแปรในการวิเคราะห์ และในกรณีข้อคำถาม 25 รายการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ข้อคำถาม 90 รายการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และ ข้อคำถาม 500 รายการ จำนวนกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 700 – 1,000 คน

ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 86 ข้อคำถาม ในกรณีที่ใช้ 10 เท่าของจำนวนข้อคำถาม มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 860 คน แต่ถ้าพิจารณาตามเกณฑ์ของคอมเลย์และลี และเมเยอร์ ที่ถือว่าดีมาก ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 500 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่าง 600 เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงโดยเพิ่มชั้นร้อยละ 15 รายละเอียดดังนี้

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stages random sampling)

ดังนี้

ขั้นที่ 1 หน่วยของการสุ่มเป็นโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 11 โรงเรียน ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 4 แห่ง ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นที่ 1 จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้น

ที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
1	ชลบุรี	โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา	179	182	177	538
2	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม	247	249	250	746
3	นครปฐม	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศิลปากร (ปฐมวัยและ ประถมศึกษา)	138	138	137	413
4	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	206	209	208	623
รวม			770	778	772	2,320

ขั้นที่ 2 หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียนในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 4 แห่ง ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มนักเรียนแต่ละชั้นปีในโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 มาระดับชั้นละ 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 – 55 คน หลังจากนั้นคัดเลือกแบบสอบถามที่มีข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 643 คน ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้นเรียน ($n_1 = 643$)

ที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ป.4	ป. 5	ป.6	รวม
1	ชลบุรี	โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา	55	52	55	162
2	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม	62	64	59	185
3	นครปฐม	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา)	60	53	48	161
4	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	48	51	36	135
รวม			225	220	198	643

2.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stages random sampling)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เซอร์มัทเกอร์และโลแม็ค และแฮร์และคณะ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 311 อ้างอิงจาก Schumacker; & Lomax. 1996, Hart et al. 1998) เสนอให้ใช้กฎหัวแม่มือหรือกฎอย่างง่ายหรือกฎแห่งความชัดเจน (rule of thumb) ที่นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุใช้กันมากคือ ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คนต่อหนึ่งตัวแปร และแฮร์ และคณะ (สุวิมล ติรภานนท์. 2553: 234; อ้างอิงจาก Hair; et al. 2010: 662) ได้เสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด กรณีจำนวนตัวแปรคุณลักษณะแฝงมีตัวแปรจำนวนมาก (มากกว่า 7 ตัวแปร) มีค่า Communality ต่ำ (ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้งหมดที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรตัวหนึ่ง, ปริมาณความแปรปรวนที่ชุดตัวแปรที่สังเกตได้สามารถอธิบายโมเดลการวัด) มีลักษณะเฉพาะของตัวแปรคุณลักษณะแฝงมี Underidentified (จำนวนไม่รู้ค่าที่มากกว่าจำนวนที่รู้ค่าในโมเดล) ของตัวแปรคุณลักษณะแฝงหลายตัว และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด 500 คน เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISERL) เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีไลค์ลิสตูดสูงสุด (Maximum Likelihood) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ นอกจากนี้การวิเคราะห์สถิติประเภทพหุตัวแปรควรกำหนดตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล ตามกฎ

ของลินเดอร์แมน มีเรندا และโกลด์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 54; อ้างอิงจาก Lindeman, Merenda; & Gold. 1980)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีตัวแปรในโมเดลการวัด จำนวน 5 ตัวแปร ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน ซึ่งในโมเดลโครงสร้างมีจำนวน 14 ตัวแปร พิจารณาเลือกใช้เกณฑ์จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คนต่อหนึ่งตัวแปร จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 – 280 คน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่มีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็น 3 เท่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 – 840 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 700 เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 รายละเอียดดังนี้

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stages random sampling)

ดังนี้

ขั้นที่ 1 หน่วยของการสุ่มเป็นโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 11 โรงเรียน ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 4 แห่ง ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ขั้นที่ 1 จำแนกตามโรงเรียน และระดับชั้น

ที่	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
1	ชลบุรี	โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา	179	182	177	538
2	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม	247	249	250	746
6	นครนายก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิต การศึกษา	113	39	36	188
10	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	206	209	208	623
รวม			745	679	671	2,095

ชั้นที่ 2 หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียนในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ และ
ปริมาตร จำนวน 4 แห่ง ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มนักเรียนแต่ละ
ชั้นปีในโรงเรียนที่สุ่มได้ในชั้นที่ 1 มาระดับชั้นละ 1 – 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 – 55 คน
หลังจากนั้นคัดเลือกข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 814 คน
ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำแนกตามโรงเรียนและ
ระดับชั้น ($n_2 = 814$)

ที่	จังหวัด	โรงเรียนสาธิต	ป.4	ป. 5	ป.6	รวม
1	ชลบุรี	โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัย บูรพา	63	51	68	182
2	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม	92	83	89	264
3	นครนายก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิต การศึกษา	30	34	30	94
4	กรุงเทพฯ	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	92	92	90	274
รวม			277	260	277	814

2.2 การสร้างแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2.1 ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบวัด จากเอกสาร แนวคิด และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.2.2 กำหนดตัวชี้วัดและนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยนำทฤษฎี แนวคิด และผลการสัมภาษณ์ มาแปลงเป็นนิยาม
เชิงปฏิบัติการ (operational definition) และนำนิยามปฏิบัติการมาแยกให้เห็นตัวชี้วัดย่อยๆ สำหรับ
นำไปตั้งเป็นข้อคำถามต่อไป

2.2.3 สร้างข้อคำถามตามองค์ประกอบและพฤติกรรม 55 พฤติกรรม เป็นแบบวัด
เพื่อวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อ
คำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตรงตามระดับความคิด/ความรู้สึก/การ
ปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติของนักเรียน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดให้พฤติกรรม 1 พฤติกรรมเท่ากับ 1 คำถามเป็นอย่างน้อย ได้ข้อคำถาม 160 ข้อ

2.2.4 นำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

2.2.5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ ภาษา และความสอดคล้องของข้อความบ่งชี้ในแบบวัดกับนิยามศัพท์เป็นรายข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงภาษาเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นำคะแนนการพิจารณาแบบวัดจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความบ่งชี้ในแบบวัดกับนิยามศัพท์ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) มากกว่าหรือเท่ากับ .5 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 179) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง ตาราง 30) ตั้งแต่ .60 – 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไปได้จำนวน 115 ข้อ จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 160 ข้อ จากนั้นนำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ในลำดับต่อไป

2.2.6 ตรวจสอบคุณภาพค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 153 คน (ภาคผนวก ง) ดังนี้

1) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Corrected item-total correlation) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 165) พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .30 - .69

2) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 220) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981

3) คัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อคำถามเพื่อสร้างแบบวัด ดังนี้ (1) โดยการเลือกข้อคำถาม จากพฤติกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์และสัมภาษณ์ให้ครบทุกพฤติกรรม อย่างน้อยพฤติกรรมละ 2 ข้อ (2) คัดเลือกค่าอำนาจจำแนกแบบ Corrected Item-Total Correlation ที่มีค่าสูง ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และ (3) พิจารณาข้อ

คำถามที่ไม่ซ้ำกัน หรือความหมายใกล้เคียงกัน ได้ข้อคำถามจำนวน 86 ข้อ จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 115 ข้อ (ภาคผนวก ง ตาราง 31)

2.2.7 เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis: EFA) โดยวิธีองค์ประกอบหลัก (principal component: PC) และหมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธีแวนแมกซ์ (varimax) คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 643 คน

2.2.9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis: CFA) เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 814 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังปรับโมเดล

2.3 แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตรงตามการประพฤติปฏิบัติของนักเรียน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีการคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับน้อย
 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความที่ตรงกับการประพฤติปฏิบัติตรงตามความเป็นจริงของนักเรียน มากน้อยเพียงใดใน 5 ระดับนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องของข้อความแต่ละข้อเพียงช่องเดียวให้ตรงกับระดับการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ ที่	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ระดับการประพฤติปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนชอบการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ					
00	นักเรียนศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าห้องเรียน					
000	นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ประกอบการทำรายงาน					

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ในการนำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 643 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน – ตุลาคม 2558

2.4.2 ในการนำแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม 2559

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียน

2.5.1 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.5.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบของแบบสอบถามในแต่ละชุดข้อมูล โดยคัดเลือกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.3 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับเครื่องมือการวิจัยแต่ละชุด เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตหรือวัดได้และได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 643 คน

2.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL เพื่อยืนยันตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตหรือวัดได้ของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 814 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,660 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ($n_2 = 814$) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 วัดปัจจัยด้านครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ชุดที่ 2 วัดปัจจัยด้านโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดที่ 3 วัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบวัด จากเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.2 กำหนดตัวชี้วัดและนิยามศัพท์เฉพาะของปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยนาทฤษฎี แนวคิด มาแปลงเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) และนำนิยามปฏิบัติการมาแยกให้เห็นตัวชี้วัดย่อยๆ สำหรับนำไปตั้งเป็นข้อคำถามต่อไป

2.3 สร้างเครื่องมือวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนด เพื่อวัดปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ วัดปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาเครื่องมือจากเอกสาร และงานวิจัย นำมาปรับปรุง มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก สาวิตรี อยู่สุข (2553: 156) วิภา เมืองมิ่ง (2549: 133) และมิณฐมนันท์ วรรณมรินทร์ (2544:

141), บรรยายกายภายในบ้าน ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก สาวิตรี อยู่สุข (2553: 150) วิชา เมืองมิ่ง (2549: 134) และจารุวรรณ เข้าหา (2546: 100-101), การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก กุณฑิกา โกมุก (2554: 119) เพ็ญพร ทองคำสุข (2550:99-100)

2.3.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยายกายในชั้นเรียน ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก วิชา เมืองมิ่ง (2549: 131) บุญชม ศรีสะอาด (2524: 273) สาวิตรี อยู่สุข (2553: 151) กุณฑิกา โกมุก (2554: 123-124), พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก จิตติยา วงศ์วิทยากุล (2554: 145-148) และสาวิตรี อยู่สุข (2553: 154-155), การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก ประกิจศรี เผ่าเมือง (2546: 127)

2.3.3 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ คิดเชิงบวก ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก สุทธสินี นาคสินธุ์ (2552: 18-19), ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก นฤมล รอดเนียม (2555), มิญช์มนัส วรรณมรินทร์ (2544: 128-129) สาวิตรี อยู่สุข (2553: 152-153) ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก ปัทมา มะตะเรส (2557:160-165), คณิง ตรงต่อกิจ (2553: 76)

การสร้างข้อคำถามตามองค์ประกอบและพฤติกรรม ของตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านส่วนบุคคล เป็นแบบวัด เพื่อวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ตรงตามระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติของนักเรียน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้ข้อคำถาม 90 ข้อ (ภาคผนวก ง)

ตาราง 7 จำนวนข้อคำถามในแต่ละปัจจัย

ปัจจัย	ตัวแปร	จำนวนข้อ
ด้านครอบครัว	ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง	10
	บรรยายกายภายในบ้าน	10
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	10
ด้านโรงเรียน	บรรยายกายในชั้นเรียน	10
	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	10
	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
ด้านส่วนบุคคล	การคิดเชิงบวก	10
	ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ	10
	ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา	10

2.4 นำแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล ที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตาม คำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

2.5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัด ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำ แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างเสร็จแล้วให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความ สอดคล้องของข้อความบ่งชี้ในแบบวัด กับนิยามศัพท์ในแต่ละด้าน เป็นรายชื่อ ตรวจสอบความ เทียบตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนด ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.5.1 ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึง ผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ การวิจัย

2.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) โดย ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการ สัมภาษณ์ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม 2558

ผู้วิจัยนำคะแนนการพิจารณาแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อความบ่งชี้ในแบบวัดกับนิยามศัพท์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .5 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 179) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง) ตั้งแต่ .60 – 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไปได้จำนวน 75 ข้อ จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 90 ข้อ จากนั้นนำแบบวัดปัจจัยที่ มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่า อำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ในลำดับต่อไป

2.6 ตรวจสอบคุณภาพค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน สาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 139 คน

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในแต่ละด้าน

ปัจจัย	ตัวแปร	จำนวน ข้อ	อำนาจ จำแนก	ความ เชื่อมั่น
ด้านครอบครัว	ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง	8	.24 -.64	.86
	บรรยากาศภายในบ้าน	8		
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	8		
ด้านโรงเรียน	บรรยากาศในชั้นเรียน	8	.35 -.74	.93
	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	8		
	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	8		
ด้านส่วนบุคคล	การคิดเชิงบวก	8	.25 -.68	.92
	ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ	10		
	ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา	9		

2.6.1 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (item-total correlation) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 165) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24 - .64 ปัจจัยด้านโรงเรียน ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .35 - .74 และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25 - .68

2.6.2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 220) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ปัจจัยด้านโรงเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

2.6.3 คัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อคำถามเพื่อสร้างแบบวัด ดังนี้ (1) โดยการเลือกข้อคำถาม จากพฤติกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์และสัมภาษณ์ให้ครบทุกพฤติกรรม อย่างน้อยพฤติกรรมละ 2 ข้อ (2) คัดเลือกค่าอำนาจจำแนกแบบ Corrected Item-Total Correlation ที่มีค่าสูง ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และ (3) พิจารณาข้อคำถามที่ไม่ซ้ำกัน หรือความหมายใกล้เคียงกัน ได้ข้อคำถาม ปัจจัยด้านครอบครัว จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ ปัจจัยด้านโรงเรียน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ และปัจจัยด้านส่วนบุคคล จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 27 ข้อ

2.7 เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน และวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. ตัวอย่างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ วัดคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน วัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน วัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ และข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวข้อง และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน

ส่วนที่ 2 แบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ส่วนที่ 3 แบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 4 แบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน

แบบสอบถามตอนนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคลของนักเรียน ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับชั้น และเกรดเฉลี่ยสะสม โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ ดังนี้

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. ระดับชั้น

- ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ประถมศึกษาปีที่ 5
☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง (ตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป)
☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (2.01 – 3.00)
☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ (ไม่เกิน 2.00)

ส่วนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านครอบครัว การรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศภายในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ตอนที่ 1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านครอบครัวด้านความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตามการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ เป็นประจำ ส่วนใหญ่ บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “เป็นประจำ” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ส่วนใหญ่” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “บางครั้ง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดยคำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ผู้ปกครองเอาใจใส่มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ผู้ปกครองเอาใจใส่มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ผู้ปกครองเอาใจใส่ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ผู้ปกครองเอาใจใสน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ผู้ปกครองเอาใจใสน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็น ประจำ	ส่วน ใหญ่	บางครั้ง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	พ่อแม่ส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเรียนวิชาที่ข้าพเจ้าชอบ					
00	พ่อแม่ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการเรียนวิชาต่างๆ					
000	พ่อแม่แนะนำให้ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ					

ตอนที่ 2 บรรยากาศภายในบ้าน

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านครอบครัวด้านบรรยากาศภายในบ้าน ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับบรรยากาศภายในบ้าน ตามการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับบรรยากาศภายในบ้าน ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า แสดงว่ามีบรรยากาศภายในบ้าน สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามบรรยากาศภายในบ้าน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในบ้านมากที่สุด
 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในบ้านมาก
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในบ้านปานกลาง
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในบ้านน้อย
 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในบ้านน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 บรรยากาศภายในบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิดเห็น” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	ครอบครัวของข้าพเจ้ามีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี					
00	บรรยากาศในบ้านเงียบสงบเหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ					
000	บุคคลในครอบครัวของข้าพเจ้าให้ความสนใจในตัวข้าพเจ้า					

ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านครอบครัวด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ตามการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ เป็นประจำ ส่วนใหญ่ บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “เป็นประจำ” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ส่วนใหญ่” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “บางครั้ง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “เป็น

ประจำ” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “ส่วนใหญ่” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “บางครั้ง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเอาใจใสน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเอาใจใสน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็น ประจำ	ส่วนใหญ่	บางครั้ง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัลแก่นักเรียน					
00	ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนลองปรับวิธีการแก้ปัญหาของคนอื่นมาใช้เพื่อแก้ปัญหา					
000	เมื่อนักเรียนกระทำความผิดผู้ปกครองจะบอกให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ ก่อนลงโทษนักเรียน					

ส่วนที่ 3 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านโรงเรียน การรับรู้ของนักเรียนต่อบรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์หรือผู้บริหารหรือโรงเรียนที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของ

นักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ บรรยายภาคในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 1 บรรยายภาคในชั้นเรียน

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านโรงเรียนด้าน บรรยายภาคในชั้นเรียน ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับบรรยายภาคในชั้นเรียน ตามการรับรู้ของ นักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความ สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน การให้ความร่วมมือกันและกัน การรู้จักคุ้นเคยกัน พฤติกรรมของอาจารย์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ เพื่อน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับบรรยายภาคในชั้นเรียน ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความ ทางบวก คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 4 คะแนน คำตอบใน ช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีบรรยายภาคในชั้นเรียน สูงกว่าผู้ตอบที่ได้ คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามบรรยายภาคในชั้น เรียนผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อบรรยายภาคในชั้นเรียนมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อบรรยายภาคในชั้นเรียนมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อบรรยายภาคในชั้นเรียนปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อบรรยายภาคในชั้นเรียนน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อบรรยายภาคในชั้นเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 บรรยายภาคในชั้นเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิดเห็น” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ห้องเรียนของนักเรียนมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ ไม่รู้สึกอึดอัด					
00	นักเรียนและเพื่อนๆ ในห้องตอบคำถามอาจารย์ด้วยความกระตือรือร้น					
000	บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา					

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านโรงเรียนด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามการรับรู้ของนักเรียนต่อความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ความสามารถด้านการให้สิ่งเสริมแรงที่สอดคล้องกับผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ ความสามารถด้านการค้นหาข้อมูลย้อนกลับ และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ สูงกว่า ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์น้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของอาจารย์น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	อาจารย์กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้					
00	อาจารย์แนะนำให้ศึกษาเพิ่มเติมจากบทเรียนในชั้นเรียน					
000	อาจารย์สามารถยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย					

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านโรงเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้นๆ ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก					
00	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่ม					
000	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติจนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					

ส่วนที่ 4 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนบุคคล

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล การรับรู้ของนักเรียนต่อความคิดเชิงบวก และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ คิดเชิงบวก และรูปแบบการเรียนรู้

ตอนที่ 1 แบบวัดการคิดเชิงบวก

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านคิดเชิงบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับความคิดเชิงบวก ตรงตามการความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่มีต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว และต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จริงที่สุด ก่อนข้างจริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “จริงบ้างไม่จริงบ้าง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่ค่อยจริง” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดยคำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “จริงบ้างไม่จริงบ้าง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่ค่อยจริง” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า แสดงว่ามีคิดเชิงบวกสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามคิดเชิงบวก ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีคิดเชิงบวกอยู่ในระดับสูง
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีคิดเชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีคิดเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีคิดเชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีคิดเชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

ตอนที่ 1 แบบวัดการคิดเชิงบวก

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับ
ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ/ความเป็นจริง” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
เพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		จริง ที่สุด	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ไม่ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
0	เมื่อเกิดความไม่สบายใจ นักเรียนมีวิธีการที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้นได้					
00	นักเรียนมั่นใจว่า “ตนเองสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ตามเป้าหมาย”					
000	เมื่ออาจารย์มอบหมายงานที่ยาก นักเรียนมั่นใจว่า “ตนเองสามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยดี”					

ตอนที่ 2 แบบวัดลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการเรียน ที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบใช้ในการเรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาในการเรียน และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดย คำตอบในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีรูปแบบการเรียนรู้สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีรูปแบบการเรียนรู้ในระดับสูง
 3.50 – 4.49 หมายถึง มีรูปแบบการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างสูง
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีรูปแบบการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีรูปแบบการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ
 1.00 – 1.49 หมายถึง มีรูปแบบการเรียนรู้ในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

แบบวัดลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับพฤติกรรม” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยใช้หลักเหตุผล					
00	นักเรียนชอบพิสูจน์เรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง					
000	นักเรียนชอบการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริงด้วยตนเอง					

ตอนที่ 3 แบบวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ตรงตามการความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่มีต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว และต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง “จริงบ้างไม่จริงบ้าง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่ค่อยจริง” ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม โดยคำตอบในช่อง “จริงที่สุด” ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง “ค่อนข้างจริง” ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง

“จริงบ้างไม่จริงบ้าง” ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง “ไม่ค่อยจริง” ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง “ไม่จริงเลย” ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า แสดงว่ามีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาอยู่ในระดับสูง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญาอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

ตอนที่ 3 แบบลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ/ความเป็นจริง” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ/ ระดับความเป็นจริง				
		จริง ที่สุด	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ไม่ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
0	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
00	ข้าพเจ้าชอบดัดแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆ ให้เป็นประโยชน์					
000	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาความรู้แปลกๆ ใหม่ ๆ					

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการนำแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนสู่ตลาดชีวิต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน โดยผู้วิจัยชี้แจงและอธิบายวิธีการใช้แบบวัดฯ แก่อาจารย์ประจำชั้นทุกคน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในวิธีการวัดปัจจัยด้านครอบครัว วัดปัจจัยด้านโรงเรียน วัดปัจจัย

ด้านส่วนบุคคล และวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ในลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 814 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม 2559

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบของแบบสอบถามในแต่ละชุดข้อมูล โดยคัดเลือกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับเครื่องมือการวิจัยแต่ละชุด เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

5.3 การเตรียมการวิเคราะห์

5.3.1 การตรวจสอบลักษณะเฉพาะของโมเดลโครงสร้าง (structural model)

5.3.2 เลือก matrix ในการวิเคราะห์

5.3.3 ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น

5.3.4 พิจารณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5.3.5 การประมาณค่าและการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูล การทดสอบสมมติฐานการวิจัยจะทดสอบความสอดคล้องในภาพรวมและทดสอบนัยสำคัญในแต่ละเส้นทาง โดยแยกพิจารณาเป็นผลทางตรง (direct effect) และผลทางอ้อม (indirect effect)

5.3.6 การปรับแก้โมเดล

5.3.7 สรุปผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
การศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนักเรียน หรือสามารถทำหน้าที่อธิบาย ชี้แนะ ชี้แจง ถ่ายทอด หรือให้ข้อคิดเห็นในการ
ปฏิบัติงานโดยการนำแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมี
ประสบการณ์ในการเรียนรู้ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้
ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอน การ
เขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ หรือการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเกี่ยวกับการ
เรียนรู้ในระดับประถมศึกษา อย่างน้อย 1 อย่าง จำนวน 2 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พทยา
การะเจตย์ และอาจารย์นฤมล พชรปิยะกุล

1.2 ผู้เชี่ยวชาญจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 7 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญา
โทขึ้นไป จำนวน 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งอรุณ ลียะวนิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์
เตชะโกสิต และอาจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ใน
ระดับประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ หรือ
การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้
ตลอดชีวิต อย่างน้อย 1 อย่าง จำนวน 2 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภากุล และ
รองศาสตราจารย์วิภาดา รักวิจัย

2. การสร้างและหาคุณภาพประเด็นสนทนา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสนทนา และตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 นำเนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญๆ ที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มา
กำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสนทนา โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ
ได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ อย่างมีอิสระ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้
ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.2 นำแบบประเด็นสนทนาไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาและให้
คำปรึกษาแนะนำอีกครั้งหนึ่ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความ
สมบูรณ์มากที่สุด

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนต่อไป

3 ประเด็นสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นข้อคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่มและเก็บรวบรวมข้อมูล และการถอดเทปการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในอภิปรายให้ความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ อย่างกว้างๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ตัวอย่าง

แนวทางการสนทนากลุ่ม

ประเด็นสนทนา

ตามทัศนะของท่าน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในบริบทสังคมไทย

1. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาฯ ควรเป็นอย่างไร
2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาฯ ควรมีการดำเนินการอย่างไร หรือควรใช้รูปแบบใด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักเรียนเพื่อเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตในบริบทสังคมไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 รวบรวมรายชื่อ/พิจารณาคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนรู้อุทิศชีวิตเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน หรือมีประสบการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ หรือสามารถทำหน้าที่อธิบาย ชี้แนะ ชี้แจง ถ่ายทอด หรือให้ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติ หรือการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้อุทิศชีวิต หรือคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างน้อย 1 อย่าง ประกอบด้วย จำนวน 7 คน

4.2 ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4.3 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยจดหมายนัดหมายอย่างเป็นทางการ พร้อมกับส่งผลการศึกษาระยะที่ 1 และระยะที่ 2 พร้อมแนวทางการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญก่อน 2-3 สัปดาห์

4.4 ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดการสนทนากลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญ ในวันที่ 19 กันยายน 2559 ณ ห้องประกันคุณภาพ อาคาร 40 ปี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

4.5 โดยนำเสนอผลการวิจัยระยะที่ 1 เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

4.6 ผู้วิจัยนำผลการสนทนากลุ่มและระดมความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญไปทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะกระทำตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

4.7 นำเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยดำเนินการ สรุปเรียบเรียงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

5. การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล และสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุป เรียบเรียงแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนที่มีความสมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

n_1	หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ห้องประกอบเชิงสำรวจ
n_2	หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ห้องประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง
K	หมายถึง จำนวนข้อคำถามของแบบวัด
$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัด
$S.D.$	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
CV	หมายถึง สัมประสิทธิ์การกระจาย
SE	หมายถึง ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
SK	หมายถึง ค่าความเบ้
KU	หมายถึง ค่าความโด่ง
δ	หมายถึง ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายนอก
ε	หมายถึง ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายใน
λ	หมายถึง น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
ρ_c	หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง
ρ_v	หมายถึง ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้
IOC	หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง
r	หมายถึง ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ
α	หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
χ^2	หมายถึง ค่าไค-สแควร์
χ^2 / df	หมายถึง ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์
GFI	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
$AGFI$	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้แล้ว
CFI	หมายถึง ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ
$SRMR$	หมายถึง ดัชนีรากที่สองมาตรฐานค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
$RMSEA$	หมายถึง ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์

RMR	หมายถึง ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
CN	หมายถึง ดัชนีวัดความพอใจเพียงของกลุ่มตัวอย่าง
IE	หมายถึง อิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง อิทธิพลทางตรง
TE	หมายถึง อิทธิพลรวม
**	หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01
Family	หมายถึง ปัจจัยด้านครอบครัว
Family1	หมายถึง ด้านความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง
Family2	หมายถึง ด้านบรรยากาศในบ้าน
Family3	หมายถึง ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
School	หมายถึง ปัจจัยด้านโรงเรียน
School1	หมายถึง ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน
School2	หมายถึง ด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
School3	หมายถึง ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
Personal	หมายถึง ปัจจัยด้านส่วนบุคคล
CPer1	หมายถึง ด้านการคิดเชิงบวก
CPer2	หมายถึง ด้านลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ
CPer3	หมายถึง ด้านลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา
Lifelong	หมายถึง คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
CLL1	หมายถึง ด้านความสามารถในการเรียนรู้
CLL2	หมายถึง ด้านความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
CLL3	หมายถึง ด้านความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
CLL4	หมายถึง ด้านความสามารถในใช้เทคโนโลยี
CLL5	หมายถึง ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

1.1 ผลการประมวลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ขององค์กรหรือหน่วยงาน หรือนักศึกษา โดยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงกลุ่มบุคคลโดยทั่วไป และนิสิตระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับประถมศึกษาขึ้นไปนั้นกล่าวถึงแต่ไม่เฉพาะเจาะจง ดังนั้นกรอบความคิดของตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้กรอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European

commission. 2002) ด้านสมรรถนะทักษะและเจตคติ (Skills, Competencies and Attitudes), สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6-7), เป้าหมายที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning Standards) ของโรงเรียนประถม จอห์น ซินนอท รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (John Sinnott Elementary School. 2012-2013: online), ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning Skills) โรงเรียนประถม ลอเรลวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (Laurelwood Elementary School. 2012-2013: online) คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ/กระบวนการ ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12) นิตยา สำเร็จผล (2547: 183-263) จิตต์ภิัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551: 32-39) อารักษ์ อินทร์พยุง (2554: 287-288) ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน (2554) และนิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์ (2555: 29) ซึ่งกำหนดเป็นแนวคิดในการศึกษา คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปเป็นองค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) การเรียนรู้ที่จะเรียน การรู้หนังสือและการคำนวณ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา 6) การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

และสามารถจำแนกเป็น 17 พฤติกรรม (ภาคผนวก ข) คือ 1) ความอยากรู้ อยากรู้อื่น 2) การรักการอ่าน 3) การมีความสุขสนุกกับการเรียน 4) การตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล 5) ความพยายามเรียนรู้ในทุกโอกาส 6) กระตือรือร้น 7) มีความสุขกับสิ่งที่เรียน 8) ทักษะการวิเคราะห์ 9) ทักษะการสังเคราะห์ 10) การสรุปประเด็นการเรียนรู้ 11) การสืบค้นข้อมูล 12) ทักษะการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ (คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต) 13) ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ (การอ่าน, การเขียน, การฟัง, การจำ) 14) การทำงานด้วยตนเอง 15) การมีวิจรณ์ญาณในการตัดสินใจ 16) การสนับสนุนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ 17) การเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รอบรู้ และรู้จักในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปเรียบเรียงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในประเทศไทยที่ควรจะเป็น

การสังเคราะห์องค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปองค์ประกอบได้ 9 องค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาในการสื่อสาร 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 5) ความสามารถในการสืบค้นและจัดการข้อมูล 6) ความสามารถในการ

การคิด 7) สุจริต (การฟัง, การคิด, การอ่าน, การเขียน) 8) ความสามารถในการกำกับตนเอง และ 9) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

และสามารถจำแนกเป็น 21 พฤติกรรม (ภาคผนวก ข) คือ 1) ความอยากรู้อยากเห็น 2) การรักการอ่าน 3) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 4) สังเกต สงสัย และหาคำตอบ 5) เพียรพยายาม 6) กระตือรือร้น 7) มีความสุขกับสิ่งที่เรียนรู้ 8) ความตระหนัก 9) ความมุ่งมั่น 10) การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเมิน 11) การสรุปประเด็นการเรียนรู้ 12) การสืบค้นข้อมูล 13) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 14) ความสามารถในการสื่อสาร 15) เรียนรู้ด้วยตนเอง 16) การควบคุมตนเอง 17) มีวิจารณญาณ 18) การแบ่งปันความรู้ 19) การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 20) ความกล้าแสดงความคิดเห็น และ 21) หยั่งรู้

2.2 กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความเหมาะสม

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปเป็นโครงสร้างขององค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ความสามารถในการเรียนรู้ 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 5) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังตาราง 9

ตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษาเอกสาร	การสัมภาษณ์	โครงสร้างองค์ประกอบ
1. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	1. พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน	1. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
3. การเรียนรู้ที่จะเรียน การรู้หนังสือ และการคำนวณ	3. ความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาในการสื่อสาร	3. ความสามารถในการเรียนรู้
4. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4. ความสามารถในการกำกับตนเอง	
5. ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา	5. ความสามารถในการคิด	
	6. สุจริต (การฟัง, การคิด, การอ่าน, การเขียน)	4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	7. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	
	8. ความสามารถในการสืบค้นและจัดการข้อมูล	
7. การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น	9. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	5. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ผู้วิจัยสังเคราะห์พฤติกรรมจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้ 55 พฤติกรรมบ่งชี้ (ภาคผนวก ข) ได้แก่ 1) สนใจใคร่รู้, อยากรู้ อยากเรียน, สนใจในความรู้, 2) อยากรู้สิ่งใหม่ๆ, สนใจค้นหาความรู้ใหม่ๆ 3) ความตั้งใจ 4) เรียนรู้ในหรือนอกห้องเรียน, เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา 5) คำนวณอยู่ตลอดเวลา, ใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้ 6) การรักการอ่าน 7) ชอบอ่าน, สนใจอ่านหนังสือทุกประเภท 8) มีความสุขอยู่กับการค้นคว้า การอ่านหนังสือ 9) ทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ 10) ศึกษาบทเรียนก่อนเรียนทุกครั้ง 11) ใฝ่รู้ใฝ่เรียน, 12) รักในความรู้, 13) รักในการเรียน 14) สังเกต สงสัย ตั้งคำถามสิ่งที่พบเห็นอยู่เสมอ, 15) ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ 16) เห็นประโยชน์ของการเรียน, เห็นคุณค่าของการเรียน 17) ความเอาใจใส่, เอาใจใส่ในการเรียน 18) ชอบจดบันทึกทุกอย่างที่เป็นความรู้ 19) ความพยายามในการจำสิ่งที่เรียนรู้ 20) กระตือรือร้น 21) มีความสุขกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ 22) ตระหนักถึงประโยชน์สิ่งที่เรียนรู้/เห็นคุณค่า 23) มุ่งมั่นในการทำงาน 24) ทักษะการวิเคราะห์ 25) ทักษะการสังเคราะห์ 26) ช่างจดจำ 27) จดบันทึก 28) สรุปประเด็น 29) ทักษะการสืบค้น 30) ค้นคว้าหาคำตอบ 31) ตั้งคำถาม และตรวจสอบคำตอบ 32) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, การใช้อินเทอร์เน็ต, การใช้คอมพิวเตอร์ 33) ทักษะฟัง การคิด การถาม การเขียน (สรุป) ช่างฟัง, ช่างคิด 34) ทักษะการอ่าน 35) ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 36) ค้นคว้าหาคำตอบ 37) ตั้งคำถาม และตรวจสอบคำตอบ 38) พยายามหาคำตอบด้วยตนเอง 39) ฟังตนเอง 40) ควบคุมตนเอง 41) รับผิดชอบในตนเอง 42) คิดไตร่ตรอง 43) ไม่เชื่อกันที่ทันใด 44) มีเหตุผล 45) ค้นคว้าเพิ่มเติม 46) รู้จักแบ่งปันความรู้/การให้ 47) ยอมรับความคิดความสามารถของผู้อื่น 48) บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม 49) เคารพสิทธิของผู้อื่น 50) เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 51) กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล 52) เห็นความสำคัญของคนอื่น 53) ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 54) กล้าแสดงความคิดเห็น และ 55) การคาดการณ์, เดาเหตุการณ์, มองภาพเหตุการณ์ไปข้างหน้า

2. การศึกษาเชิงปริมาณ

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis: EFA) โดยวิธีองค์ประกอบหลัก (principal component: PC) และหมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax) คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 643 คน

2.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 643 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน โดยมีคุณลักษณะดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ($n_1=643$)

ข้อมูลทั่วไป	รายการ	n_1	ร้อยละ
เพศ	ชาย	325	50.54
	หญิง	318	49.46
	รวม	643	100.00
ระดับชั้น	ป.4	225	34.99
	ป.5	220	34.21
	ป.6	198	30.79
	รวม	643	100.00
GPA	GPA ตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป	519	80.72
	GPA ระหว่าง 2.01 - 3.00	119	18.51
	GPA ไม่เกิน 2.00	5	0.78
	รวม	643	100.00

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 643 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย ร้อยละ 50.54 และนักเรียนเรียนหญิง ร้อยละ 49.46 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 34.99 ประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 34.21 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 30.80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 80.72 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.01 – 3.00 ร้อยละ 18.51 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกิน 2.00 ร้อยละ 0.78

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ว่ามีทั้งหมดกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง และใช้เหตุผลอธิบายความหมายขององค์ประกอบ ดังนี้

1) การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลโดยภาพรวม ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ ว่าข้อมูล ที่ได้มานั้นมีความสัมพันธ์อย่างเพียงพอต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาค่าความเหมาะสมของข้อมูล คือ ค่าของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลกิน (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสถิติ KMO และ Bartlett's Test of Sphericity ของแบบวัด

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	Bartlett's Test of Sphericity		
	Chi-Square	df	Sig.
.956	26138.728	3655	.000

จากตาราง 11 พบว่า ค่าสถิติของ KMO มีค่าเท่ากับ .956 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า .80 (Kim;; & Mueller. 1978) แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้

ค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ที่ใช้ในการทดสอบ มีค่าเท่ากับ 26138.728 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น เมตริกซ์สหสัมพันธ์ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

2) การสกัดองค์ประกอบภายหลังหมุนแกน

ผู้วิจัยได้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (principal component: PC) ซึ่งผู้วิจัยทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป

เกณฑ์ในการพิจารณา เลือกข้อคำถามเพื่อสร้างแบบวัด ดังนี้ 1) โดยการเลือกข้อคำถาม จากพฤติกรรมย่อยที่ได้จากการสังเคราะห์และสัมภาษณ์ให้ครบทุกองค์ประกอบย่อย อย่างน้อยองค์ประกอบย่อยละ 2 ข้อ 2) คัดเลือกค่าอำนาจจำแนกแบบ Corrected Item-Total Correlation ที่มีค่าสูง และพิจารณาค่าอำนาจจำแนกแบบสัดส่วนกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ 3) พิจารณาข้อ

คำถามที่ไม่ซ้ำกัน หรือความหมายใกล้เคียงกัน 4) ทดสอบวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธี Maximum Likelihood (ML) และหมุนแกนแบบ Varimax แล้วพิจารณาทุกองค์ประกอบ และ 5) พิจารณาคัดเลือกตัวแปรว่าตัวแปรแต่ละตัวนั้น ควรอยู่ในองค์ประกอบไหน (เกณฑ์ 30/50: ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดจะต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .50 ในองค์ประกอบหนึ่งและในองค์ประกอบอื่นๆ จะต้องมีย่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่าหรือเท่ากับ .30) (สมบุรณ์ สุริยวงศ์. 2550: 120-121) เพื่อกำหนดองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังตาราง 12 - 13

ตาราง 12 จำแนกองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบวัด

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
ความสามารถในการเรียนรู้	24.322	28.282	28.282
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.550	4.128	32.410
ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	3.162	3.677	36.087
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	2.147	2.496	38.583
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	1.934	2.249	40.832

จากตาราง 12 พบว่า การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก โดยทำการหมุนแกนแบบมุมฉาก ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ซึ่งข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบนั้น เข้าพอดีกับองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ มีพิสัยของค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.934 – 24.322 และมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 40.832

3) การหมุนแกนองค์ประกอบ และอธิบายความหมายขององค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้ทำการหมุนแกนองค์ประกอบ เพื่อให้ตัวแปรมีลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น โดยทำการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) ดังตาราง 13

ตาราง 13 องค์ประกอบหลักคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

องค์ประกอบ	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ รายข้อ	น้ำหนัก องค์ประกอบ โดยรวม
ความสามารถ ในการเรียนรู้	นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	0.672	.309 - .672
	นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	0.629	
	นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	0.598	
	นักเรียนสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้	0.641	
	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้	0.551	
แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์	นักเรียนมีความตั้งใจเรียนรู้ได้ดีกว่าที่เคยทำได้	0.598	.377 - .603
	นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้มากขึ้น	0.593	
	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	0.603	
	นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ	0.531	
	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม	0.449	
	นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เรียนรู้สิ่งที่ยากแก่การเข้าใจ	0.483	
ความสามารถ ในการเรียนรู้ ร่วมกัน	นักเรียนไม่ดูถูกความคิดเห็นของคนอื่น	0.632	.351 - .725
	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	0.725	
	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม	0.647	
	นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มได้	0.601	
	นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่มมอบหมายให้	0.605	

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ รายข้อ	น้ำหนัก องค์ประกอบ โดยรวม
	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ดีกว่าตนเอง	0.507	
	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	0.556	
	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุกขั้นตอน	0.536	
ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้	0.781	.328 - .781
	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานได้	0.684	
	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ได้	0.693	
	นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้	0.697	
	นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอได้	0.623	
	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลได้	0.463	
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสือ	0.571	.426 - .618
	นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน	0.618	
	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ	0.502	
	นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้	0.464	
	นักเรียนเลือกที่จะอ่านหนังสือที่สนใจมากกว่าทำอย่างอื่น	0.426	

จากตาราง 13 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุน สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบนั้นเข้าพอดีกับองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ โดยสามารถอธิบายความหมายขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 24.322 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .309 - .672 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับการสรุปประเด็นการเรียนรู้ ทักษะการสังเคราะห์ และทักษะการวิเคราะห์ จึงเรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.550 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .377 - .603 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ ความมุ่งมั่น ความตระหนัก กระตือรือร้น และการควบคุมตนเอง จึงเรียกองค์ประกอบนี้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.162 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .351 - .725 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และความกล้าแสดงความคิดเห็น จึงเรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.147 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .328 - .781 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จึงเรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 5 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.934 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .426 - .618 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับการรักการอ่าน การมีความสุขสนุกกับการเรียน และความอยากรู้อยากเห็น จึงเรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

4) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ($n_1=643$)

องค์ประกอบ	ความสามารถในการเรียนรู้	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ความรู้ใฝ่เรียน
1. ความสามารถในการเรียนรู้	1.00				
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.600**	1.00			
3. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	.442**	.502**	1.00		
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	.312**	.349**	.451**	1.00	
5. ความรู้ใฝ่เรียน	.467**	.413**	.360**	.239**	1.00

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .239 – .600 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด มีค่าเท่ากับ .600 รองลงมาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความรู้ใฝ่เรียนกับความสามารถในการเรียนรู้, ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นกับความสามารถในการเรียนรู้, ความรู้ใฝ่เรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ความรู้ใฝ่เรียนกับความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับความสามารถในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ .502, .467, .451, .442, .413, .349, .360 และ .312 ตามลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับความรู้ใฝ่เรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด มีค่าเท่ากับ .239

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis: CFA) เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยนำแบบวัดไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 814 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังปรับโมเดล ดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ($n_2 = 814$)

องค์ประกอบ	ความสามารถในการเรียนรู้	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
1. ความสามารถในการเรียนรู้	1.000				
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.612**	1.000			
3. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	.445**	.427**	1.000		
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	.440**	.346**	.571**	1.00	
5. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	.609**	.555**	.537**	.508**	1.00

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .346 – .612 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสามารถในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด มีค่าเท่ากับ .612 รองลงมาความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับความสามารถในการเรียนรู้, ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นกับความสามารถในการเรียนรู้, ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับความสามารถในการเรียนรู้, และความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ .609, .571, .555, .537, .508, .445, .440, และ .427 ตามลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด มีค่าเท่ากับ .346

ตาราง 16 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ และสัมประสิทธิ์คะแนน
องค์ประกอบ ($n_2=814$)

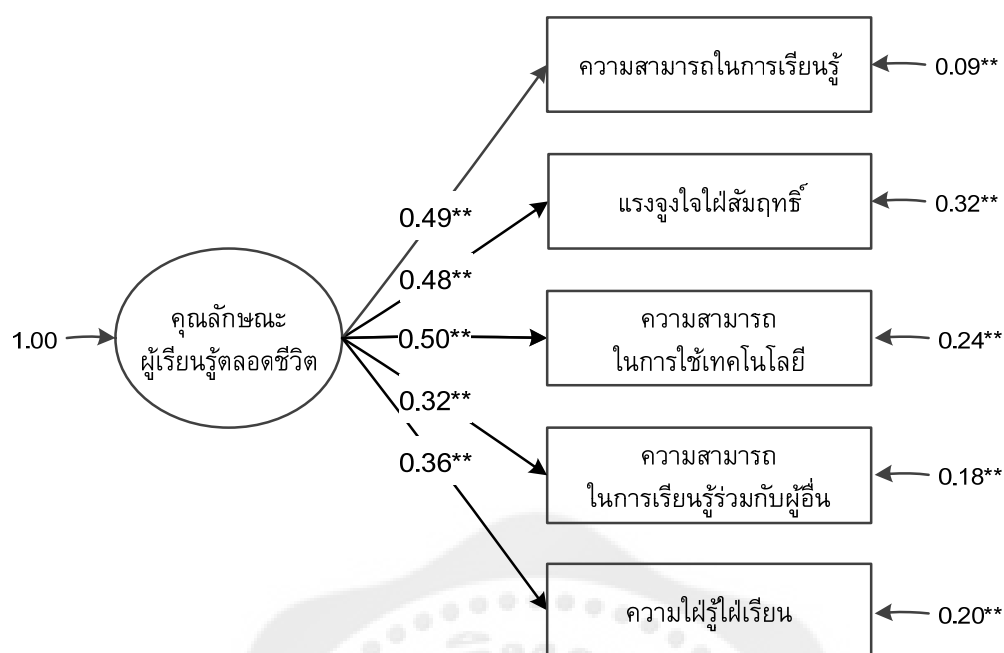
องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ					สปส. คะแนน องค์ประกอบ
	b	B	SE	t	R ²	
1. ความสามารถในการเรียนรู้	.485	.854	.019	25.645**	.727	.926
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.481	.647	.026	18.248**	.418	.179
3. ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับ ผู้อื่น	.504	.715	.024	20.769**	.512	.289
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	.315	.592	.019	16.718**	.350	.205
5. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	.361	.631	.020	18.123**	.399	.243

หมายเหตุ ** $p < .01$

จากตาราง 16 พบว่า โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า $\chi^2 = 8.507$, $df = 4$, $p = .072$, $\chi^2 / df = 2.142$, $GFI = .966$, $AGFI = .984$, $RMSEA = .037$, $SRMR = .012$ แสดงว่าโมเดลคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า มีค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .315 ถึง .504 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (B) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความสามารถในการเรียนรู้ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .854 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 72.7, รองลงมา ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .715 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 51.2, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .647 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 41.8, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .631 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 39.9 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .592 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 35.0

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 4 โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังปรับโมเดล

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

1. การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) เป็นกรอบในการศึกษาอิทธิพล และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรภายนอก (exogenous variables) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บรรยากาศในบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 2) ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ตัวแปรภายใน (endogenous variables) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ประกอบด้วย การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา 2) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ความสามารถในการเรียนรู้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน โดยมีคุณลักษณะดังตาราง 17

ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ($n_2 = 814$)

ข้อมูลทั่วไป	รายการ	n_2	ร้อยละ
เพศ	ชาย	435	53.44
	หญิง	379	46.56
	รวม	814	100.00
ระดับชั้น	ป.4	277	34.03
	ป.5	260	31.94
	ป.6	277	34.03
	รวม	814	100.00
GPA	GPA ตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป	672	82.56
	GPA ระหว่าง 2.01 - 3.00	141	17.32
	GPA ไม่เกิน 2.00	1	0.12
	รวม	814	100.00

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 814 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย ร้อยละ 53.44 และนักเรียนเรียนหญิง ร้อยละ 46.56 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 34.03 ประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 31.94 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 34.03 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 82.56 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.01 – 3.00 ร้อยละ 17.32 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกิน 2.00 ร้อยละ 0.12

2.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผลจากการศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง ($n_2 = 814$)

ตัวแปรสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	CV	SK	KU	แปล ความหมาย
ปัจจัยด้านครอบครัว						
ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง	3.703	0.713	19.265	-0.114	-0.645	มาก
บรรยากาศในบ้าน	4.156	0.505	12.141	-0.653	0.247	มาก
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	4.198	0.600	14.293	-0.970	0.674	มาก
ปัจจัยด้านโรงเรียน						
บรรยากาศในชั้นเรียน	4.125	0.618	14.988	-1.130	2.015	มาก
คุณภาพการสอนของอาจารย์	4.312	0.580	13.454	-1.644	4.951	มาก
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	4.206	0.606	14.405	-1.112	1.591	มาก
ปัจจัยด้านส่วนบุคคล						
การคิดเชิงบวก	4.233	0.525	12.408	-0.763	0.411	มาก
ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ	4.220	0.544	12.894	-0.928	1.418	มาก
ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา	4.091	0.583	14.253	-0.558	-0.163	มาก
คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต						
ความสามารถในการเรียนรู้	3.988	0.704	17.649	-0.451	-0.368	มาก
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	3.929	0.743	18.906	-0.481	-0.620	มาก
ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับ ผู้อื่น	4.354	0.572	13.134	-0.917	0.199	มาก
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.402	0.533	12.118	-0.861	-0.047	มาก
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.172	0.568	13.615	-0.574	-0.237	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาทุกตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดย
มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.70 ถึง 4.40 พิจารณาตามตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว การ
อบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.198 รองลงมาได้แก่ บรรยากาศในบ้านมีค่า
เท่ากับ 4.156 ส่วนความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 3.703, ตัวแปรปัจจัย
ด้านโรงเรียน คุณภาพการสอนของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.312 รองลงมาได้แก่ การ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเท่ากับ 4.206 ส่วนบรรยากาศในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 4.125 , ตัวแปรปัจจัยด้านส่วนบุคคล การคิดเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.233 รองลงมาได้แก่ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ มีค่าเท่ากับ 4.220 ส่วนลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 4.091, ตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.402 รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 4.354, 4.172, 3.988 ส่วนความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 3.929

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่

ผลจากการศึกษาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ดังตาราง 19

ตาราง 19 เมทริกซ์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยกับองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อุตชีวิต

		Family1	Family2	Family3	School1	School2	School3	CPer1	CPer2	CPer3	CLL1	CLL2	CLL3	CLL4	CLL5
Family	Family1	1.000													
	Family2	.609**	1.000												
	Family3	.598**	.646**	1.000											
School	School1	.440**	.440**	.426**	1.000										
	School2	.312**	.346**	.387**	.686**	1.000									
	School3	.445**	.476**	.489**	.712**	.735**	1.000								
Personal	CPer1	.399**	.492**	.500**	.489**	.492**	.541**	1.000							
	CPer2	.530**	.519**	.559**	.489**	.497**	.578**	.644**	1.000						
	CPer3	.581**	.560**	.575**	.455**	.387**	.521**	.584**	.731**	1.000					
Lifelong	CLL1	.512**	.498**	.488**	.414**	.369**	.495**	.512**	.647**	.668**	1.000				
	CLL2	.562**	.481**	.462**	.444**	.355**	.474**	.430**	.562**	.662**	.612**	1.000			
	CLL3	.437**	.426**	.442**	.421**	.408**	.434**	.563**	.542**	.496**	.445**	.427**	1.000		
	CLL4	.337**	.341**	.343**	.360**	.356**	.370**	.484**	.474**	.402**	.440**	.346**	.571**	1.000	
	CLL5	.489**	.492**	.516**	.493**	.509**	.553**	.605**	.652**	.684**	.609**	.555**	.537**	.508**	1.000

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษา ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง .312 ถึง .735 แสดงให้เห็นว่าลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ปัจจัยด้านครอบครัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .598 - .646 ปัจจัยด้านโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .686 - .712 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .644 - .731 และคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .346 - .612

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตกับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าเท่ากับ .562 รองลงมาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีค่าเท่ากับ .516 ส่วนความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีค่าสัมพันธ์ต่ำสุด มีค่าเท่ากับ .337, คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตกับปัจจัยด้านโรงเรียน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าเท่ากับ .553 รองลงมาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีค่าเท่ากับ .509 ส่วนความใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ต่ำสุด มีค่าเท่ากับ .355, คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตกับปัจจัยด้านส่วนบุคคล พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้กับลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา มีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าเท่ากับ .686 รองลงมาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา มีค่าเท่ากับ .668 ส่วนความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา มีความสัมพันธ์ต่ำสุด มีค่าเท่ากับ .402 โดยมีความสัมพันธ์กันทุกคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง

2.4.1 การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ผลการวิเคราะห์ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนและหลังการปรับโมเดล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลที่สร้างขึ้น แสดงผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่สำคัญ ดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนปรับโมเดล		หลังปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
Chi-square: χ^2	-	554.779	-	54.970	-
p-value of χ^2	> 0.05	0.000	ไม่ผ่าน	0.058	ผ่าน
χ^2/df	< 2.00	554.779 / 72 = 7.705	ไม่ผ่าน	54.970 / 40 = 1.374	ผ่าน
GFI	> 0.90	0.911	ผ่าน	0.990	ผ่าน
AGFI	> 0.90	0.870	ไม่ผ่าน	0.975	ผ่าน
CFI	> 0.90	0.979	ผ่าน	0.999	ผ่าน
SRMR	< 0.05	0.042	ผ่าน	0.015	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.091	ไม่ผ่าน	0.022	ผ่าน
CN	≥ 200	177.596	ไม่ผ่าน	933.625	ผ่าน

จากตาราง 20 พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ของโมเดลโครงสร้างก่อนการปรับโมเดลมีค่าเท่ากับ 554.778 (df = 72) และค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ .00 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ค่า p-value ของสถิติไค-สแควร์ควรจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์มีความแปรผันไปตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ยิ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ไค-สแควร์จะมีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงควรพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) กับจำนวนองศาอิสระ (df) หรือค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ร่วมด้วย จากการวิเคราะห์ พบว่า ไค-สแควร์สัมพัทธ์มีค่าเท่ากับ 7.705 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 2 ซึ่งถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า 2 จะแสดงถึงโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนในระดับดี

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนอื่นๆ ร่วมด้วยจะเห็นได้ว่าดัชนีต่างๆ เหล่านี้ยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

ดัชนีในกลุ่มวัดความสอดคล้องสมบูรณ์ในภาพรวมระหว่างโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.911 ควรค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ส่วน RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.091 และ SRMR มีค่าเท่ากับ 0.042 ควรค่าต่ำกว่า 0.05 จะเห็นได้ว่า RMSEA ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ดัชนีเชิงเปรียบเทียบโมเดลสมมติฐานที่ต้องการทดสอบกับโมเดลพื้นฐานหรือโมเดลอิสระที่ใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบ ค่าที่เป็นไปได้ของดัชนีกลุ่มนี้มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 โดยค่าที่แสดงถึงความสอดคล้องอย่างดีกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป คือ AGFI มีค่าเท่ากับ 0.870 และ CFI มีค่าเท่ากับ 0.978 จะเห็นได้ว่า AGFI ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ดัชนีประเมินความพอเพียงของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับทดสอบโมเดล โดยค่า CN อย่างน้อยที่สุดหรือขนาดวิกฤตจะต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะทำให้ดัชนีและค่าสถิติต่างๆ ที่ได้มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งค่า CN มีค่าเท่ากับ 177.596 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เมื่อประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลในภาพรวมจากดัชนีหลายกลุ่มประกอบกันแล้ว พบว่า โมเดลยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงมีความจำเป็นต้องปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น โดยพิจารณาปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันได้ และมีความสมเหตุสมผลในเชิงทฤษฎี

โดยในการปรับโมเดลจะพิจารณาค่าเสนอแนะจากโปรแกรมหรือดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) และค่าการเปลี่ยนแปลงพารามิเตอร์ที่คาดหวัง มาตรฐาน (Standardized Expected Parameter Change: SEPC) และค่าสถิติทดสอบ t-test จนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับแล้วมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 54.970 (df=40) และค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.058 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ค่า p-value ของสถิติไค-สแควร์ควรจะไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ จึงแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

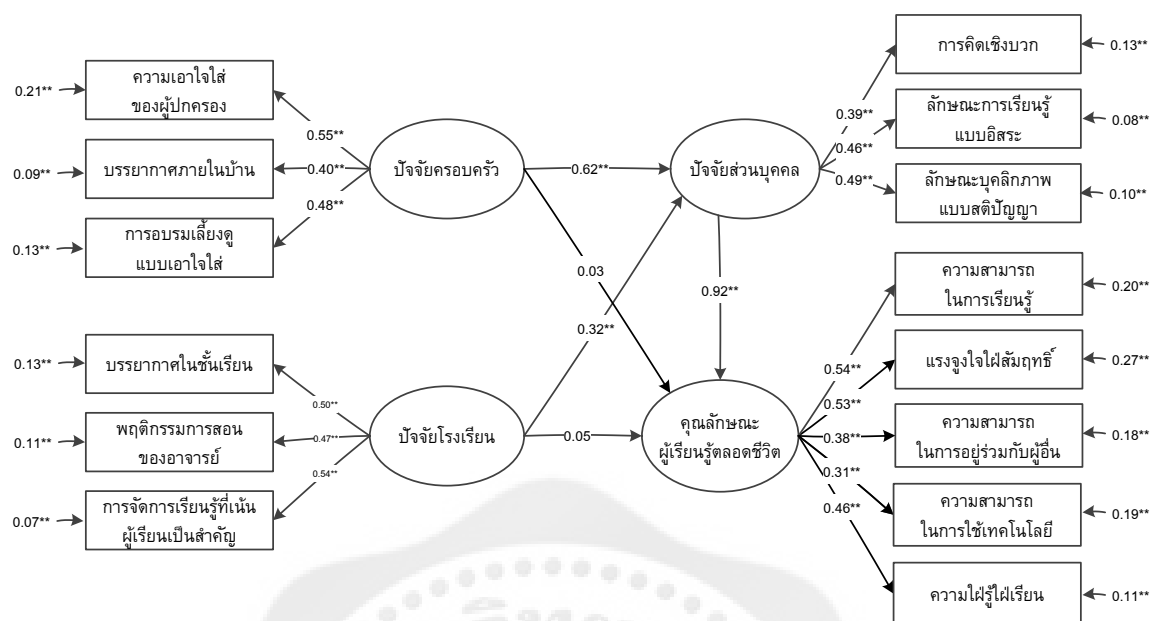
เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.374 แสดงถึงโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

ส่วนค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.990 AGFI มีค่าเท่ากับ 0.975 และ CFI มีค่าเท่ากับ 0.999 ควรมีค่าที่มากกว่า 0.90 จะเห็นได้ว่าดัชนีกลุ่มนี้มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สำหรับดัชนี RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.022 ดัชนี SRMR มีค่าเท่ากับ 0.015 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 จะเห็นได้ว่าดัชนีกลุ่มนี้มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

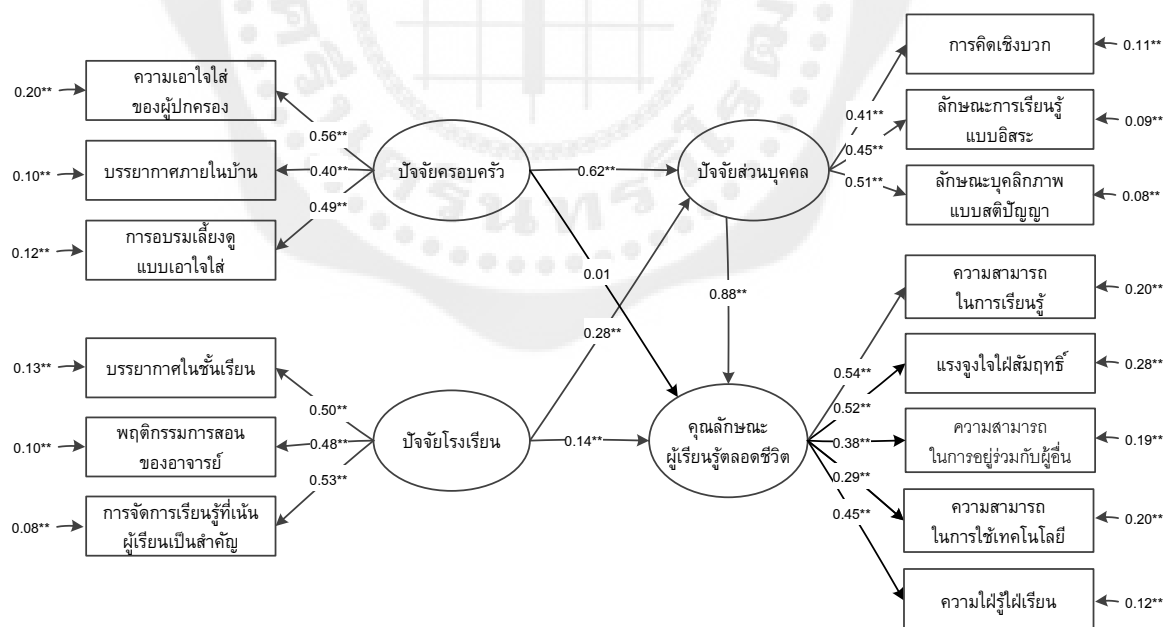
ส่วนค่า CN มีค่าเท่ากับ 933.625 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 200 และมีค่าน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 814 คน จึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดที่ใหญ่เพียงพอที่จะทำให้โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และค่าสถิติที่ได้มีความน่าเชื่อถือ

กล่าวโดยสรุป ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกดัชนีของโมเดลที่ปรับแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด โดยภาพรวมแล้วโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผ่านการปรับโมเดลแล้ว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนปรับโมเดล

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 6 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังปรับโมเดล

2.4.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในโมเดลสมการโครงสร้าง

ภายหลังจากที่โมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศในการอธิบายผลการวิจัยเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงต่างๆ ประกอบการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลว่ามากน้อยเพียงใด

จึงมีการประเมินความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปรแฝงในโมเดล โดยพิจารณาจากความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ประเมินค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงที่ศึกษา เนื่องจากเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในคราวเดียวกันทั้งหมด ตัวแปรต่างๆ ในโมเดลจะส่งอิทธิพลถึงกันทำให้ค่าต่างๆ ที่ได้จากการประเมินโมเดลการวัดโดยอิสระจากตัวแปรอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไป ผลการประเมินโมเดลการวัดแต่ละตัวแปรแฝง

การตรวจสอบคุณภาพโมเดลการวัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพของตัวแปรสังเกตได้และคุณภาพตัวแปรแฝงของโมเดลสมการโครงสร้างที่ปรับแล้ว และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (ค่า $t > 1.96$) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ได้ควรมีค่าสูงๆ หรือควรมีค่า 0.50 ขึ้นไป (Hair; & others. 1995: 642) ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (variance Extracted: ρ_v) และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability: ρ_c) ซึ่งควรมีค่า 0.50 ขึ้นไป และความคลาดเคลื่อนจากการวัด (ε, δ) ควรมีค่าต่ำๆ จึงจะกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝงมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ ดังตาราง 21

ตาราง 21 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรแฝง		คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		ความเชื่อมั่น (ρ_c)	ความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_v)	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ)	t-value	ความคลาดเคลื่อนจากการวัด (ε, δ)	ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ (SMC)
Lifelong	CLL1	0.825	0.701	0.543 ^a	-	0.200	0.596
	CLL2			0.516	21.868	0.283	0.485
	CLL3			0.376	17.883	0.186	0.433
	CLL4			0.295	15.561	0.196	0.306
	CLL5			0.449	23.956	0.121	0.625
Personal	CPer1	0.868	0.820	0.407 ^a	-	0.110	0.602
	CPer2			0.454	24.370	0.090	0.697
	CPer3			0.509	23.822	0.080	0.764
Family	Family1	0.836	0.763	0.557 ^a	24.083	0.196	0.612
	Family2			0.395	25.202	0.098	0.614
	Family3			0.489	25.550	0.121	0.663
School	School1	0.879	0.837	0.500 ^a	27.105	0.130	0.657
	School2			0.480	28.169	0.100	0.698
	School3			0.531	30.397	0.085	0.769

หมายเหตุ: a ค่าอ้างอิง

จากตาราง 21 ตัวแปรแฝงคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.825 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.701 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.295 – 0.543 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าด้านอื่นๆ (0.196) และความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (0.306)

ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.868 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.820 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.407 – 0.509 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ การคิดเชิงบวก ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าด้านอื่นๆ (0.110) และความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (0.602)

ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.836 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.763 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.395 – 0.557 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ บรรยากาศในบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าด้านอื่นๆ (0.098) และความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (0.614)

ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.879 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.837 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.480 – 0.531 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าด้านอื่นๆ (0.10) และความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (0.698)

โดยสรุป พบว่า ตัวแปรแฝงที่มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงสูงสุด คือ โดเมนผลการวัดตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน รองลงมาคือปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ ส่วนตัวแปรแฝงที่สกัดความแปรปรวนได้มากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านโรงเรียน รองลงมาคือปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4.3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

การพิจารณาเฉพาะอิทธิพลทางตรงระหว่างแต่ละตัวแปรแฝงนั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งตัวแปรต่างๆ สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกันเพื่อความชัดเจนในการสรุปอิทธิพลเชิงสาเหตุ และผลของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้วิจัยนำเสนอผลของอิทธิพลจากตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรผลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และ อิทธิพลรวม (TE) ดังตาราง 22

ตาราง 22 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และ
อิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีต่อตัวแปรผล

ตัวแปรผล	R ²	ตัวแปรสาเหตุ								
		ปัจจัยด้านครอบครัว			ปัจจัยด้านโรงเรียน			ปัจจัยด้านส่วนบุคคล		
		TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยด้าน ส่วนบุคคล	0.709	0.624** (0.049)	-	0.624** (0.049)	0.284** (0.048)	-	0.284** (0.048)			
คุณลักษณะ ผู้เรียนรู้ ตลอดชีวิต	0.988	0.559** (0.048)	0.552** (0.059)	0.007 (0.057)	0.392** (0.045)	0.251** (0.044)	0.140** (0.042)	0.884** (0.070)	-	0.884** (0.070)

หมายเหตุ **p < .01, TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม,
DE = อิทธิพลทางตรง, ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
ค่าสถิติ $\chi^2 = 55.522$, df = 40, p = .052, GFI = .990, AGFI = .975, CFI = .999,
RMSEA = .023, SRMR = .015

จากตาราง 22 สามารถอธิบายสมการโครงสร้างได้ว่า

เมื่อตัวแปรแฝงปัจจัยด้านส่วนบุคคล เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 1 พบว่า
จะได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.624 และได้รับอิทธิพลทางตรงจาก
ปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.284 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของปัจจัยด้านส่วนบุคคล
สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 70.9

เมื่อตัวแปรแฝงคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 2
พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยด้านส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ 0.884 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง
0.884 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.559 โดยเป็นอิทธิพล
ทางตรง 0.007 และอิทธิพลทางอ้อม 0.552 และได้รับอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่า
เท่ากับ 0.392 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.140 และอิทธิพลทางอ้อม 0.251 โดยสัดส่วนความ
แปรปรวนของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ
98.8

ผลการวิจัยระยะที่ 3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ผู้วิจัยใช้ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากระยะที่ 1 และใช้ผลการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) และทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (Bloom) ทั้งสองทฤษฎีสามารถนำมาพิจารณาร่วมกันจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านส่วนบุคคล พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังปรับโมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และก่อนดำเนินการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบขอบเขตของการวิจัย หลังจากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย โดยมีการบันทึกภาพและเสียงการสนทนากลุ่มย่อยไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยสามารถสรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรเป็นอย่างไร หรือควรมีวิธีการดำเนินการอย่างไร ในภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับโรงเรียนและครู และเกี่ยวกับนักเรียนและกลุ่มเพื่อนที่ควรนำไปปฏิบัติ

จากการสนทนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และสรุปแนวทางและยกตัวอย่างคำพูดของผู้ทรงคุณวุฒิประกอบการบรรยายข้อมูลเชิงพรรณนา สรุปแนวทางได้ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง จะต้องแสดงบทบาทเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในด้านการเรียนรู้สำหรับนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อกับการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่านและอ่านหนังสือกับลูก ตลอดจนร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวว่า

“พ่อแม่ผู้ปกครอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ สื่อสารสร้างความเข้าใจกับลูก”

“พ่อแม่ผู้ปกครองกำกับดูแลเรื่องการทำงานบ้าน โดยให้เด็กเรียนลงมือทำด้วยตนเอง โดยผู้ปกครองเป็นผู้ชี้แนะ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อม ร่วมมือกับโรงเรียน ผู้ปกครองเปลี่ยนบทบาท สร้างมุมอ่านหนังสือ ให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการอ่าน”

“พ่อแม่มีส่วนในการส่งเสริมลูกมาก โดยโรงเรียนสื่อสารไปยังผู้ปกครอง ด้วยการปฐมนิเทศ จัดกิจกรรมต่าง ๆ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการช่วยเหลือและพัฒนาลูก”

“พ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งมีบทบาทเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ส่งเสริมการอ่านหนังสือนอกเวลาร่วมกับลูก”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

2. ด้านโรงเรียนและครู

2.1 การพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตามความต้องการและความถนัด ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวว่า

“โรงเรียนควรจัดหลักสูตร ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้ตามความถนัดของนักเรียน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ครูจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้ในรูปแบบของตนเอง บางคนฝึกการฟัง การอ่าน การพูด ต้องเสริมให้เค้าให้ตรงความสามารถของตน เพื่อให้ไปเรียนนอกห้องเรียนให้มากขึ้น”

“โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เลือกเสรี เช่น อาชีพหม้อ อาชีพนักบิน อาชีพต่าง ๆ”

“โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออก เช่น วันศุกร์ให้มีการแสดงของนักเรียน นักเรียนร่วมกันซ้อม ตกลงและร่วมกันทำงาน เมื่อถึงเวลาแสดงนักเรียนกล้าแสดงออก และมีความสุข”

“เปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน ให้เป็นผู้สอนที่เป็นการกระตุ้นให้เด็กได้คิด ได้เรียนตามความสนใจของเด็กเอง”

“จัดกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูต้องเข้าใจธรรมชาติเด็กเป็นรายบุคคล”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self- directed learning) ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา เปิดโอกาสให้เรียนรู้ตามความต้องการและความถนัดผู้เรียน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีห้องสมุดที่เหมาะสม มีห้องสำหรับการค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องปฏิบัติการต่างๆ มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวว่า

“โรงเรียนจัดเตรียมแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน”

“อาจารย์ห้องสมุด จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนอ่าน และเขียน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“โรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ส่วน ห้องสมุด”

“โรงเรียนและครู จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อในการเรียนรู้ ส่งเสริมรักการอ่าน การแสดงออก”

“ห้องสมุด ทำอย่างไรให้น่าเข้า น่าสนใจ มีสวนพฤกษศาสตร์ให้เด็กลงไปเรียน ลงไปทำ ไปนั่งดู กบ, ปลาน ได้ทักษะการสังเกต เป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน”

“โรงเรียนจัดโครงการส่งเสริมการรักการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านหนังสือให้ครูประจำชั้นฟัง และเก็บสะสมคะแนน และให้อ่านหนังสือเสริมในห้องสมุดแล้วสรุปเนื้อหาในการอ่านส่งครู”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมีห้องสมุด ห้องค้นคว้า ด้วยตนเอง ห้องปฏิบัติการที่นักเรียนสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผลลัพธ์ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

2.3 การพัฒนาคุณภาพของครู โดยการปรับเจตคติของครูให้เหมาะสมกับความเป็นครูมืออาชีพ พัฒนาทักษะการสอน จัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน เปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวไว้ว่า

“ให้นักเรียนลงมือทำด้วยตนเอง จนเกิดการเรียนรู้”

“ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ แล้วการเรียนรู้จะเกิดขึ้นทันที”

“ครูนำทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ เช่น ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไดน์ และ ทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของมาสโลว์”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ให้เด็กเรียนรู้ความรู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และในทุก ๆ ที่ ไม่ใช่จำกัดเพียงในห้องเรียน”

“ครูสร้างเจตคติในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในเชิงบวก ให้เกิดขึ้นกับเด็กก่อน เมื่อ เจตคติเกิด คุณลักษณะของผู้เรียนจะตามมา”

“ครูควรวิเคราะห์พัฒนาการตามช่วงอายุ ให้กระจ่าง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับช่วงอายุ ซึ่งมีผลมากในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก”

“ครูจัดโครงการ การแก้ปัญหาอนาคต ให้นักเรียนค้นหาปัญหา แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาวิธีการ แนวทางการแก้ปัญหา ให้นักเรียนค้นหาคำตอบให้มาก หรือวิธีการแก้ปัญหาให้มาก”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีวิธีการสอน อุดหนุน จัดการเรียนรู้โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม ให้เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสม”

“ครูสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก”

“ครูสร้างแรงจูงใจ จัดกิจกรรมตามความถนัดของผู้เรียน ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กรายบุคคล”

“ครูจัดการเรียนรู้ โดยตั้งคำถาม แล้วให้เด็กคิดหาเหตุผล และใช้เทคโนโลยีเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า”

“ครูกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิด ผ่านกิจกรรม เช่น การแข่งขัน แบ่งกลุ่มแล้วให้เด็กแข่งขันกัน นักเรียนรู้จักมีน้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อน ครูสอดแทรกการสอนจริยธรรม เข้าไป”

“ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด อยากรู้ ไม่บอกความรู้ สุนุก เปิดกว้าง อิสระ”

“ให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย กิจกรรมที่พัฒนาการคิด เนื้อหาที่เสริมเข้าไปในกิจกรรมให้เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริง”

“โรงเรียนสร้างระบบส่งเสริม สร้างสื่อสร้างสรรค์ จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม การเรียนรู้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“โรงเรียนปรับเจตคติของครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน โดยการจัดอบรม “ความเป็นครู” สำหรับครูใหม่ๆ ให้รักในวิชาชีพครู”

“ครูปรับวิธีการเรียนการสอนให้เด็กสนุก จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนบทบาทครู สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้เด็ก”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

2.4 นโยบายและโครงการของโรงเรียน ควรปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการส่งเสริมการรักการอ่าน โดยให้มีกิจกรรมการอ่านให้ครูฟัง และอ่านหนังสือในห้องสมุด การจัดทำคู่มือการดูแลนักเรียนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง และจัดสัมมนาให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมภาคเรียนละหนึ่งครั้งเพื่อรับฟังความรู้และแนวทางการดูแลลูก จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวว่า

“ผู้เรียนต้องอ่านออกเขียนได้ และนำมาสื่อสารในการพูด การฟัง”

“ปลูกฝังให้นักเรียนอ่านเป็นที่ยั่งยืน เมื่อโตไปอยากรู้เรื่องอะไรก็ค้นหาและเรียนรู้”

“โรงเรียนปลูกฝังระเบียบวินัยที่พึงปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นเด็กเล็ก ถึง ประถมปลาย เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และจดจำมาปฏิบัติจนสร้างนิสัยที่ดี”

“โรงเรียนปลูกจิตสำนึกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน จนเกิดเป็นคนที่มีความรักการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“สร้างความร่วมมือกัน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันระหว่างบ้านและโรงเรียน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“โรงเรียนปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัย อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงประถมศึกษา ปีที่ 6 ฝึกให้นักเรียนตรงต่อเวลา การส่งงาน การมาโรงเรียน การเข้าเรียนตรงเวลา เข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา ต้องฝึกตั้งแต่ตอนเด็ก โดยให้กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน”

“โรงเรียนจัดทำคู่มือผู้ปกครอง ให้ความรู้ในการดูแลนักเรียน การช่วยเหลือนักเรียน และสิ่งที่ควรทำ และสิ่งที่ไม่ควรทำ”

“โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดสัมมนาให้ผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง ให้ความรู้เรื่องการช่วยเหลือลูก การดูแลลูก การช่วยเหลือลูก โดยให้วิทยากรด้านจิตวิทยา เป็นผู้บรรยายและชี้แนะ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

3. ด้านนักเรียน และกลุ่มเพื่อน นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเจตคติที่ถูกต้องในด้าน การเรียน การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมกัน ส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และการให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ภาคภูมิใจหน้าชั้นเรียน ดังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวว่า

“ครูให้นักเรียนออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน ในเรื่องที่ตนเองภูมิใจ และประทับใจ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“เพื่อน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเด็ก สังคมของเด็กตัวเพื่อนเป็นตัวผลักดันไปด้วยกัน เพื่อนที่เป็น ต้นแบบสามารถช่วยได้”

“นักเรียนที่เป็นต้นแบบเป็นเรื่องสำคัญ การโชว์รุ่นพี่ ที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดความ สนใจ เกิดแรงจูงใจ”

“จัดให้นักเรียนที่เรียนเก่ง กลาง อ่าน ให้มีส่วนร่วมกันทำงาน จะทำให้เด็กที่อ่อน ได้รับการยอมรับ จากเพื่อน มีความมั่นใจมากขึ้น เรียนไม่เก่งแต่มีความสุข”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา, 19 กันยายน 2559)

“ครูควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน สร้างความภาคภูมิใจ ด้วยการชักกลุ่ม เพื่อน (peer group) ให้มีการถ้อยแถลงความรู้สึก ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) เห็นเพื่อเก่ง มี ความภาคภูมิใจสูง ก็อยากเป็นเช่นนั้น โดยให้นักเรียนเล่าเรื่องหน้าห้องเกี่ยวกับเรื่องที่ตัวเองเก่งหรือที่ ภาคภูมิใจ”

“ฝึกให้นักเรียนตรงต่อเวลา ทำงานร่วมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ต่อเพื่อน แสดงออกอย่างเหมาะสม”

(ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 19 กันยายน 2559)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้สรุปไว้โดยลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. การศึกษาเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รอบรู้และรู้สึกในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือมีผลงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพิจารณาจากผลงานวิชาการ ได้แก่ ประสบการณ์การสอน การเขียนตำรา การวิจัย การเขียนบทความ และการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อหาประเด็นคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในบริบทของสังคมไทย ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน

2. การศึกษาเชิงปริมาณ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,560 คน (สารสนเทศอุดมศึกษา. 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 643 คน ($n_1 = 643$) ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ($n_2 = 814$) ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stages random sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,660 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 814 คน ($n_2 = 814$) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน หรือสามารถทำหน้าที่อธิบาย ชี้แนะ ชี้แจง ถ่ายทอด หรือให้ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติงานโดยการนำแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
2. แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
3. แบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis: EFA) โดยวิธี องค์ประกอบหลัก (principal component: PC) และหมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax)

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุน สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบนั้นเข้าพอดีกับองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ โดยสามารถอธิบายความหมายขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 24.322 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .309 - .672 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับการสรุป ประเด็นการเรียนรู้ ทักษะการสังเคราะห์ และทักษะการวิเคราะห์ จึงเรียกอองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.550 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .377 - .603 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ ความมุ่งมั่น ความตระหนัก กระตือรือร้น และการควบคุมตนเอง จึงเรียกอองค์ประกอบนี้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.162 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .351 - .725 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ การเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น และความกล้าแสดงความคิดเห็น จึงเรียกอองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.147 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .328 - .781 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จึงเรียกอองค์ประกอบนี้ว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 5 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.934 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .426 - .618 และเมื่อพิจารณาข้อความโดยรวม จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับ การรักการอ่าน การมีความสุขสนุกกับการเรียน และความอยากรู้อยากเห็น จึงเรียกอองค์ประกอบนี้ว่า ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis: CFA) พบว่า โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ปรับแล้ว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า $\chi^2 = 8.568$, $df = 4$, $p = .072$, $\chi^2/df = 2.142$, $GFI = .966$, $AGFI = .984$, $RMSEA = .037$, $SRMR = .012$ แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า มีค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .315 ถึง .504 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความสามารถในการเรียนรู้ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .854 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 72.7, รองลงมา ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .715 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 51.2, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .647 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 41, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .631 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 39.9 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .592 และมีความแปรผันร่วมกันกับองค์ประกอบคุณลักษณะ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ร้อยละ 35.0

กล่าวโดยสรุป ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกดัชนีของโมเดลที่ปรับแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด โดยภาพรวมแล้วโมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผ่านการปรับโมเดลแล้ว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปผลการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Structural Equation Modeling: SEM) พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ปรับแล้ว พิจารณาค่า $\chi^2 = 54.970$, $df = 40$, $p = .057$, $\chi^2/df = 1.374$, $GFI = 0.990$, $AGFI = 0.975$, $CFI = 0.999$, $RMSEA = 0.022$, $SRMR = 0.015$, $CN = 933.625$ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 ผลของอิทธิพลจากตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรผล พบว่า

ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านส่วนบุคคล เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 1 พบว่า จะได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.624 และได้รับอิทธิพลทางตรงจาก

ปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.284 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของปัจจัยด้านส่วนบุคคลสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 70.9

ตัวแปรแฝงคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 2 พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ 0.884 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.884 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.559 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.007 และอิทธิพลทางอ้อม 0.552 และได้รับอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.392 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.140 และอิทธิพลทางอ้อม 0.251 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 98.8

กล่าวโดยสรุป ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกดัชนีของโมเดลที่ปรับแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด โดยภาพรวมแล้วโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผ่านการปรับโมเดลแล้ว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.1 ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง จะต้องแสดงบทบาทเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อกับการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่านและอ่านหนังสือกับลูก ตลอดจนจรร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน

3.2 ด้านโรงเรียนและครู

3.2.1 การพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตามความต้องการและความถนัด

3.2.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีห้องสมุดที่เหมาะสม มีห้องสำหรับการค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องปฏิบัติการต่างๆ มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

3.2.3 การพัฒนาคุณภาพของครู โดยการปรับเจตคติของครูให้เหมาะสมกับความ เป็นครูมืออาชีพ พัฒนาทักษะการสอน จัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน เปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้

3.2.4 นโยบายและโครงการของโรงเรียน ควรปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการส่งเสริมการรักการอ่าน โดยให้มีกิจกรรมการอ่านให้ครูฟัง และอ่านหนังสือในห้องสมุด การจัดทำคู่มือการดูแลนักเรียนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง และจัดสัมมนาให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมภาคเรียนละหนึ่งครั้งเพื่อรับฟังความรู้และแนวทางการดูแลลูก จากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 ด้านนักเรียน และกลุ่มเพื่อน นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเจตคติที่ถูกต้องในด้านการเรียน การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกันส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และการให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ภาคภูมิใจหน้าชั้นเรียน

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการสร้างและการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. โมเดลการวัดตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ 5) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มสหภาพยุโรป (European commission. 2002) ได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยุโรป ด้านสมรรถนะทักษะและเจตคติ ประกอบด้วย 1) การรู้หนังสือ 2) การคำนวณ 3) ทักษะใหม่เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) ทักษะการเรียนรู้ที่จะเรียน และ 5) ความเป็นพลเมืองผู้กระตือรือร้น ทักษะวัฒนธรรมและทักษะสังคม สอดคล้องกับคณะกรรมการสหภาพยุโรป (Commission of the European Communities. 2005: 13) ได้กำหนดสมรรถนะหลักสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาประจำชาติในการติดต่อสื่อสาร 2) การใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร 3) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4) ความสามารถในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ชนิดต่างๆ 5) ความสามารถในการเรียนรู้ 6) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการเป็นพลเมืองที่ดี 7) ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และ 8) ความสามารถในการธำรงรักษาไว้ ซึ่งวัฒนธรรมที่ดีงามของประเทศ สอดคล้องกับเลขาธิการคณะกรรมการแรงงานด้านทักษะที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จของประเทศสหรัฐอเมริกา (Knapper; & Cropley. 2000: 44; อ้างอิงจาก Secretary of Labor's Commission on Achieving Necessary Skills. 1991: A15) ได้กำหนดทักษะ ความรู้พื้นฐาน เพื่อเตรียมผู้เรียนสำหรับการเปลี่ยนแปลงและ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียกชื่อว่า “ทักษะ และความรู้ที่นำไปสู่ความพร้อมสำหรับตอบสนองความต้องการเรียนรู้” ประกอบด้วย 1) ความรู้และทักษะในการรวบรวม การวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร 2) ความรู้และทักษะในการสื่อสารแนวความคิด และความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร 3) ความรู้และทักษะในการวางแผน และการจัดการทรัพยากร 4) ความรู้และทักษะในการเข้าใจและการวางแผนความคิดอย่างเป็นระบบ 5) ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี 6) ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหา 7) ความรู้และทักษะในการใช้เทคนิค และความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ และ 8) ความรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-12)

กล่าวถึง คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะกระบวนการ ดังนี้ 1) ทักษะพื้นฐาน สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี มีความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และ 3. ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2554) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในขั้นตอนการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน, ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ความสามารถในการกำกับตนเอง, ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกัน, ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

1.2 การตรวจสอบความตรงของโมเดลตัวบ่งชี้วัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เมื่อนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาทดสอบนัยสำคัญด้วยไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2) พบว่า มีค่าเท่ากับ 8.568 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .072 ที่องศาอิสระเท่ากับ 4 แสดงว่าค่าไค-สแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ ดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปของค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 2.142 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .966 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ .984 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .037 สอดคล้องกับ Hu; & Bentler (1999) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ค่าสถิติมีค่าขึ้นอยู่กับองศาอิสระ โดยทั่วไปค่า RMSEA ที่น้อยกว่า .70 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ มีดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นแตกต่างจากศูนย์ และมีขนาดและทิศทางสอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด (พูลพงศ์ สุขสว่าง. 2557: 8 ; Schumacker; & Lomax. 2010; สุภมาส อังศุโชติ. 2554: 29)

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2) มีค่าเท่ากับ 54.970 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 40 ความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.058 นั่นคือ ค่าไค-สแควร์ ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มี

นัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.990 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.975 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ปรากฏว่า ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ มีดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นแตกต่างจากศูนย์ และมีขนาดและทิศทางสอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด (พูลพงศ์ สุขสว่าง. 2557: 8 ; Schumacker; & Lomax. 2010; สุกมาส อังสุโชติ. 2554: 29)

ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.624 และได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.284 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของปัจจัยด้านส่วนบุคคล สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ร้อยละ 70.9 ตัวแปรแฝงคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ 0.884 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.884 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.559 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.007 และอิทธิพลทางอ้อม 0.552 และได้รับอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.392 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.140 และอิทธิพลทางอ้อม 0.251 โดยสัดส่วนความแปรปรวนของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุได้ ร้อยละ 98.8 ทั้งนี้ปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลทางตรงต่อตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลับส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัยครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ บรรยากาศภายในบ้าน และ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ทำให้เกิดปัจจัยส่วนบุคคลก่อน ได้แก่ การคิดเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา เมื่อเกิดปัจจัยส่วนบุคคลอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ถึงจะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีพุทธิปัญญาทางสังคม (The Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura. 1986) ที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งเป็นความเชื่อว่าตนเองจะมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมนั้นได้อย่างได้ผล กับความเชื่อว่าตนสามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนได้ (Self-regulation) กล่าวคือ ก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมออกไปคนเราต้องใช้สมองในการตัดสินใจว่าจะทำ ถ้าคนเรามีความเชื่อว่าตนเองสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ ดูแลควบคุมตนเองให้ทำได้ ตระหนักในผลกรรมที่จะตามมาจากการแสดงพฤติกรรม คนเราย่อมตัดสินใจได้ว่าจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งของบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งถือว่าการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Observational Learning or Modeling) โดยพฤติกรรมของบุคคลมิได้ถูกผลักดันโดยพลังภายใน (Inner Force) ไม่ได้ถูกปรับแต่งอย่างอัตโนมัติ (Automatically Shaped) และทั้งไม่ได้ถูกควบคุมโดยสิ่งเร้าจากภายนอก (External Stimuli) เท่านั้นแต่แบนดูรา

อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นโดยการปฏิสัมพันธ์ที่ขึ้นต่อกันจากองค์ประกอบ 3 ส่วน (Triadic Reciprocally) ได้แก่ พฤติกรรม (Behavior: B), ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล (Cognitive and other Personal Factors: P), และสภาพแวดล้อม (Environmental Events: E) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน (A Theory of School Learning) ของบลูม (บุญชม ศรีสะอาด. 2524: 9-12; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) ได้เสนอรูปแบบของทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยที่รูปแบบของบลูมได้แนวคิดสำคัญมาจากรูปแบบของแคโรล รูปแบบของบลูมมีข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ ประการแรก พื้นเพของผู้เรียน (History) เป็นหัวใจของการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้ามาเรียนวิชา ในชั้นเรียนในโรงเรียน หรือโครงการของโรงเรียน ด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เรียนได้สำเร็จแตกต่างกันไปจากคนอื่น ถ้าแต่ละคนเข้าเรียนในชั้นด้วยพื้นเพที่คล้ายกันมากแล้ว ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก ประการที่สอง คุณลักษณะของแต่ละคน (ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียน) และคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น รูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 อย่างหลากหลาย ดังนี้

3.1 ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง จะต้องแสดงบทบาทเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในด้านการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อกับการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่านและอ่านหนังสือ กับลูก ตลอดจนจัดร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม ของแบนดูรา (สาลินี จงใจสุธรรม. 2558: 17-19; อ้างอิงจาก Bandura. 1989) เน้นหลักการเรียนรู้จากการสังเกต หรือ เรียนรู้จากตัวแบบ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของผู้อื่นแล้ว พยายามเลียนแบบพฤติกรรมนั้น อีกส่วนหนึ่งบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง การเรียนรู้จากการสังเกตแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการตั้งใจเป็นความตั้งใจเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล 2) กระบวนการเก็บจำ คือ บุคคลจะจดจำลักษณะของตัวแบบ และแปลงข้อมูล 3) กระบวนการกระทำ เมื่อจดจำได้แล้วบุคคลก็เริ่มที่จะปรับพฤติกรรมให้ใกล้ตัวแบบ และ 4) กระบวนการจูงใจ คือ เมื่อมีบุคคลอื่นสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลง ก็จะรู้สึกอยากทำอีก สอดคล้องกับ นภเนตร ธรรมบวร (2541: 2) กล่าวถึงพัฒนาการเด็กที่ดีว่า เริ่มต้นจากครอบครัว เด็กจะเติบโตมีคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพเช่นไร ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัวเป็นสำคัญ เพราะนอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมแล้วยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโต สอดคล้องกับ พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ (2547: 127) กล่าวถึง การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการตลอดช่วงชีวิตของบุคคล การขัดเกลาทางสังคมดำเนินการผ่านการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก หรือระบบการศึกษาที่กล่อมเกลาให้บุคคลรับรู้กฎระเบียบของการดำเนินชีวิตในสังคม จนถึงในวัยผู้ใหญ่

3.2 ด้านโรงเรียนและครู พัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตามความต้องการและความถนัด, พัฒนาคุณภาพของครู โดยการปรับเจตคติของครูให้เหมาะสมกับความเป็นครูมืออาชีพ พัฒนาทักษะการสอน จัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน เปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พีระ พนาสุภณ (2557:ออนไลน์) กล่าวถึง บทบาทของครูควรเปลี่ยนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ คือ สอนหรือถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารให้น้อยลง (Teach Less) แต่ให้นักเรียนเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเองในการแสวงหาข้อมูลความรู้ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อค้นพบองค์ความรู้ให้มากขึ้น (Learn More) ซึ่งครูควรปฏิบัติดังนี้ จัดเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน เชื่อมโยงโลกเข้าสู่ห้องเรียน นำพานักเรียนสู่โลกนอกห้องเรียน สร้างโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้กับผู้อื่นให้มากที่สุด ประกอบกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอน ครูสามารถออกแบบการสอนซึ่งประกอบด้วยวิธีสอน วิธีวัดผล การใช้สื่อการเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล หรือกลุ่มย่อยได้ ซึ่งจะช่วยทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้วิธีการเรียนรู้ที่ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง ครูผู้สอนควรปฏิบัติ คือ ครูเตรียมการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำด้วยตนเอง จัดการเรียนรู้ที่เน้นปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning), จัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเกิดความสงสัยและร่วมกันค้นหาคำตอบ สอดคล้องกับ พีระ พนาสุภณ (2557: ออนไลน์) กล่าวถึง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นักเรียนจะได้เรียนรู้จากการทำงานโครงงาน ซึ่งบางครั้งจะคาดเดาได้ยากกว่าจะค้นพบความรู้ใด อาจเป็นความรู้ใหม่ที่อาจไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ได้ ในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนสามารถกำหนดเวลาการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน และเป้าหมายการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

โรงเรียนและครูจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีห้องสมุดที่เหมาะสม มีห้องสำหรับการค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องปฏิบัติการต่างๆ มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พีระ พนาสุภณ (2557:ออนไลน์) กล่าวถึง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรได้รับการออกแบบดังนี้ 1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม โดยการได้รับแรงสนับสนุนจากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อเกื้อหนุนให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย 2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน 3) จัดการเรียนรู้จากบรรยากาศและบริบทที่เป็นโลกแห่งความเป็นจริง โดยเฉพาะการเรียนรู้จากโครงงาน 4) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่วนนักเรียนทุกคนต้องมาร่วมแรงร่วมใจกันในการเรียนรู้ โดยนำความสามารถหรือความรู้ที่ตนเองมีอยู่มาช่วยกันทำงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจนประสบผลสำเร็จ ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยสะดวกต่อการเข้าถึง และการใช้งานที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การจัดการเรียนรู้จึงไม่ควรจำกัดอยู่แค่ความรู้

ในชั้นเรียน นักเรียนสามารถเชื่อมโยงห้องเรียนไปสู่โลกภายนอกได้อย่างไร้ขีดจำกัด การเรียนรู้ของนักเรียนโดยนักเรียนสามารถเข้าไปสืบค้นความรู้จากตำราต่าง ๆ หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ หรือจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งครูต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สืบค้นเป็นประจำ

3.3 ด้านนักเรียน และกลุ่มเพื่อน นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเจตคติที่ถูกต้องในด้านการเรียน การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกันส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และการให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ภาคภูมิใจหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา (สาลินี จงใจสุธรรม. 2558: 17-19; อ้างอิงจาก Bandura. 1989) กล่าวถึง พฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ได้เรียนรู้และปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เน้นหลักการเรียนรู้จากการสังเกต หรือเรียนรู้จากตัวแบบ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของผู้อื่นแล้วพยายามเลียนแบบพฤติกรรมนั้น อีกส่วนหนึ่งบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง การเรียนรู้จากการสังเกตแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการตั้งใจ เป็นความตั้งใจเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล 2) กระบวนการเก็บจำ คือ บุคคลจะจดจำลักษณะของตัวแบบและแปลงข้อมูล 3) กระบวนการกระทำ เมื่อจดจำได้แล้วบุคคลก็เริ่มที่จะปรับพฤติกรรมให้ใกล้ตัวแบบ และ 4) กระบวนการจูงใจ คือ เมื่อมีบุคคลอื่นสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลง ก็จะรู้สึกอยากทำอีก

6. ข้อเสนอแนะ

ในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ 5 องค์ประกอบ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ความสามารถในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกัน 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ 5) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน หน่วยงานทางการศึกษาในระดับประเทศ ควรนำไปวัดกับนักเรียน เพื่อให้ทราบระดับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวมทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องมีการปลูกฝังและใช้เวลานานกว่าจะเกิดคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตกับนักเรียนทุกคนในต้นปีการศึกษา เพื่อให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน และทำให้ทราบว่าแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพที่จะใช้เป็นตัวแปรสังเกตได้ในการวัดระดับคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 อีกทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 10 – 12 ปี ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านครอบครัว และได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านโรงเรียน ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะส่วนบุคคลมากขึ้น ครอบครัวและโรงเรียนต้องร่วมกันในการพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะส่วนบุคคลได้ โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ควรให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถและความถนัดของตนเอง และคอยช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนโรงเรียนมีการจัดหลักสูตร และการเรียนรู้ให้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ตัวแปรแฝงคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยส่วนบุคคล รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านครอบครัว โดยเป็นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม และได้รับอิทธิพลรวมจากปัจจัยด้านโรงเรียน โดยเป็นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น ตัวนักเรียน ครอบครัว และโรงเรียน ร่วมกันในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตได้ โดยเฉพาะตัวนักเรียนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความรักในการอ่านหนังสือ มีระเบียบวินัย และเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดี เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนที่เป็นต้นแบบ ซึ่งการเป็นต้นแบบที่ดีก็จะส่งให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทที่เป็นต้นแบบที่ดีในด้านการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โรงเรียนและครู พัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตามความต้องการและความถนัด การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นเพื่อให้แนวทางสามารถปฏิบัติได้ สถานศึกษาจัดสัมมนาให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมภาคเรียนละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังความรู้และแนวทางการดูแลลูก จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนและครูพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพของครู โดยการปรับเจตคติของครูให้เหมาะสมกับความเป็นครูมืออาชีพ พัฒนากิจกรรมการสอน จัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการส่งเสริมการรักการอ่าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถม ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ เช่น กลุ่มนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการทางสถิติที่ใช้เปรียบเทียบโครงสร้างขององค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากประชากรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปพร้อมๆ กัน เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่างๆ เพื่อหาหลักฐานเกี่ยวกับความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้ความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนและครู โดยการจัดทำคู่มือการดูแลและนักเรียนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง และจัดสัมมนาให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมภาคเรียนละหนึ่งครั้งเพื่อรับฟังความรู้และแนวทางการดูแลลูก จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดกิจกรรมโดยใช้ผู้ปกครองอาสาและสนับสนุนร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2551). รูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์. 19(3): 15-25.
- กรมวิชาการ. (2543). กลวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการเรียน (Learning Style). กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2556). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรวิภา สอนบุรี. (2546). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- (2553). แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤษฎา ทรงเจียรระพานิช. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน (อ่อนหมอนุสรณ์) เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิ่งฟ้า สินธุวงศ์; และคณะ. (2545). รายงานการวิจัย เรื่อง แบบการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษฏีกา โกมุก. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและบรรยากาศทางการศึกษากับความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลิดา ทศนพิทักษ์. (2554). รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนและสังคม "วันการศึกษา นอกโรงเรียน ประจำปี 2554" สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2554, จาก www.edu.chula.ac.th/nfed/students/

- กุศล สุนทรธาดา และคณะ. (2541). *สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *บั้นสมองของชาติ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- . (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย.
- คณิง ตรงต่อกิจ. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร .การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (วิจัยและพัฒนาการศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วินิตานนท์. (2545). *การอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บก.)*, ประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. หน่วยที่ 5-4 (หน้า 348-394). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). *ระบบครอบครัวกับระบบสังคมในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บก.)*, ประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. หน่วยที่ 5-7 หน้า 1-44. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุวรรณ เข้าหา. (2546). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู*. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2551). *ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตราภรณ์ พงษ์มาลี. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารณย์ อบมาลี. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวิณั์ สิทธิศิริอรธ (2552). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชบา เต็ดดวง. (2549). การศึกษาการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงของโรงเรียน
สุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ; และปรีชา วิหกโต. (2537). การวิจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา. การวิจัย
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฐานิยา ตันตระกูล. (2553). ผลการฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสาร
สัมพันธ์ของอีริก เบิร์น: กรณีศึกษานักเรียนเดินเรือพาณิชย์ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- จิตูตา คำภูแก้ว. (2553). โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาดุรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติยา วงศ์วิทยาภูล. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัย
การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- ณัฐพล แยมฉิม. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถใน
การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณาดยา อุทัยรัตน์. (2549). พัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนกลุ่ม
รัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์. (2555). ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรงค์ วงษ์โชติปิ่นทอง. (2554). 40 วิธีสร้างความคิดบวก (Positive Thinking). กรุงเทพฯ:
เรสเตอร์ บู้ค: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทิพย์มณี ตะเกาหิรัญ. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาในการอ่านภาษาไทย ของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเซนฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทิวพร ชาญชัยกรรม. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แหมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2551). ลีลาการเรียนรู้-ลีลาการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2548). มืดบ้างไหม? คำถามพลิกชีวิต เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัย การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2541). บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นฤมล รอดเนียม. (2555). ลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพร. ชุมพร: คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.
- นิตยา สำเร็จผล. (2547). การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา แก้วศรีงาม. (2547). ความคิดเชิงบวก ฟังคิดว่าทุกปัญหามีทางออกไม่ใช่ทุกทางออกเป็นปัญญา. วารสารวงการศึกษา, 1(12): 76-78.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจรงค์ ปั่นคล้าย. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์หุ้ระดับ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิดา มีเปี่ยมสมบูรณ์.(2556) ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือนตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556.
- ประเวศ วะสี. (2543). “ปฐมกถา”ในปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. โดยคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2549). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัทมา มะตะเรส. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ พหุปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวัดและเทคโนโลยีทางการศึกษา). ชลบุรี: วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ปาลิดา สายรัตทอง. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2531). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งราชทบวงมหาวิทยาลัย.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. (2547). การขัดเกลาทางสังคมเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ในประมวลสาระชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์และสังคมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พยุงค์ศักดิ์ สุนเทศ. (2531). การประเมินพฤติกรรมการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สารพัฒนาหลักสูตร.
- พรณภิส ดาราสว่าง. (2556). การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สายวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์; และคณะ. (2545). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พริตเชทท์ ไพรซ์. (2551). มองโลกให้บวก (Hard optimism). พริตเชทท์ ไพรซ์ โดย ทรศนะ บุญขวัญ แปล. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

- พิชิต สุวรรณประกร; และคนอื่นๆ. (2534). *TA พุดจาประสาคน*. กรุงเทพฯ: ประกรกิจ.
- พิเชษฐ์ แสนมุข. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางการคิดและเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างและรูปแบบการเรียนรู้กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พีรพล เทพประสิทธิ์; และคนอื่นๆ. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- พีระ พนาสุภน. (2557ข). *การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.peerapanasupon.com/wp-content/uploads/2014/06/การเรียนรู้ในศตวรรษที่-21.pdf>.
- พีระ พนาสุภน. (2557ก). *การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.peerapanasupon.com/wp-content/uploads/2014/06/การศึกษาในศตวรรษที่-21.pdf>.
- พลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). *หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการแพทย์*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- เพ็ญพร ทองคำสุก. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2555). *แท็บเล็ต (Tablet) กับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21*. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นวันที่ 1 กันยายน 2555, จาก <http://www.slideshare.net/sompriaw/tablet-21>
- ไพโรจน์ พรทิพย์เชษฐ์. (2550). *มองโลกให้บวก*. แปลโดย ทรรศนะ บุญขวัญ. กรุงเทพฯ: แมคกรอฮิล.
- มิณช์มนัส วรรณมรินทร์. (2544). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ระวี พิเคราะห์. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในเขตราชเทวี สังกัดกรุงเทพมหานคร*.

- ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งอรุณ ไสยโสภณ. (2551). เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน.: คัมภีร์. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รตนะเทรดดิ้ง.
- เรวดี ทรงเที่ยง. (2550, มกราคม - มิถุนายน). การคิดเชิงบวก. วารสารดวงแก้ว. 12(1): 69-76.
- เรวดี โล่ห์ประเสริฐ. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วงพักรตร์ ภูพันธ์ศรีและศิรินันท์ ดำรงผล. (2543). จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง; และอริป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 = 21st century skills: Rethinking how students learn. กรุงเทพฯ: โอเพนเวิลด์ส.
- วรารณ ขวัญกิจโสโร (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา เวียงพล. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้วงค์ประกอบกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- วันทนี แสณภักดี. (2554). การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development). พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- วิทยา พลายมณี. (2545). *อำนาจแห่งความคิดเชิงบวกในโลกธุรกิจ แปลและเรียบเรียงจาก The Power of Positive Thinking In Business* ของ สก็อตต์ ดับเบิลยู. เวเนอเรลลา. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์. บีซิเนส เพรส จำกัด.
- วิภา เมืองมิ่ง. (2549). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษาดุจธานี เขต 1. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิมล มิระสิงห์. (2552). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 2. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน. (2554). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริยา จีระเจริญพงศ์. (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัจจา ประเสริฐกุล. (2551). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สารสนเทศอุดมศึกษา. (2558). *โรงเรียนสาธิต 2558 ภาคเรียนที่ 1 จำแนกตาม (ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนสาธิต จำแนกตาม โรงเรียน ชั้น และเพศ)*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2558, จาก http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=5
- สาลินี จงใจสุธรรม. (2558). กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*. 7: 1.
- สาวิตรี อยู่สุขุม. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรินทกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). วิธีการเรียนรู้ของคนไทย: ประมวลสาระจากการประชุมและรวมข้อเขียนจากนักคิด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- . (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. 1 สิงหาคม 2555, จาก http://www.plan.su.ac.th/Analysis/Databest/plan_part2.pdf
- . (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการศึกษาไทยกับนานาชาติ: นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อยกระดับการศึกษาของแรงงานไทย. กรุงเทพฯ: พรินทกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2548). จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สิริรัตน์ เทียมเสริมวงศ์. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขาย โดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนกรุงเทพพาณิชยการ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธาสินี นาคสินธุ์. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุบิน ไชยยะ; และคณะ. (2558, กรกฎาคม-กันยายน). ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย: กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี. วารสารสงขลานครินทร์. 21: 3.
- สุพัตรา เรืองทอง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภดา ตาปราบ. (2558, ธันวาคม). ตัวแปรเชิงจำแนกโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงและต่ำ ปี มหาวิทยาลัยการศึกษา 2554 ในจังหวัดเลย. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาสารคาม. 21: 2.

- สุภมาศ ถานโสภาส. (2555, ธันวาคม). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดศรีสะเกษ.
วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 18: 2.
- สุภมาศ อังศุโชติ. (2554). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์:
เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคงการพิมพ์.
- สุนน อมรวิวัฒน์ และคนอื่นๆ. (2532). การศึกษาเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย ภาควิชา
ประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี พัวชู. (2547). การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดสังเคราะห์และการมองโลกในแง่
ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2544). รายงานการวิจัย การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทย ในศตวรรษที่ 21.
กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.
- สุวารินทร์ โรจน์ขจรภาลย์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ติรภานนท์. (2553). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ พรหมจักร. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). สุตยอดการพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เบรนนีท.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ อินตะชัย. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ล้านนา ภาควิชาฟิสิกส์เชียงใหม่.

- อารักษ์ อินทร์พยุ่ง (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุ้นดา นพคุณ (2543). การศึกษาตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2553). การพัฒนาโปรแกรมการฝึกการคิดบวกเชิงบูรณาการต่อการพัฒนาความกตัญญูรู้คุณของนักเรียนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Adams. (2007). Lifelong learning skills and attributes: The perceptions of Australian secondary school teachers. University of Newcastle. *Issues in Educational Research*. 17: 2.
- Allport, G. W. (1961). *Pattern and Growth in personality*. New York: Holt, Rinehart and Winson.
- Bandura, Albert. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- . (1986). *The Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- . (1989). *Social cognitive theory*. In Annals of child development: Six theories of child development, V.6 R. Vasta (Ed.).
- . (1997). *Self-Efficacy in changing Societies*. Cambridge University. 1-40.
- Brandes, Donna ; & Ginnis, Paul. (1988). *A Guide to Student-Centred Learning*. London: Blackwell.
- Cattell, Raymond B. (1970). *Personality and Motivation: Structure and Measurement*. New York: Harcourt, Brace, Word.
- Clark Thayer, Susan. (1987, October). *The Relationship of the Knowledge of student Perceived Learning Style preferences, and Study Habits and Attitudes of Achievement of College Freshmen in Small*. Urban University, Dissertation Abstracts international. 48(4): 872-A.
- Comber, C., Corston, R.; & Colman, A.M. (1997). *The effects. Educational Research*. 39(2): 123-133.

- Commission of the European Communities. (2005). *Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on Key Competences for Lifelong Learning*. Retrieved August 1, 2012, from http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/keyrec_en.pdf.
- Donahue, E. M. (1994). Do children use the big five, too? Content and structural form in personality description. *Journal of Personality*. 62(1): 45-65.
- Dunn, R. (2000). Learning styles: Theory, research, and practice. *National Forum of Applied Educational Research Journal*. 13 (1): 3-22.
- Engler, B. (2003). *Personality theories an introduction*. 6th ed. New York: Houghton Mifflin.
- English, Martin. (1992). ***How to Feel Great About Yourself and Your Life: A Step by Step Guide to Positive Thinking***. New York: AMACOM.
- European commission. (2002). *European Report on Quality Indicators of Lifelong learning*. Directorate-General for Education and Culture. Brussels. Retrieved August 1, 2012, from http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/policy/qualityreport_en.pdf
- Eysenck, H.J. (1970). *The Structure of Human Personality*. London: Methuen.
- Ferrell, Susan Daugtry. (1992, March). Critical Thinking as a Function of Teacher Reaction. *Dissertation Abstracts International*. 52(9): 3223A.
- Friedman, P.; & Alley, R. (1984). Learning/teaching styles: Applying the principles. *Theory into Practice*. 23, 77-81.
- Grasha, A.; & Reichmann, S. (1975). *Workshop handout on learning styles*. Ohio: Faculty Research Center, University of Cincinnati.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L.; & Black, W.C. (1998). *Multivariate Data Analysis*. 5th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hunt, D.E. (1981). *Learning style and the interdependence of practice and theory*. Phi Delta Kappan.
- John Sinnott Elementary School. (2012). *Life-Long Learning Standards*. Yellowstone Ave., Milpitas, CA. Retrieved August 1, 2012, from https://sinnott.musd.org/cms/page_view?d=x&piid=&vpid=1213914528939.
- Knapper, Christopher K .; & Cropley, Arthur J. (2000). *Lifelong Learning in Higher Education (Third Edition)*. Great Britain: Kogan Page.
- Knowles, M.S. (1980). Lifelong Learning: Changes in Social Skills. In *The International Encyclopedia of Education Research and Studies*. 5: 3081-3082.

- Laurelwood Elementary School. *Learning Skills*. Santa Clara, California. Retrieved August 1, 2012, from <http://le-scusd-ca.schoolloop.com/skills>.
- Lindeman, R.H., Merenda, P.F.; & Gold, R.Z. (1980). *Introduction to Bivariate and Multivariate Analysis*. Glenview IL: Scott, Foresman.
- Livneh, Cheryl; & Livneh, H. (1989). Factors differentiating high and low Participants in Lifelong Learning. *Educational and Psychological Measurement*. 48(10): 637-639.
- McShane, S.L.; & M.V. Gilnow. (2003). *Organization Behavior*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Meyers, Lawrence S.; & Glenn Gamst, A.J. Guarino (2006). *Applied Multivariate Research: Design and Interpretation*. Thousand Oaks. Sage.
- Moos, Rudolf H.; & Moos, Bernice S. (1978, April). Classroom Social Climate and Student Absences and Grades. *Journal of Educational Psychology*. 70(2): 263-269.
- Peterson, C.; & Seligman, M.E.P. (1987). Explanatory Style and Illness. *Journal of Personality*. 55: 237 - 265.
- Rech, Janice Fay. (1991). The Relationships Between Mathematics Altitude, Self-Concept, Learning Style, Social Economic Status Gender, And Mathematics Achievement Among Fourth and Eighth-Grade Black Students. *Dissertation Abstracts International*. 52(2): 457-A; August, 1991.
- Schuett, Margaret. (1997). *Reflection on Positive Thinking*. New York: Northwest Regional Arthritis Center.
- Sears, Robert Richardson; & Other. (1957). *Patterns of child rearing*. Ill.: Row, Peterson.
- Shoemaker Tonil. (1997, September). Factors Affecting the Implementation of Internet Use in Michigan K-12 Schools. *Dissertation Abstract International*. 58(3): 835-A.
- Simon, L.G., and Conger, R.D. (2007). Linking Mother-Father Differences in Parenting to a Typology of Family Parenting Styles and Adolescent Outcomes. *Journal of Family Issues*. 8: 212-241.
- Smith, Jim; & Spurling, Andrea. (1999). *Lifelong Learning Riding the Tiger*. Cassell. London.
- Sumantei, M. (1985). School Achievement as the Function of Parental Sex, Children's Sex and Parent Involvement in the Learning Process of Children on Mathematics. *Dissertation Abstracts International*. 45(9): 2792-A.
- Watamura, Kathleen Patricia. (2000). *Child-Centered Learning Versus Instruction in the Elementary Classroom*. Master's Thesis California: California State university, Fresno.

- Wen-Fen Chang. (2004). *A Study of 5th and 6th Grades "Learning Styles and Scientific Problem Solving Ability*. Master's Thesis. Chung Yuan Christian University.
- Wolfe, D.M.; & Kolb, D.A. (1984). Career development personal growth and experiential learning. In *Reading Organizational psychology*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันหนวี
 - อดีตคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตบางนา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภกุล
 - อดีตคณบดีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)
3. รองศาสตราจารย์สุชุมาล เกษมสุข
 - อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลิต สูงใหญ่
 - ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
5. ดร.มีชัย วีระไวทยะ
 - ผู้ก่อตั้งโรงเรียนมีชัยพัฒนา
6. ดร.ธวัชชัย รัตตัญญู
 - อดีตผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเมืองพัทยา
7. อาจารย์ไทรรงค์ เจนการ
 - นักวิชาการสอบ 8 ว. อดีตหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอน และประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ

- ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ดร.ชนาธิป ท้ายแป

- รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ดร.ณัฐพล ตันเจริญทรัพย์

- นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

- อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

5. รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์

- อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมีวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ดร.ชนาธิป หุ้ยแป

- รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ดร.ณัฐพล ตันเจริญทรัพย์

- นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ดร.อรุณปรีย์ เกิดในมงคล

- หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์

- อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวีณ์ สิทธิศิริอรธ

- อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มย่อย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกุล
 - อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)
2. รองศาสตราจารย์วิภาดา รักวิชัย
 - อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
 - อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัทยา การะเจตีย์
 - อาจารย์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งอรุณ ลียะวนิชย์
 - รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เตชะโกสิต
 - ประธานคณะกรรมการงานวิชาการ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
5. อาจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู
 - รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัยและประถมศึกษา
7. อาจารย์นฤมล พชรปิยะกุล
 - อาจารย์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตาราง 23 ความถี่รหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความหมาย

รหัสข้อมูล	ความถี่
การเรียนรู้ตลอดชีวิต	
การเรียนรู้มีอยู่ตลอดเวลา	5
มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดชีวิต	4
เรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	2
ทุกชีวิตจำเป็นต้องเรียนรู้	2
เรียนรู้ได้จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว	1
ลักษณะนิสัยที่สนใจเรียนรู้ใหม่ๆ	1
องค์ความรู้เดิมมาใช้และเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น	1
คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	
ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	3
ชอบอ่าน	2
ช่างซักถาม	2
อยากรู้อยากเห็น	2
สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว	1
หาเหตุและผล	1
สุจริต	1
จินตนาการ	1
มีการเรียนรู้ที่ดี	1
บุคลิกภาพ	1
คุณลักษณะ	1
การหยั่งรู้	1
สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	1
กระบวนการคิด	1
ไวต่อการรับรู้	1

ตาราง 24 ความถี่รหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

รหัสข้อมูล	ความถี่
องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	
ความรู้ใฝ่เรียน	
ความอยากรู้อยากเห็น, ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	9
ความอยากรู้อยากเห็น, สนใจใคร่รู้	7
รักการอ่านหนังสือ	3
ช่างสังเกต	3
นิสัยรักการอ่าน	3
ตั้งคำถามในใจ	3
ช่างซักช่างถาม	3
อยากเรียนรู้	2
ความอยากรู้อยากเรียน	2
ความเอาใจใส่	2
แสวงหาคำตอบ	1
มีความคิดริเริ่ม	1
ค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา	1
ชอบเรียนรู้ในหรือนอกห้องเรียน	1
อยากรู้อะไรใหม่ๆ	1
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	
ความกระตือรือร้น	3
แรงจูงใจ	1
ตระหนักรู้	1
ตระหนักถึงประโยชน์สิ่งที่เรียนรู้	1
ความสามารถในการเรียนรู้	
ช่างสังเกต	4
ทักษะสุจริต	3
ทักษะการอ่าน	3
กระบวนการคิด	3

ตาราง 24 (ต่อ)

รหัสข้อมูล	ความถี่
ทักษะกระบวนการ	2
ค้นคว้าหาคำตอบ	1
ตั้งคำถามและหาคำตอบ	2
ทักษะการเรียนรู้ที่ดี	2
ทักษะการเปรียบเทียบ	1
ช่างจดจำ	1
จดบันทึก	1
จินตนาการ	
อิสระทางความคิด	1
มีจินตนาการ	1
มีความรอบรู้	1
มีความไวต่อการรับรู้	1
ความรู้เทคโนโลยี	1
คิดนอกกรอบ	1
ความสามารถในการทำกับตนเอง	
เรียนรู้ด้วยตนเอง	4
การควบคุมตนเอง	3
แรงขับภายในตัวของตนเอง	1
มีเป้าหมายในการเรียนของตนเอง	1
มีความรับผิดชอบ	1
กำกับตนเอง	1
ทักษะการสร้างเชื่อมโยง	1
มีวินัยในตนเอง	1
การไตร่ตรอง	1
ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	
ทักษะการบริหารจัดการ	
นักธุรกิจเพื่อสังคม	1
บริหารจัดการ	1

ตาราง 24 (ต่อ)

รหัสข้อมูล	ความถี่
ความสามารถในการทำธุรกิจ	1
สอนให้เป็นผู้ใหญ่ในวันนี้	1
ทักษะทางสังคม	
มีความรับผิดชอบต่อสังคม	1
บทบาทผู้นำผู้ตาม	1
เป็นคนดี	1
เคารพสิทธิของผู้อื่น	1
รู้จักการให้	1
เป็นคนดีจำเป็นต้องมีความมีวินัย	1
รู้จักแบ่งปัน	1
การระดม 6	1
กระบวนการกลุ่ม	1
กล้าแสดงออก	1

ตาราง 25 ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

พฤติกรรม	ความหมาย
การเรียนรู้ตลอดชีวิต	การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่เกิดต่อเนื่องตลอดชีวิต เรียนรู้ได้จากสิ่งต่างๆ เมื่อมีประสบการณ์ในการเรียนรู้มากขึ้น จะนำองค์ความรู้เดิมมาใช้แล้วพยายามเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น
เรียนรู้ได้จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว	
ลักษณะนิสัยที่สนใจเรียนรู้ใหม่ๆ	
มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดชีวิต	
องค์ความรู้เดิมมาใช้และเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น	
เรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	
ทุกชีวิตจำเป็นต้องเรียนรู้	
การเรียนรู้มีอยู่ตลอดเวลา	
คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners)
ทักษะกระบวนการคิด	หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความสนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว
การสังเคราะห์ข้อมูล	อยากรู้อยากเห็น รักการอ่าน ช่างสังเกต
การหยั่งรู้	สงสัย ตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุและผล
สังเกต สงสัย ตั้งคำถาม และหาคำตอบ	สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	จัดระบบการคิด
ความสามารถในการสื่อสาร (สุจิตฺติ)	ที่เป็นการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับ
ความสามารถในการเรียนรู้ (ทักษะอื่นๆ)	สิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นอยู่
รักการอ่าน	ตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่เกิดต่อเนื่องตลอดชีวิต
คิดสร้างสรรค์ (จินตนาการ)	
แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (เรียนรู้ด้วยตนเอง)	(ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ความสามารถในการเรียนรู้, ความสามารถในการกำกับตนเอง, ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม)
มีวินัยในตนเอง (ควบคุมตนเอง)	
เคารพสิทธิของผู้อื่น	
รู้จักแบ่งปัน	
เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น)	
กล้าพูด กล้าคิด อย่างมีเหตุผล	
ทักษะชีวิต, ทักษะการบริหารจัดการ	
กระตือรือร้น	
สนุกกับการเรียนรู้, เห็นคุณค่า ความสำคัญของความรู้	

ตาราง 26 องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์ประกอบด้าน	คุณลักษณะ	พฤติกรรม
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน		
	ความอยากรู้อยากเห็น	อยากรู้อยากเรียน, อยากรู้สิ่งใหม่ๆ, ความตั้งใจ, เรียนรู้ในหรือนอกห้องเรียน, สนใจใคร่รู้, คำนวณอยู่ตลอดเวลา, แสวงหาคำตอบ
	การรักการอ่าน	การรักการอ่าน, ชอบอ่าน, มีความสุขอยู่กับการค้นคว้า การอ่านหนังสือ
	ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ใฝ่รู้ใฝ่เรียน,
	สังเกต สงสัย ตั้งคำถาม	ตั้งคำถามในใจ, ช่างซักช่างถาม,
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
	ความกระตือรือร้น	กระตือรือร้น
	การมีความสุขกับสิ่งที่เรียนรู้	มีความสุขกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
	ความตระหนัก	ตระหนักรู้, ตระหนักถึงประโยชน์สิ่งที่เรียนรู้/เห็นคุณค่า
	ความเพียรพยายาม	มุ่งมั่นในการทำงาน, มีความพยายาม
ความสามารถในการเรียนรู้		
	การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ความคิดสร้างสรรค์	ทักษะการเปรียบเทียบ, ความคิดสร้างสรรค์, อิสระทางความคิด, มีจินตนาการ, ทักษะการคิด, คิดนอกกรอบ
	การสืบค้นข้อมูล	ทักษะการสืบค้น, ค้นหาหาคำตอบ, ตั้งคำถาม และตรวจสอบคำตอบ
	การสรุปประเด็นการเรียนรู้	ช่างจดจำ, จดบันทึก, ทักษะสังเกต, สรุปประเด็น
	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การใช้ อินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์
	ความสามารถในการสื่อสาร	ทักษะฟัง การคิด การถาม การเขียน (สัจปฐิ), ทักษะการอ่าน, ความไวต่อการเรียนรู้

ตาราง 26 (ต่อ)

องค์ประกอบด้าน	คุณลักษณะ	พฤติกรรม
ความสามารถในการกำกับตนเอง		
	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, พยายามหาคำตอบด้วยตนเอง
	การควบคุมตนเอง	ฟังตนเอง, ควบคุมตนเอง, รับผิดชอบในตนเอง
	การมีวิจารณญาณ	คิดไตร่ตรอง, ไม่เชื่อทันทีทันใด, มีเหตุผล,
ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม		
	แบ่งปันความรู้	รู้จักแบ่งปันความรู้/การให้
	เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	ยอมรับความคิดความสามารถของผู้อื่น, บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม, เคารพสิทธิของผู้อื่น, ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ, เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
	กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตาราง 27 สรุปนิยามศัพท์ของคุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

นิยามศัพท์	พฤติกรรมบ่งชี้	รหัสข้อมูล	นิยามศัพท์สรุปใหม่
1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความต่อเนื่องในทุกช่วงของชีวิต ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึง วิธีการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่คุณเรียนรู้อาจสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ อาจมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ร่วมด้วย	-	1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนรู้ได้จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว, ลักษณะนิสัยที่สนใจเรียนรู้ใหม่ๆ, มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดชีวิต, องค์ความรู้เดิมมาใช้และเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น, เรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม, ทุกชีวิตจำเป็นต้องเรียนรู้, การเรียนรู้มีอยู่ตลอดเวลา	การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่เกิดต่อเนื่องจนตลอดชีวิต เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ได้จากสิ่งต่างๆ เมื่อมีประสบการณ์ในการเรียนรู้มากขึ้น โดยนำองค์ความรู้เดิมมาใช้แล้วพยายามเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น
2. คุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน แสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการกำกับตนเอง ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกัน และความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็น		2. คุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว, หาเหตุและผล, สุจริต, จินตนาการ, ชอบอ่าน, มีการเรียนรู้ที่ดี, ช่างซักถาม, ใฝ่รู้ใฝ่เรียน, อยากรู้อยากเห็น, บุคลิกภาพ, คุณลักษณะ,	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อย่างตลอดชีวิต (Characteristics of Lifelong Learners) หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว หาเหตุและผล รักในการอ่าน มีจินตนาการ อยากรู้อยากเห็น ใฝ่ต่อการรับรู้ หยั่งรู้สังเคราะห์ข้อมูลอย่าง

ตาราง 27 (ต่อ)

นิยามศัพท์	พฤติกรรมบ่งชี้	รหัสข้อมูล	นิยามศัพท์สรุปใหม่
ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ แรงจูงใจหรือทัศนคติ สมรรถนะ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความต่อเนื่องในทุกช่วงของชีวิต ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย		การหยั่งรู้, สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ, กระบวนการคิด, ไวต่อการรับรู้	เป็นระบบ กระบวนการคิดที่เป็นการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่เกิดต่อเนื่องจนตลอดชีวิต

ตาราง 28 พฤติกรรมขององค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
ความอยากรู้ อยากเห็น	ความอยากรู้ อยากเห็น	สนใจใคร่รู้, อยากรู้ อยากเรียน, สนใจในความรู้	-นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว -นักเรียนมีความสนใจในการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ
		อยากรู้อะไรใหม่ๆ, สนใจค้นหาความรู้ ใหม่ๆ	-นักเรียนศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ
		ความตั้งใจ	-นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ในห้องเรียน -นักเรียนตั้งใจเรียนรู้สิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ๆ
		เรียนรู้ในหรือนอก ห้องเรียน ,เรียนรู้ ได้ทุกที่ทุกเวลา	-นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพิ่มเติม
		ค้นคว้าอยู่ ตลอดเวลา, ใช้เวลาว่างใน การศึกษาหา ความรู้	-นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้
		แสวงหาคำตอบ, ศึกษาค้นคว้าหา คำตอบ	-นักเรียนค้นคว้าข้อมูลจากหลายๆ แหล่งเพื่อ หาคำตอบ
การรักการอ่าน	การรักการอ่าน	การรักการอ่าน	-นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสืออย่างไม่ ย่อท้อ -นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน -นักเรียนอ่านหนังสือที่สนใจเวลาพักกลางวัน

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
		ชอบอ่าน ,สนใจ อ่านหนังสือทุก ประเภท	-นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มเติมด้วยตนเองเมื่อ เรียนไม่เข้าใจ
การมีความสุข สนุกกับการ เรียน		มีความสุขอยู่กับ การค้นคว้า การ อ่านหนังสือ	-นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ -นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ค้นคว้าหาความรู้ ใหม่ๆ
		ทบทวนบทเรียน อย่างสม่ำเสมอ	-นักเรียนอ่านหนังสือทบทวนความรู้ที่เรียนมา ด้วยตนเอง -นักเรียนทบทวนสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาด้วย ตนเอง
		ศึกษาบทเรียน ก่อนเรียนทุกครั้ง	-นักเรียนอ่านศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อน เรียน
	ความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน	ใฝ่รู้ใฝ่เรียน,	-นักเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้นอกห้องเรียน
		รักการค้นคว้า	-นักเรียนค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน
		รักในความรู้ , รักในการเรียน	-นักเรียนเห็นว่าการหาความรู้เป็นสิ่งที่ มีประโยชน์ -นักเรียนชอบการเรียนรู้สิ่งต่างๆ
การตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุผล	สังเกต สงสัย และหาคำตอบ	สังเกต สงสัย ตั้ง คำถามสิ่งที่พบ เห็นอยู่เสมอ	-นักเรียนสังเกต สงสัยสิ่งที่พบเห็น -นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ตนอยากรู้
		ตั้งคำถามเพื่อหา คำตอบ	-นักเรียนสามารถหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ ได้
		ช่างซักช่างถาม	-นักเรียนถามอาจารย์ในเรื่องที่ไม่เข้าใจ

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
ความพยายาม เรียนรู้ในทุก โอกาส	เพียรพยายาม	เพียรพยายาม, มีความพยายามที่ จะหาคำตอบในสิ่ง ที่ตนเองสงสัย	-นักเรียนพยายามทำสิ่งใดๆ ด้วยตนเอง จนกว่าจะสำเร็จ -นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จก่อน กำหนด -นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับจนกว่าจะ ทำงานสำเร็จ -นักเรียนทำการบ้านเองทุกข้อแม้จะทำผิดพลาด ถูกบ้าง
		เห็นประโยชน์ของ การเรียนรู้, เห็น คุณค่าของการ เรียน	-นักเรียนเห็นว่าการเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมาย
		ความเอาใจใส่ , เอาใจใส่ในการ เรียน	-นักเรียนพยายามแก้ไขการบ้านให้ถูกต้อง -นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนรู้
		ชอบจดบันทึกทุก อย่างที่เป็นความรู้	-นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียนรู้
		ความพยายามใน การจำสิ่งที่เรียนรู้	-นักเรียนจดจำเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนรู้ได้
ความไม่หยุด/ ตื่นตัว/ กระตือรือร้น	กระตือรือร้น	กระตือรือร้น	-นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความ เต็มใจ -นักเรียนทำงานด้วยความกระตือรือร้น -นักเรียนชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ -นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
การมีความสุข กับการเรียนรู้	มีความสุขกับสิ่ง ที่เรียนรู้	มีความสุขกับสิ่งที่ ได้เรียนรู้	-นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ -นักเรียนสนุกสนานกับการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่สนใจเรียนรู้ -นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้คนเดียว -นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้เป็นกลุ่ม -นักเรียนมีความสุขกับการเรียนในห้องเรียน -นักเรียนมีความสุขกับการเรียนนอกห้องเรียน
	ความตระหนัก	ตระหนักถึง ประโยชน์สิ่งที่ เรียนรู้/เห็นคุณค่า	-นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เลือกให้ทำงานที่ยาก -นักเรียนเชื่อว่าความอดทนต่อการทำงานจะนำไปสู่ความสำเร็จ -นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเรียนมากขึ้น -นักเรียนมีความภูมิใจกับผลงานที่ตนทำ -นักเรียนเห็นว่าการเรียนรู้มีคุณค่าต่อตนเอง -นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้นนักเรียนถือว่าเป็นสิ่งมีค่า
	ความมุ่งมั่น	มุ่งมั่นในการ ทำงาน	-นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำอะไรให้ได้ดีกว่าที่เคยทำไว้ -นักเรียนทำต่อไปจนกว่าจะสำเร็จ แม้ว่าจะงานที่ทำจะยาก -นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ -นักเรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตน -นักเรียนคาดหวังกับความสำเร็จทางการเรียน

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
ทักษะพื้นฐาน ทางปัญญา (คิด วิเคราะห์, คิด สังเคราะห์, คิด สร้างสรรค์)	การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน	ทักษะการ วิเคราะห์	-นักเรียนสามารถจำแนกจัดหมวดหมู่ของชื่อจังหวัดออกเป็นภูมิภาคต่างๆ ได้ -นักเรียนอ่านเรื่องแล้วสามารถจัดหมวดหมู่ของความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ -นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้ -นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้ -นักเรียนสามารถในการเขียนเรียงความได้ -นักเรียนสามารถในการเขียนเรื่องสั้นได้ -นักเรียนสามารถเล่าประสบการณ์ของตนเองได้
		ทักษะการ สังเคราะห์	-นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง -นักเรียนสรุปรวบรวมข้อมูลที่ตนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง -นักเรียนจับประเด็นใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ -นักเรียนสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้ -นักเรียนพูดคุย ซักถาม แสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ -นักเรียนตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ -นักเรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
			-นักเรียนเสนอความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้
	การสรุปประเด็น การเรียนรู้	ช่างจดจำ	-นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของ ข้อมูลที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
		จดบันทึก	-นักเรียนสามารถเขียนสรุปประเด็นจากข้อมูล ที่อ่านได้ถูกต้อง
		สรุปประเด็น	-นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่าน ได้ถูกต้อง
		ทักษะการ เปรียบเทียบ	-นักเรียนอธิบายถึงผลดีและผลเสียของการใช้ คอมพิวเตอร์ได้
	คิดสร้างสรรค์	ความคิด สร้างสรรค์	-นักเรียนสามารถนำเสนอวัสดุมาประดิษฐ์เป็น ของเล่นต่างๆ -นักเรียนสามารถทำปกรายงานรูปแบบใหม่ที่ ไม่ซ้ำกับเพื่อนๆ -นักเรียนสามารถอธิบายรายละเอียดของ ผลงานที่คิดขึ้นได้
		อิสระทาง ความคิด/คิดได้ โดยไม่ต้องมีการ กำกับ/กำหนดจาก ผู้อื่น	-นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในทาง สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ได้ -นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ พัฒนาผลงาน ด้วยตนเอง
		มีจินตนาการ	-นักเรียนสามารถคิดสิ่งที่แปลกใหม่ -นักเรียนสามารถประดิษฐ์สิ่งของตามความคิด จินตนาการของตนเอง -นักเรียนทำงานด้วยความคิดของตนเอง ไม่ ลอกเลียนแบบใคร

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
		ทักษะการคิด	-นักเรียนสามารถคิดวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
		คิดนอกกรอบ	-นักเรียนสามารถคิดแตกต่างจากคนอื่น ๆ ในทางสร้างสรรค์ -นักเรียนสามารถคิดโดยไม่ลอกเลียนแบบใคร มีความคิดริเริ่ม
ทักษะการสืบค้น และจัดกระทำ ข้อมูล	การสืบค้นข้อมูล	ทักษะการสืบค้น	-นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการได้ -นักเรียนสามารถบอกแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ -นักเรียนสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม -นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลจากการสืบค้นได้
		ค้นคว้าหาคำตอบ	-นักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองได้ -นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
		ตั้งคำถาม และ ตรวจสอบคำตอบ	-นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถามต่าง ๆ ได้ตรงประเด็น
			-นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบได้ -นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
ทักษะการใช้ เครื่องมือการ เรียนรู้ (คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต)	ความสามารถใน การใช้ เทคโนโลยี	ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี, การใช้ อินเทอร์เน็ต, การ ใช้คอมพิวเตอร์	-นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้า สิ่งที่เรียนรู้ได้ -นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์ รายงานได้ -นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บ ข้อมูลได้ -นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ได้ -นักเรียนใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการ เรียนรู้ได้ -นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยี ประกอบการนำเสนอได้ -นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ในการจัดเก็บ ข้อมูลจากการสืบค้นได้
ทักษะพื้นฐาน การเรียนรู้ (การ อ่าน, การเขียน, การฟัง, การจำ)	ความสามารถใน การสื่อสาร	ทักษะฟัง การคิด การถาม การเขียน (สุจิตุลิ) ช่างฟัง, ช่างคิด	-นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการโต้ตอบ หรือสนทนาได้ -นักเรียนสามารถแนะนำตัวเองเป็น ภาษาอังกฤษได้ -นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้ได้ ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ -นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ -นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้ ได้ -นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการ ติดต่อสื่อสารได้

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
		ทักษะการอ่าน	-นักเรียนสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้
การทำงานด้วย ตนเอง			
	เรียนรู้ด้วย ตนเอง	ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง	-นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง -นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆ
		ค้นคว้าหาคำตอบ	-นักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ได้ -นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้ เหมาะสมกับสถานการณ์
		ตั้งคำถาม และ ตรวจสอบคำตอบ	-นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถาม ต่างๆ ได้ตรงประเด็น
			-นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ได้ -นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบ ได้ด้วยตนเอง
		พยายามหา คำตอบด้วยตนเอง	ถ้าทำงานผิด นักเรียนจะทำใหม่ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะถูก -นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเองจนเสร็จ
	การควบคุม ตนเอง	ฟังตนเอง	-นักเรียนพยายามแก้ปัญหาให้ได้ด้วยตนเอง ถึงแม้จะยากก็ตาม -นักเรียนพยายามทำงานด้วยตนเองจนกว่าจะ สำเร็จ -นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
		ควบคุมตนเอง	-นักเรียนหมั่นทำการบ้านด้วยตนเอง -นักเรียนวางแผนการทำงานด้วยตนเอง -นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ -นักเรียนจัดสรรเวลาสำหรับอ่านหนังสือและทำการบ้านได้อย่างเหมาะสม -เมื่อมีเรื่องที่รบกวนจิตใจ นักเรียนจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้
		รับผิดชอบในตนเอง	-นักเรียนวางแผนการทำงานที่ชัดเจนเป็นระบบ -นักเรียนดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน -นักเรียนมีการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงแก้ไขการทำงานเป็นระยะๆ
การมี วิจรรณญาณใน การตัดสินใจ	มีวิจรรณญาณ	คิดไตร่ตรอง	-นักเรียนใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายในการตัดสินใจ
		ไม่เชื่อทันทีทันใด	-นักเรียนไม่เชื่อทันทีจากข้อมูลที่ได้รับมา -นักเรียนมักจะตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เมื่อทำงานเสร็จ
		มีเหตุผล	-นักเรียนตัดสินใจกระทำการต่างๆอย่างมีเหตุผล
		ค้นคว้าเพิ่มเติม	-นักเรียนหมั่นค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ
		พยายามทำให้ เสร็จ	-ถ้าจดงานไม่ทัน นักเรียนขอยืมเพื่อนมาจดให้เรียบร้อย

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
การสนับสนุนให้ ผู้อื่นได้เรียนรู้	การแบ่งปัน ความรู้	รู้จักแบ่งปัน ความรู้/การให้	-นักเรียนสามารถบอกแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ให้เพื่อนได้เมื่อเพื่อนถาม -นักเรียนจะสนับสนุนให้เพื่อนได้มีโอกาสรายงานหน้าชั้นเรียน -นักเรียนอธิบายให้เพื่อนฟังในสิ่งที่เพื่อนยังไม่เข้าใจ -นักเรียนแนะนำเพื่อนให้ไปแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ -นักเรียนนำเสนอความรู้ของตนที่ถูกต้องให้ผู้อื่นได้
การเปิดโอกาส และรับฟังความคิด เห็นของผู้อื่น	การเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น	ยอมรับความคิด ความสามารถของ ผู้อื่น	-นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น -เมื่อได้รับคำวิจารณ์นักเรียนจะนำไปปรับปรุงตัวเอง -เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น
		บทบาทหน้าที่ใน กลุ่ม	-นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม -นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่มมอบหมายให้
		เคารพสิทธิของ ผู้อื่น	-นักเรียนไม่ดูถูกความคิดเห็นของคนอื่น -นักเรียนยอมรับกิจกรรมหรือประสบการณ์ใหม่ๆ -นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้
		ปฏิบัติตามตาม กฎระเบียบ	-นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มได้

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต			ข้อคำถาม (ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ/โอกาสที่ทำ)
สังเคราะห์ เอกสาร (17 พฤติกรรม)	สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ (21 พฤติกรรม)	ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ (55 พฤติกรรม)	
		เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	-นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ -นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกันกับผู้อื่นจนสำเร็จ -นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุกขั้นตอน -นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มจนบรรลุผลสำเร็จ
	ความกล้าแสดง ความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล	กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล	-นักเรียนเสนอความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมี เหตุผล
		เห็นความสำคัญ ของคนอื่น	-นักเรียนยอมรับว่าเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งใน ความสำเร็จของงาน
		ยอมรับความ คิดเห็นที่แตกต่าง	-นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ ดีกว่าตนเอง -นักเรียนยอมรับผลของการแสดงความคิดเห็น
		กล้าแสดงความคิด เห็น	-นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนรู้
	หยั่งรู้	การคาดการณ์, เดาเหตุการณ์, มองภาพ เหตุการณ์ไป ข้างหน้า	-นักเรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ถูกต้อง -นักเรียนมองภาพรวมของสิ่งต่างๆ ได้ -เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะตรงกับสิ่งที่ นักเรียนคาดคะเนไว้ -นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

ตาราง 29 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบย่อยจาก
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบย่อยจากการ สังเคราะห์เอกสาร	องค์ประกอบย่อยจากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	พฤติกรรมพึงมี (ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ)
1. ความอยากรู้อยากเห็น	1. ความอยากรู้อยากเห็น	1. สนใจใคร่รู้, อยากรู้อยากเรียน, สนใจ ในความรู้
		2. อยากรู้อะไรใหม่ๆ, สนใจค้นหาความรู้ ใหม่ๆ
		3. ความตั้งใจ
		4. เรียนรู้ในหรือนอกห้องเรียน, เรียนรู้ได้ ทุกที่ทุกเวลา
		5. คำนึงว่าอยู่ตลอดเวลา, ใช้เวลาว่างใน การศึกษาหาความรู้
2. การรักการอ่าน	2. การรักการอ่าน	6. การรักการอ่าน
		7. ชอบอ่าน, สนใจอ่านหนังสือทุก ประเภท
3. การมีความสุขสนุกกับ การเรียนรู้		8. มีความสุขอยู่กับการค้นคว้า การอ่าน หนังสือ
		9. ทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ
		10. ศึกษาบทเรียนก่อนเรียนทุกครั้ง
	3. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	11. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
		12. รักในความรู้
		13. รักในการเรียน
4. การตั้งคำถามเพื่อหา เหตุผล	4. สังเกต สงสัย และหา คำตอบ	14. สังเกต สงสัย ตั้งคำถามสิ่งที่พบเห็น อยู่เสมอ
		15. ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ
5. ความพยายามเรียนรู้ใน ทุกโอกาส	5. เพียรพยายาม	16. เห็นประโยชน์ของการเรียน, เห็น คุณค่าของการเรียน
		17. ความเอาใจใส่, เอาใจใส่ในการเรียน
		18. ชอบจดบันทึกทุกอย่างที่เป็นความรู้
		19. ความพยายามในการจำสิ่งที่เรียนรู้

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยจากการ สังเคราะห์เอกสาร	องค์ประกอบย่อยจากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	พฤติกรรมบ่งชี้ (ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ)
6. กระตือรือร้น	6. กระตือรือร้น	20. กระตือรือร้น
7. มีความสุขกับสิ่งที่เรียน	7. มีความสุขกับสิ่งที่เรียนรู้	21. มีความสุขกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
	8. ความตระหนัก	22. ตระหนักถึงประโยชน์สิ่งที่เรียนรู้เห็น คุณค่า
	9. ความมุ่งมั่น	23. มุ่งมั่นในการทำงาน
8. ทักษะการวิเคราะห์	10. การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน	24. ทักษะการวิเคราะห์
9. ทักษะการสังเคราะห์		25. ทักษะการสังเคราะห์
10. การสรุปประเด็นการ เรียนรู้	11. การสรุปประเด็นการ เรียนรู้	26. ช่างจดจำ
		27. จดบันทึก
		28. สรุปประเด็น
11. การสืบค้นข้อมูล	12. การสืบค้นข้อมูล	29. ทักษะการสืบค้น
		30. ค้นคว้าหาคำตอบ
		31. ตั้งคำถาม และตรวจสอบคำตอบ
12. ทักษะการใช้เครื่องมือ การเรียนรู้ (คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต)	13. ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี	32. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, การใช้อินเทอร์เน็ต, การใช้ คอมพิวเตอร์
13. ทักษะพื้นฐานการ เรียนรู้ (การอ่าน, การ เขียน, การฟัง, การจำ)	14. ความสามารถในการ สื่อสาร	33. ทักษะฟัง การคิด การถาม การเขียน (สรุป) ช่างฟัง, ช่างคิด
		34. ทักษะการอ่าน
14. การทำงานด้วยตนเอง	15. เรียนรู้ด้วยตนเอง	35. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
		36. ค้นคว้าหาคำตอบ
		37. ตั้งคำถาม และตรวจสอบคำตอบ
		38. พยายามหาคำตอบด้วยตนเอง

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยจากการ สังเคราะห์เอกสาร	องค์ประกอบย่อยจากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	พฤติกรรมบ่งชี้ (ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ)
	16. การควบคุมตนเอง	39. ฟังตนเอง
		40. ควบคุมตนเอง
		41. รับผิดชอบในตนเอง
15. การมีวิจาร์ณญาณใน การตัดสินใจ	17. มีวิจาร์ณญาณ	42. คิดไตร่ตรอง
		43. ไม่เชื่อทันทีทันใด
		44. มีเหตุผล
		45. ค้นคว้าเพิ่มเติม
16. การสนับสนุนให้ผู้อื่น ได้เรียนรู้	18. การแบ่งปันความรู้	46. รู้จักแบ่งปันความรู้/การให้
17. การเปิดโอกาสและรับ ฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น	19. การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	47. ยอมรับความคิดความสามารถของ ผู้อื่น
		48. บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม
		49. เคารพสิทธิ์ของผู้อื่น
		50. เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
	20. ความกล้าแสดงออก ความคิดเห็น	51. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
		52. เห็นความสำคัญของคนอื่น
		53. ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง
		54. กล้าแสดงความคิดเห็น
	21. หยั่งรู้	55. การคาดการณ์, เจาะเหตุการณ์, มอง ภาพเหตุการณ์ไปข้างหน้า

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต
เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถาม

2.1 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2 คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3. ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าและความสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน และผู้วิจัยขอรับรองว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้นำไปใช้ประกอบการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ในรายงานวิจัยจะนำเสนอผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ไม่มีการระบุชื่อ ข้อมูลส่วนตัวของท่าน จึงไม่เกิดผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย ดังนั้น จึงขอความกรุณาท่านแสดงความคิดเห็นในทุกประเด็น เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุลศักดิ์ สุขสบาย

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา สถานที่

ส่วนที่ 2 คำถาม

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตามทัศนะของท่าน “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” หมายความว่าอย่างไร / เป็นอย่างไร ?

.....

2. คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

1) ตามทัศนะของท่าน “คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” หมายความว่าอย่างไร ?

.....

2) ตามทัศนะของท่าน “คุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” มีความสำคัญจำเป็นต่อการศึกษาไทยในปัจจุบันหรือไม่อย่างไร

.....

3) ตามทัศนะของท่าน นักเรียนที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจะมีลักษณะหรือองค์ประกอบอย่างไรบ้าง ?

.....

ตามทัศนะของท่าน “คุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุระหว่าง 10-12 ปี) ในบริบทของสังคมไทยที่ควรจะเป็น

- ควรมีคุณลักษณะอย่างไร/ในลักษณะใดบ้าง
- นักเรียนในระดับชั้น ป.4 ป.5 และ ป.6 ที่สามารถปฏิบัติได้/เป็นอย่างไร
- เพราะเหตุใดลักษณะเหล่านี้จึงจำเป็นและมีความสำคัญ (ระบุได้ไม่จำกัดจำนวน)

.....

4) ตามทัศนะของท่าน นักเรียนที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรมีความรู้และความสามารถทางด้านใดบ้าง (พฤติกรรมบ่งชี้อย่างไร)

.....

5) ตามทัศนะของท่าน นักเรียนที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรมีทักษะกระบวนการด้านใดบ้าง (พฤติกรรมบ่งชี้อย่างไร)

.....

.....

6) ตามทัศนะของท่าน นักเรียนที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรมีบุคลิกหรือลักษณะนิสัย ในการเรียนรู้หรือไม่ (พฤติกรรมบ่งชี้อย่างไร)

.....

.....

7) ตามทัศนะของท่าน นักเรียนที่มีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรมีเจตคติต่อการเรียนรู้หรือไม่ (พฤติกรรมบ่งชี้อย่างไร)

.....

.....

8) ตามทัศนะของท่าน “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” ควรมีคุณลักษณะใดเพิ่มเติมตามที่กล่าวมาข้างต้นอย่างไรบ้าง (พฤติกรรมบ่งชี้อย่างไร)

.....

.....

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตามทัศนะของท่าน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุระหว่าง 10-12 ปี) มีปัจจัยใดเกี่ยวข้องบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

*

แบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
 2. แบบวัดฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
 3. แบบวัดฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน
 - ส่วนที่ 2 แบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว
 - ส่วนที่ 3 แบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน
 - ส่วนที่ 4 แบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล
 - ส่วนที่ 5 แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
 4. ขอให้นักเรียนตอบข้อคำถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษา อาจารย์ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน
 5. แบบวัดฉบับนี้ ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น คำตอบของนักเรียนจะเป็นความลับซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆ กับตัวนักเรียนทั้งสิ้น
- ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคน ที่เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปในอนาคต

จุลศักดิ์ สุขสบาย

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความ
ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. ระดับชั้น

- ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ประถมศึกษาปีที่ 5
☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง (ตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป)
☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (2.01 – 3.00)
☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ (ไม่เกิน 2.00)

ส่วนที่ 2
แบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว

ตอนที่ 1 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

“ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบ
ทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	ส่วนใหญ่	บางครั้ง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการเรียนวิชาต่างๆ					
2	ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ					
3	ผู้ปกครองให้นักเรียนอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง					
4	ผู้ปกครองกำหนดให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอนทุกวัน					
5	ผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนเข้าหนังสือที่นักเรียนสนใจมาอ่านได้					
6	ผู้ปกครองซื้อหนังสือนอกเหนือจากหนังสือเรียนให้นักเรียนอ่าน					
7	ผู้ปกครองให้นักเรียนพาเพื่อนมาอ่านหนังสือที่บ้าน					
8	ผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม					

ตอนที่ 2 บรรยายภายในบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิดเห็น” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	ครอบครัวของนักเรียนมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี					
2	บรรยากาศในบ้านเงียบสงบเหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ					
3	ที่บ้านของนักเรียนมีที่ให้อ่านหนังสือได้อย่างสะดวกสบาย					
4	นักเรียนรู้สึกเบื่อถ้าต้องอ่านหนังสือที่บ้านเป็นเวลานาน					
5	ที่อ่านหนังสือในบ้านของนักเรียนมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ					
6	ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
7	ผู้ปกครองมักให้หนังสือเป็นของขวัญแก่นักเรียน					
8	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจนักเรียนจะปรึกษาผู้ปกครอง					

ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	ส่วนใหญ่	บางครั้ง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัลแก่นักเรียน					
2	ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนลองปรับวิธีการแก้ปัญหาของคนอื่นมาใช้เพื่อแก้ปัญหา					
3	เมื่อนักเรียนกระทำความผิดผู้ปกครองจะบอกให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ ก่อนลงโทษนักเรียน	☐				
4	ผู้ปกครองไม่กล่าวโทษนักเรียนโดยไร้เหตุผล					
5	ผู้ปกครองให้ความสำคัญคุณธรรมเมื่อมีการทะเลาะวิวาทระหว่างพี่น้อง					
6	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนค้นคว้าเอกสาร บทความต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน					
7	ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนเชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง					
8	เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัล					

ส่วนที่ 3
แบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

ตอนที่ 1 บรรยากาศในชั้นเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิดเห็น” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ห้องเรียนของนักเรียนมีขนาดกว้างขวางเพียงพอไม่รู้สึกอึดอัด					
2	บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา					
3	อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน					
4	อาจารย์ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความมานะพยายาม					
5	อาจารย์อนุญาตนักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่					
6	อาจารย์จัดบริเวณการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน					
7	วัสดุอุปกรณ์การเรียนและสื่อการเรียนมีเพียงพอ					
8	อาจารย์ตั้งปัญหาให้นักเรียนค้นหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุด					

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย					
2	อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน					
3	อาจารย์ส่งเสริมให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง					
4	อาจารย์ใช้สื่ออุปกรณ์ ประกอบการสอน					
5	อาจารย์ให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องของงาน					
6	อาจารย์ใช้คำถามที่หลากหลายให้นักเรียนได้คิดตอบ					
7	อาจารย์อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจได้อย่างชัดเจน					
8	อาจารย์มุ่งสอนให้นักเรียนมีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง					

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก					
2	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่ม					
3	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติจนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
4	อาจารย์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
5	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยอิสระ					
6	อาจารย์ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน					
7	อาจารย์จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กันในชั้นเรียน					
8	อาจารย์กระตุ้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน					

ส่วนที่ 4
แบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 แบบวัดการคิดเชิงบวก

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย✓ ในช่อง “ระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ/ความเป็นจริง” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดความรู้สึก// /การปฏิบัติ ระดับความเป็นจริง				
		จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
1	เมื่อเกิดความไม่สบายใจ นักเรียนจะหาวิธีการที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้นได้					
2	นักเรียนตั้งใจว่านักเรียนจะสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้นได้					
3	นักเรียนเชื่อว่าทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีทางออก					
4	นักเรียนสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้					
5	นักเรียนสามารถทำให้ตัวเองรู้สึกดีได้					
6	นักเรียนคิดอยู่ว่า พรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้แน่นอน					
7	นักเรียนมั่นใจว่าสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนเองสนใจได้					
8	นักเรียนมองเห็นข้อดีของทุกๆ คนที่นักเรียนรู้จัก					

ตอนที่ 2 ลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย✓ ในช่อง “ระดับ

พฤติกรรม” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยใช้หลักเหตุผล					
2	นักเรียนชอบพิสูจน์เรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง					
3	นักเรียนชอบเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริงด้วยตนเอง					
4	นักเรียนชอบที่จะศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเอง					
5	นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่คิดและตัดสินใจเอง					
6	นักเรียนตัดสินใจเองได้ว่าเนื้อหาวิชาตอนใดสำคัญ					
7	นักเรียนเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเรียนรู้					
8	นักเรียนทำรายงานในแต่ละวิชาด้วยตนเอง					
9	เมื่อนักเรียนได้ลงมือทำสิ่งใดก็ตามมักทำได้ดี					
10	นักเรียนชอบการเรียนรู้เมื่อมีการทดลอง					

ตอนที่ 3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบสติปัญญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย✓ ในช่อง “ระดับความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติ/ความเป็นจริง” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิด/การปฏิบัติ/ ความรู้สึก/ระดับ ความเป็นจริง				
		จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่จริงบ้าง จริงบ้าง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
1	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
2	นักเรียนชอบดัดแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆ ให้เป็นประโยชน์					
3	นักเรียนชอบแสวงหาความรู้แปลกๆ ใหม่ๆ					
4	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
5	นักเรียนพร้อมที่จะทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน					
6	เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนจะไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
7	นักเรียนปฏิบัติงานได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด					
8	นักเรียนใช้เวลาว่างโดยการอ่านหนังสือ					
9	เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด นักเรียนจะหาหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่าน					

ส่วนที่ 5
แบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจงให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก/การปฏิบัติ” ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกตอบ ดังต่อไปนี้

“ระดับความคิด

เกณฑ์การปฏิบัติ

ความรู้สึก/การปฏิบัติ”

มากที่สุด	ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติเป็นประจำ หรือบ่อยที่สุด
มาก	ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติเกือบเป็นประจำ หรือบ่อยมาก
ปานกลาง	ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมด หรือปานกลาง
น้อย	ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัตินานๆ ครั้ง หรือบางครั้ง
น้อยที่สุด	ความคิด/ความรู้สึก/การปฏิบัติน้อยที่สุด หรือไม่เคยปฏิบัติเลย

โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิด/ความรู้สึก/ การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง					
2	นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง					
3	นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อ่านได้อย่างถูกต้อง					
4	นักเรียนสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้					
5	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้					
6	นักเรียนมีความตั้งใจเรียนรู้ได้ดีกว่าที่เคยทำไว้					
7	นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้มากขึ้น					
8	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
9	นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิด/สีกความรู้/ การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม					
11	นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เรียนรู้สิ่งที่ยากแก่การเข้าใจ					
12	นักเรียนไม่ดูถูกความคิดเห็นของคนอื่น					
13	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
14	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม					
15	นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มได้					
16	นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่มมอบหมายให้					
17	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ดีกว่าตนเอง					
18	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
19	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุกขั้นตอน					
20	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้					
21	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานได้					
22	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ได้					
23	นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้					
24	นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอได้					
25	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลได้					
26	นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสือ					
27	นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน					
28	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ					
29	นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้					
30	นักเรียนเลือกที่จะอ่านหนังสือที่สนใจมากกว่าทำอย่างอื่น					

ขอขอบคุณนักเรียนที่สละเวลาตอบแบบวัด

จุลศักดิ์ สุขสบาย

ติดต่อ: junlasak@hotmail.com, 081-567-7672

ภาคผนวก ง
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
1	นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
2	นักเรียนมีความสนใจในการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3	นักเรียนศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
4	นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ในห้องเรียน	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
5	นักเรียนตั้งใจเรียนรู้สิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ๆ	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
6	นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพิ่มเติม	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
7	นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
8	นักเรียนค้นคว้าข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง เพื่อหาคำตอบ	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
9	นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
10	นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
11	นักเรียนอ่านหนังสือที่สนใจเวลาพักกลางวัน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
12	นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มเติมด้วยตนเองเมื่อเรียนไม่เข้าใจ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
13	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
14	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
15	นักเรียนอ่านหนังสือทบทวนความรู้ที่เรียนมาด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
16	นักเรียนทบทวนสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาด้วยตนเอง	1	1	1	1	0	4	0.80	ตัดทิ้ง
17	นักเรียนอ่านศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อนเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
18	นักเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้นอกห้องเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
19	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง
าง
30
(ต่อ
)

ตาราง
าง
30
(ต่อ
)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
20	นักเรียนเห็นว่าการหาความรู้เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
21	นักเรียนชอบการเรียนรู้สิ่งต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
22	นักเรียนสังเกต สงสัยสิ่งที่พบเห็น	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
23	นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ตนอยากรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
24	นักเรียนสามารถหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ได้	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
25	นักเรียนถามอาจารย์ในเรื่องที่ไม่เข้าใจ	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
26	นักเรียนพยายามทำสิ่งใดๆ ด้วยตนเอง จนกว่าจะสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
27	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จก่อนกำหนด	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
28	นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับจนกว่าจะทำงานสำเร็จ	1	0	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
29	นักเรียนทำการบ้านเองทุกข้อแม้จะทำผิดพลาดบ้าง	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
30	นักเรียนเห็นว่าการเรียนเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
31	นักเรียนพยายามแก้ไขการบ้านให้ถูกต้อง	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
32	นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
33	นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
34	นักเรียนจดจำเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนรู้ได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
35	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
36	นักเรียนทำงานด้วยความกระตือรือร้น	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
37	นักเรียนชอบทำงานที่ท้าทาย ความสามารถ 1 1 1 1 1 5 1.00 ตัดทิ้ง	1 1 1 1 1 1 5	1 1 1 1 1 5	1 1 1 1 5	1 1 1 5	1 5	1.0 0	ตัดทิ้ง	
38	นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
39	นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
40	นักเรียนสนุกสนานกับการศึกษาค้นคว้า หาคำตอบในสิ่งที่สนใจเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
41	นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้คนเดียว	1	1	1	0	-1	2	0.40	ตัดทิ้ง
42	นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้เป็นกลุ่ม	1	1	1	0	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
43	นักเรียนมีความสุขกับการเรียนในห้องเรียน	1	1	1	0	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
44	นักเรียนมีความสุขกับการเรียนนอกห้องเรียน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
45	นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เลือกให้ทำงานที่ยาก	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
46	นักเรียนเชื่อว่าความอดทนต่อการทำงานจะนำไปสู่ความสำเร็จ	0	1	1	0	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
47	นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
48	นักเรียนมีความภูมิใจกับผลงานที่ตนทำ	0	1	1	0	0	2	0.40	ตัดทิ้ง
49	นักเรียนเห็นว่าการเรียนรู้มีคุณค่าต่อตนเอง	1	1	1	0	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
50	นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้นนักเรียนถือว่าเป็นสิ่งมีค่า	0	0	1	1	0	2	0.40	ตัดทิ้ง
51	นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำอะไรให้ได้ดีกว่าที่เคยทำได้	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
52	นักเรียนทำต่อไปจนกว่าจะสำเร็จ แม้ว่างานที่ทำจะยาก	1	0	1	0	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
53	นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
54	นักเรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
55	นักเรียนคาดหวังกับความสำเร็จทางการเรียน	-1	1	1	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
56	นักเรียนสามารถจำแนกจัดหมวดหมู่ของข้อเท็จจริงออกเป็นภูมิภาคต่างๆ ได้	-1	0	0	1	1	1	0.20	ตัดทิ้ง
57	นักเรียนอ่านเรื่องแล้วสามารถจัดหมวดหมู่ของความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้	0	0	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
58	นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้	0	0	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
59	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
60	นักเรียนสามารถในการเขียนเรียงความได้	1	0	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
61	นักเรียนสามารถในการเขียนเรื่องสั้นได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
62	นักเรียนสามารถเล่าประสบการณ์ของตนเองได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
63	นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
	อย่างถูกต้อง								
64	นักเรียนสรุปรวบรวมข้อมูลที่ตนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
65	นักเรียนจับประเด็นใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
66	นักเรียนสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
67	นักเรียนพูดคุย ชักถาม แสดงความคิดเห็น กับผู้อื่นได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
68	นักเรียนตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
69	นักเรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
70	นักเรียนเสนอความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
71	นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
72	นักเรียนสามารถเขียนสรุปประเด็นจากข้อมูลที่อ่านได้ถูกต้อง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
73	นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
74	นักเรียนอธิบายถึงผลดีและผลเสียของการใช้คอมพิวเตอร์ได้	0	0	0	1	1	2	0.40	ตัดทิ้ง

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
75	นักเรียนสามารถนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของเล่นต่างๆ	0	0	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
76	นักเรียนสามารถทำปกรายงานรูปแบบใหม่ที่ไม่ซ้ำกับเพื่อนๆ	0	0	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
77	นักเรียนสามารถอธิบายรายละเอียดของผลงานที่คิดขึ้นได้	0	1	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
78	นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ได้	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
79	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ พัฒนาผลงานด้วยตนเอง	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
80	นักเรียนสามารถคิดสิ่งที่แปลกใหม่	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
81	นักเรียนสามารถประติษฐ์สิ่งของตามความคิด จินตนาการของตนเอง	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
82	นักเรียนทำงานด้วยความคิดของตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบใคร	0	1	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
83	นักเรียนสามารถคิดวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง	0	0	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
84	นักเรียนสามารถคิดแตกต่างจากคนอื่น ๆ ในทางสร้างสรรค์	0	0	1	1	0	2	0.40	ตัดทิ้ง
85	นักเรียนสามารถคิดโดยไม่ลอกเลียนแบบใคร มีความคิดริเริ่ม	0	0	1	1	0	2	0.40	ตัดทิ้ง
86	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
87	นักเรียนสามารถบอกแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
88	นักเรียนสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
89	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลจากการสืบค้นได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
90	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
91	นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
92	นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถามต่างๆ ได้ตรงประเด็น	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
93	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
94	นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
95	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
96	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานได้	1	0	0	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
97	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลได้	1	0	0	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
98	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
99	นักเรียนใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
100	นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
101	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการโต้ตอบหรือสนทนาได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
102	นักเรียนสามารถแนะนำตัวเองเป็นภาษาอังกฤษได้	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
103	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
104	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
105	นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้ได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
106	นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
107	นักเรียนสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้	1	0	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
108	นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
109	นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
110	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
111	นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
112	นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถามต่างๆ ได้ตรงประเด็น	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
113	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
114	นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
115	ถ้าทำงานผิด นักเรียนจะทำใหม่ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะถูก	1	0	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
116	นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเองจนเสร็จ	1	0	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
117	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาให้ได้ด้วยตนเอง ถึงแม้จะยากก็ตาม	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
118	นักเรียนพยายามทำงานด้วยตนเองจนกว่าจะสำเร็จ	1	0	1	1	0	3	0.60	ตัดทิ้ง
119	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
120	นักเรียนหมั่นทำการบ้านด้วยตนเอง	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
121	นักเรียนวางแผนการทำงานด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
122	นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
123	นักเรียนจัดสรรเวลาสำหรับอ่านหนังสือ และทำการบ้านได้อย่างเหมาะสม	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
124	เมื่อมีเรื่องที่รบกวนจิตใจ นักเรียนจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้อัตโนมัติ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
125	นักเรียนวางแผนการทำงานที่ชัดเจนเป็น	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
	ระบบ								
126	นักเรียนดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
127	นักเรียนมีการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขการทำงานเป็นระยะๆ 1 0 1 1 1 4 0.80	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
128	นักเรียนใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายในการตัดสินใจ	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
129	นักเรียนไม่เชื่อกันที่จากข้อมูลที่ได้รับมา	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
130	นักเรียนมักจะตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เมื่อทำงานเสร็จ	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
131	นักเรียนตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆอย่างมีเหตุผล	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
132	นักเรียนหมั่นค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
133	ถ้างานไม่ทัน นักเรียนขอยืมเพื่อนมาจัดให้เรียบร้อย	1	0	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
134	นักเรียนสามารถบอกแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ให้เพื่อนได้เมื่อเพื่อนถาม	1	0	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
135	นักเรียนจะสนับสนุนให้เพื่อนได้มีโอกาสรายงานหน้าชั้นเรียน	1	0	1	0	1	3	0.60	ตัดทิ้ง

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
136	นักเรียนอธิบายให้เพื่อนฟังในสิ่งที่เพื่อนยังไม่เข้าใจ	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
138	นักเรียนนำเสนอความรู้ของตนที่ถูกต้องให้ผู้อื่นได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
138	นักเรียนนำเสนอความรู้ของตนที่ถูกต้องให้ผู้อื่นได้	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้	
139	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
140	เมื่อได้รับคำวิจารณ์นักเรียนจะนำไปปรับปรุงตัวเอง	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
141	เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น	1	0	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
142	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
143	นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่ม	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
	มอบหมายให้								
144	นักเรียนไม่ถูกความคิดเห็นของคนอื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
145	นักเรียนยอมรับกิจกรรมหรือประสบการณ์ใหม่ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
146	นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
147	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มได้	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
148	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
149	นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกันกับผู้อื่นจนสำเร็จ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
150	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุกขั้นตอน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
151	นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มจนบรรลุผลสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
152	นักเรียนเสนอความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
153	นักเรียนยอมรับว่าเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของงาน	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
154	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ดีกว่าตนเอง	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
155	นักเรียนยอมรับผลของการแสดงความคิดเห็น	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
156	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
157	นักเรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ถูกต้อง	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
158	นักเรียนมองภาพรวมของสิ่งต่างๆ ได้	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
159	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะตรงกับสิ่ง	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดเลือกไว้

ข้อ	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5			
	ที่นักเรียนคาดคะเนไว้								
160	นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่นำเสนอเชื่อถือ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้

หมายเหตุ

การคัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. โดยการเลือกข้อคำถาม จากพฤติกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์และสัมภาษณ์ให้ครบทุกพฤติกรรม อย่างน้อยพฤติกรรมละ 2 ข้อ
2. คัดเลือกค่า IOC ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .60 ขึ้นไป
3. พิจารณาข้อคำถามที่ไม่ซ้ำกัน หรือความหมายใกล้เคียงกัน ได้ข้อคำถามจำนวน 115 ข้อ จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 160 ข้อ

ตาราง 31 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (n=153)

ข้อ	ข้อความ	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
1	นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	.53	ตัดทิ้ง
2	นักเรียนสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ	.53	ตัดทิ้ง
3	นักเรียนศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ	.60	คัดเลือกไว้
4	นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ในห้องเรียน	.64	คัดเลือกไว้
5	นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพิ่มเติม	.55	ตัดทิ้ง
6	นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้	.55	คัดเลือกไว้
7	นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสือ	.53	คัดเลือกไว้
8	นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน	.47	คัดเลือกไว้
9	นักเรียนเลือกที่จะอ่านหนังสือที่สนใจมากกว่าทำอย่างอื่น	.40	คัดเลือกไว้
10	นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเมื่อเรียนไม่เข้าใจ	.60	คัดเลือกไว้
11	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ	.53	คัดเลือกไว้
12	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ	.54	ตัดทิ้ง
13	นักเรียนชอบที่จะอ่านหนังสือทบทวนความรู้ที่เรียนมา	.58	คัดเลือกไว้
14	นักเรียนอ่านศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อนเรียน	.53	คัดเลือกไว้
15	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน	.49	ตัดทิ้ง
16	นักเรียนเห็นว่าการหาความรู้เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์	.58	คัดเลือกไว้
17	นักเรียนเป็นคนช่างสังเกตและตั้งข้อสงสัยสิ่งที่พบเห็น	.47	คัดเลือกไว้
18	นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ตนอยากรู้	.44	คัดเลือกไว้
19	นักเรียนสามารถหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ได้ด้วยตนเอง	.52	คัดเลือกไว้
20	นักเรียนพยายามเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ จนกว่าตนเองจะได้เรียนรู้ในสิ่งนั้น	.51	ตัดทิ้ง
21	นักเรียนพยายามแก้ไขการบ้านให้ถูกต้อง	.45	ตัดทิ้ง
22	นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	.63	คัดเลือกไว้
23	นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียนรู้และหารายละเอียดเพิ่มเติม	.54	ตัดทิ้ง
24	นักเรียนจดจำเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนรู้ได้	.58	คัดเลือกไว้
25	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	.59	คัดเลือกไว้
26	นักเรียนกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่	.60	คัดเลือกไว้
27	นักเรียนชอบเรียนรู้สิ่งที่ท้าทายความสามารถ	.40	ตัดทิ้ง
28	นักเรียนสนุกสนานกับการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่สนใจเรียนรู้	.50	คัดเลือกไว้
29	นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้เป็นกลุ่ม	.30	คัดเลือกไว้
30	นักเรียนมีความสุขกับการเรียนนอกห้องเรียน	.33	คัดเลือกไว้
31	นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เรียนรู้สิ่งที่ยากแก่การเข้าใจ	.50	คัดเลือกไว้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
32	นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากมากขึ้น	.43	คัดเลือกไว้
33	นักเรียนมีความตั้งใจเรียนรู้ได้ดีกว่าที่เคยทำได้	.59	คัดเลือกไว้
34	นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ	.61	คัดเลือกไว้
35	นักเรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตน	.46	คัดเลือกไว้
36	นักเรียนคาดหวังกับความสำเร็จทางการเรียน	.51	คัดเลือกไว้
37	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้	.58	คัดเลือกไว้
38	นักเรียนสามารถเขียนเรื่องสั้นได้	.55	คัดเลือกไว้
39	นักเรียนสามารถเล่าประสบการณ์ของตนเองได้	.60	คัดเลือกไว้
40	นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	.51	คัดเลือกไว้
41	นักเรียนสรุปรวบรวมข้อมูลที่ตนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	.57	ตัดทิ้ง
42	นักเรียนจับประเด็นใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้	.58	ตัดทิ้ง
43	นักเรียนสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้	.60	คัดเลือกไว้
44	นักเรียนพูดคุย ชักถาม แสดงความคิดเห็น กับผู้อื่นได้	.55	คัดเลือกไว้
45	เมื่อเรียนเรื่องใดนักเรียนจะตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้	.63	คัดเลือกไว้
46	นักเรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้	.55	ตัดทิ้ง
47	นักเรียนเสนอความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดูได้	.56	คัดเลือกไว้
48	นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	.65	คัดเลือกไว้
49	นักเรียนสามารถเขียนสรุปประเด็นจากข้อมูลที่อ่านได้ถูกต้อง	.58	ตัดทิ้ง
50	นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	.60	คัดเลือกไว้
51	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการได้	.61	ตัดทิ้ง
52	นักเรียนสามารถบอกแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้	.55	คัดเลือกไว้
53	นักเรียนสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	.61	ตัดทิ้ง
54	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลจากการสืบค้นได้	.67	คัดเลือกไว้
55	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยได้	.61	คัดเลือกไว้
56	นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์	.52	ตัดทิ้ง
57	นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถามต่าง ๆ ได้ตรงประเด็น	.60	คัดเลือกไว้
58	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ	.67	คัดเลือกไว้
59	นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	.67	คัดเลือกไว้

ข้อ	ข้อความ	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
60	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ได้	.39	คัดเลือกไว้
61	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานได้	.47	คัดเลือกไว้
62	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลได้	.46	คัดเลือกไว้
63	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้	.50	คัดเลือกไว้
64	นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้	.45	คัดเลือกไว้
65	นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอได้	.48	คัดเลือกไว้
66	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการโต้ตอบหรือสนทนาได้	.48	คัดเลือกไว้
67	นักเรียนสามารถแนะนำตัวเองเป็นภาษาอังกฤษได้	.56	คัดเลือกไว้
68	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์	.61	คัดเลือกไว้
69	นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้	.50	คัดเลือกไว้
70	นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้ได้	.57	คัดเลือกไว้
71	นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้	.55	คัดเลือกไว้
72	นักเรียนสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้	.63	ตัดทิ้ง
73	นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆ	.63	ตัดทิ้ง
74	เมื่ออยากรู้ในเรื่องใดนักเรียนสามารถค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองได้	.65	คัดเลือกไว้
75	นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์	.66	คัดเลือกไว้
76	การศึกษาค้นคว้าทำให้นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือข้อซักถามต่างๆ ได้ตรงประเด็น	.66	คัดเลือกไว้
77	นักเรียนสามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบได้	.68	คัดเลือกไว้
78	นักเรียนสามารถตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	.69	คัดเลือกไว้
79	นักเรียนพยายามทำงานด้วยตนเองจนกว่าจะสำเร็จ	.67	คัดเลือกไว้
80	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม	.61	คัดเลือกไว้
81	นักเรียนหมั่นทำการบ้านด้วยตนเอง	.62	คัดเลือกไว้
82	นักเรียนวางแผนการทำงานด้วยตนเอง	.69	คัดเลือกไว้
83	นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้	.67	คัดเลือกไว้
84	นักเรียนจัดสรรเวลาสำหรับอ่านหนังสือและทำการบ้านได้อย่างเหมาะสม	.65	ตัดทิ้ง
85	เมื่อมีเรื่องที่รบกวนจิตใจ นักเรียนจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้	.39	ตัดทิ้ง

ข้อ	ข้อความ	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
86	นักเรียนวางแผนการทำงานที่ชัดเจนเป็นระบบ	.64	ตัดทิ้ง
87	นักเรียนดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน	.67	คัดเลือกไว้
88	นักเรียนมีการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขการทำงานเป็นระยะๆ	.64	คัดเลือกไว้
89	นักเรียนใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายในการตัดสินใจ	.65	คัดเลือกไว้
90	นักเรียนไม่เชื่อมั่นที่จากข้อมูลที่ได้รับมากกว่าจะได้ตรวจสอบ	.42	คัดเลือกไว้
91	นักเรียนมักจะตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เมื่อทำงานเสร็จ	.53	ตัดทิ้ง
92	นักเรียนตัดสินใจกระทำการต่างๆอย่างมีเหตุผล	.54	คัดเลือกไว้
93	นักเรียนหมั่นค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ	.54	ตัดทิ้ง
94	นักเรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังในสิ่งที่เพื่อนยังไม่เข้าใจ	.61	คัดเลือกไว้
95	นักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนให้ไปแหล่งเรียนรู้ต่างๆได้	.63	คัดเลือกไว้
96	นักเรียนนำเสนอความรู้ของตนที่ถูกต้องให้ผู้อื่นได้	.61	ตัดทิ้ง
97	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.49	คัดเลือกไว้
98	เมื่อได้รับคำวิจารณ์นักเรียนจะนำไปปรับปรุงตัวเอง	.50	ตัดทิ้ง
99	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม	.62	คัดเลือกไว้
100	นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่มมอบหมายให้	.57	คัดเลือกไว้
101	นักเรียนไม่ถูกความคิดเห็นของคนอื่น	.55	คัดเลือกไว้
102	นักเรียนยอมรับกิจกรรมหรือประสบการณ์ใหม่ๆ	.51	ตัดทิ้ง
103	นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้	.54	ตัดทิ้ง
104	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	.55	คัดเลือกไว้
105	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุกขั้นตอน	.57	คัดเลือกไว้
106	นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มได้	.60	คัดเลือกไว้
107	นักเรียนเสนอความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	.58	คัดเลือกไว้
108	นักเรียนยอมรับว่าเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของงาน	.54	คัดเลือกไว้
109	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ดีกว่าตนเอง	.48	คัดเลือกไว้
110	นักเรียนยอมรับผลของการแสดงความคิดเห็น	.60	ตัดทิ้ง
111	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	.45	คัดเลือกไว้
112	นักเรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ถูกต้อง	.54	คัดเลือกไว้
113	นักเรียนมองภาพรวมของสิ่งต่างๆได้	.56	ตัดทิ้ง

ข้อ	ข้อความ	อำนาจจำแนก	ผลการ พิจารณา
114	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะตรงกับสิ่งที่นักเรียนคาดคะเนไว้	.49	คัดเลือกไว้
115	นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	.60	คัดเลือกไว้

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30 - .69

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98

หมายเหตุ

ในการคัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อคำถามเพื่อสร้างแบบวัด ดังนี้

1. โดยการเลือกข้อคำถาม จากพฤติกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์และสัมภาษณ์ให้ครบทุกพฤติกรรม อย่างน้อยพฤติกรรมละ 2 ข้อ
2. คัดเลือกค่าอำนาจจำแนกแบบ Corrected Item-Total Correlation ที่มีค่าสูง ที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป
3. พิจารณาข้อคำถามที่ไม่ซ้ำกัน หรือความหมายใกล้เคียงกัน ได้ข้อคำถามจำนวน 86 ข้อ จาก จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 115 ข้อ

ตาราง 32 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ภายหลังจากการหมุน แกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวลิมักซ์ (Varimax Method)

ข้อที่	Component					พิจารณา คัดเลือกไว้
	1	2	3	4	5	
38	.672	.171	.114	-.003	.157	✓
33	.641	.266	.089	.007	.047	✓
32	.629	.219	.078	-.003	.117	✓
58	.601	.144	.216	.165	.102	
60	.599	.255	.000	.276	.023	
37	.598	.222	.188	.054	.097	✓
59	.577	.241	.154	.270	.047	
44	.572	.243	-.012	.284	.033	
65	.571	.222	.249	.123	.108	
56	.566	.174	.046	.287	.096	

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	Component					พิจารณา ตัดเลือกไว้
	1	2	3	4	5	
72	.563	.185	.224	.143	.028	
42	.552	.224	.154	.072	.120	
29	.551	.254	.117	-.072	.155	✓
40	.549	.239	.118	.216	.038	
36	.541	.170	.118	.084	.094	
57	.537	.191	.156	.224	.087	
71	.531	.198	.272	.143	.100	
66	.526	.233	.235	.072	.000	
85	.519	.102	.042	.130	.134	
43	.514	.234	.160	.197	.087	
68	.513	.284	.197	.127	.060	
39	.510	.188	.023	.163	.059	
70	.509	.269	.321	.134	.088	
55	.498	-.065	.190	.197	.393	
35	.497	.414	.073	.004	.107	
64	.479	.298	.212	.180	.110	
41	.477	.253	.094	.297	.103	
67	.474	.362	.233	.033	.014	
84	.473	.009	-.020	.112	.184	
14	.472	.351	-.013	.204	.009	
30	.462	.102	.191	-.110	.093	
54	.457	-.027	.210	.246	.431	
80	.450	.129	.348	.173	.101	
31	.447	.069	.148	.095	.116	
83	.446	.086	.354	.039	.101	
27	.427	.115	.051	.063	-.140	
52	.413	.112	.407	.115	.045	

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	Component					พิจารณา ตัดเลือกไว้
	1	2	3	4	5	
69	.368	.342	.230	.128	.108	
69	.368	.342	.230	.128	.108	
34	.351	.180	.243	.212	.095	
86	.336	.276	.312	.234	.210	
13	.309	.266	.180	.051	.158	
17	.167	.603	.256	.044	-.037	✓
25	.244	.598	.262	-.016	-.029	✓
24	.363	.593	.075	.020	-.170	✓
9	.285	.557	.074	-.049	.268	
26	.240	.531	.266	.119	-.060	✓
7	.210	.519	.157	.067	.183	
18	.274	.515	.162	.111	.084	
20	.183	.498	.140	.145	.086	
15	.296	.491	.237	.066	.211	
11	.037	.483	.249	.075	.107	
23	.282	.483	.108	.190	-.051	✓
10	.214	.451	-.083	.035	.228	
62	.415	.449	.152	.186	.086	✓
16	.299	.446	.142	.088	.088	
51	.309	.445	.057	.058	.369	✓
2	.166	.432	.389	-.041	.261	
28	.341	.420	.163	.154	.120	
1	.376	.382	.079	.071	.193	
61	.370	.380	.149	.268	.118	
63	.288	.377	.250	.167	.210	
77	.187	.143	.725	.130	.004	✓
74	.150	.134	.647	.108	.114	✓

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	Component					พิจารณา คัดเลือกไว้
	1	2	3	4	5	
76	.101	.190	.632	.133	.019	✓
75	.271	.167	.605	.013	.035	✓
81	.012	.138	.604	.169	.207	
79	.369	.128	.601	.164	.027	✓
73	.171	.158	.566	.170	.100	✓
78	.364	.260	.536	.127	-.030	✓
82	.106	.130	.507	.139	.113	✓
53	.192	.005	.353	.353	.156	
21	.001	.231	.351	.012	-.167	
47	.110	.098	.179	.781	.033	✓
48	.156	.025	.193	.697	.084	✓
45	.174	.074	.149	.693	.028	✓
46	.190	.138	.143	.684	-.025	✓
49	.338	.020	.042	.623	-.008	✓
50	.123	.022	.328	.463	.212	✓
19	.296	.218	-.009	.405	-.041	
22	-.075	.210	.225	.328	-.009	
5	.058	.162	.124	-.043	.618	✓
4	.233	.370	.046	.011	.571	✓
8	.095	.448	.079	.057	.502	✓
3	.290	-.098	.276	.322	.464	✓
6	.200	.324	.053	.070	.426	✓

ตาราง 33 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดตัวแปรปัจจัย

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
ส่วนที่ 2 วัดเกี่ยวกับปัจจัยครอบครัว								
ตอนที่ 1 ความเอาใจใส่ของ ผู้ปกครอง								
1 ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการเรียนวิชาต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
2 ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3 ผู้ปกครองให้นักเรียนอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง	1	1	1	1	-1	3	0.60	คัดเลือกไว้
4 ผู้ปกครองกำหนดให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอนทุกวัน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
5 ผู้ปกครองพานักเรียนไปร้านหนังสือเป็นประจำ	-1	1	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
6 ผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนเช่าหนังสือที่นักเรียนสนใจมาอ่านได้	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
7 ผู้ปกครองซื้อหนังสือนอกเหนือจากหนังสือเรียนให้นักเรียนอ่าน	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
8 ผู้ปกครองเล่นนิทานให้นักเรียนฟังเมื่อมีเวลาว่าง	-1	1	1	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
9 ผู้ปกครองให้นักเรียนพาเพื่อนมาอ่านหนังสือที่บ้าน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
10 ผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมที่บ้าน								
1 ครอบครัวของนักเรียนมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี	1	1	0	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
2 บรรยากาศในบ้านเงียบสงบเหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ	1	1	1	0	0	3	0.60	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
3 บุคคลในครอบครัวของนักเรียนให้ความสนใจในตัวนักเรียน	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
4 ที่บ้านของนักเรียนมีที่ให้อ่านหนังสือได้อย่างสะดวกสบาย	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านไม่เหมาะสมในการอ่านหนังสือ	1	1	0	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
6 นักเรียนรู้สึกเบื่อถ้าต้องอ่านหนังสือที่บ้านเป็นเวลานาน	1	1	0	0	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
7 ที่อ่านหนังสือในบ้านของนักเรียนมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ	1	1	0	0	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
8 ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
9 ผู้ปกครองมักให้หนังสือเป็นของขวัญแก่นักเรียนเสมอ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
10 เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจนักเรียนจะปรึกษาผู้ปกครอง	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดู								
1 เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัลแก่นักเรียน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
2 ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนลองปรับวิธีการแก้ปัญหของคนอื่นมาใช้เพื่อแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3 เมื่อนักเรียนกระทำความผิดผู้ปกครองจะบอกให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำก่อนลงโทษนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
4 ผู้ปกครองไม่กล่าวโทษนักเรียนโดยไม่มีเหตุผล	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
5 ผู้ปกครองให้ความยุติธรรมเมื่อมีการทะเลาะวิวาทระหว่างพี่น้อง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
6 นักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านอุปกรณ์การเรียนจากผู้ปกครอง	0	1	0	0	1	2	0.40	ตัดทิ้ง
7 ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนค้นคว้าเอกสาร บทความต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	1	1	1	0	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
8 ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนเชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
9 เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จ ผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัล	1	0	1	0	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
10 เมื่อนักเรียนกระทำความผิด ผู้ปกครองจะบอกให้นักเรียนเรื่องผล	0	1	0	1	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
ส่วนที่ 3 วัดเกี่ยวกับปัจจัยโรงเรียน								
ตอนที่ 1 บรรยากาศในชั้นเรียน								
1 ห้องเรียนของนักเรียนมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ ไม่รู้สึกอึดอัด	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
2 บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3 อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
4 อาจารย์ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความมานะพยายาม	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
6 อาจารย์พยายามให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
7 วัสดุอุปกรณ์การเรียนและสื่อการเรียนมีเพียงพอ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
8 อาจารย์ตั้งปัญหาให้นักเรียนค้นหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุด	1	1	0	0	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
9 อาจารย์ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่าน	1	1	0	0	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
10 อาจารย์ให้นักเรียนอ่านหนังสือและบันทึกการอ่านเป็นประจำ	1	1	0	0	1	3	0.60	ตัดทิ้ง
ตอนที่ 2 คุณภาพการสอนของอาจารย์								
1 อาจารย์สามารถยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
2 อาจารย์สอนเนื้อหาอย่างมีลำดับขั้นตอน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3 อาจารย์ส่งเสริมให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
4 อาจารย์ใช้สื่ออุปกรณ์ ประกอบการสอน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนตอบคำถามไม่ได้หรือตอบผิด อาจารย์ชี้แนะ	1	1	0	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
6 อาจารย์ติดตามงาน ตรวจงานและให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่อง	0	0	1	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
7 อาจารย์ใช้คำถามที่หลากหลายให้นักเรียนได้คิดตอบ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
8 อาจารย์อธิบายได้อย่างชัดเจน	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
9 อาจารย์มุ่งสอนให้นักเรียนมีความรอบรู้กว้างขวาง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
10 อาจารย์มีการวางแผนและเตรียมการสอนมาอย่างดี	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ								
1 อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
2 อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่ม	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
3 อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติจนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
4 อาจารย์คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
5 อาจารย์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
6 อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยอิสระ	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
7 อาจารย์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
8 อาจารย์จัดให้มีระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอ	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
9 อาจารย์จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กันในระดับเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
10 อาจารย์กระตุ้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
ส่วนที่ 4 วัดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล								
ตอนที่ 1 แบบวัดคิดเชิงบวก								
1 เมื่อเกิดความไม่สบายใจ นักเรียนมีวิธีการที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้นได้	1	1	1	1	1	5	1.00	ตัดทิ้ง
2 เมื่อนักเรียนต้องเรียนวิชาที่ตนเองไม่ถนัด นักเรียนจะทำความเข้าใจวิชานั้นให้ได้	0	1	1	1	1	4	0.80	ตัดทิ้ง
3 เมื่อพบเพื่อนใหม่ นักเรียนหวังว่าเพื่อนจะชอบนักเรียน	1	1	1	0	0	3	0.60	คัดเลือกไว้
4 นักเรียนตั้งใจว่านักเรียนจะสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้นได้	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนเชื่อว่าทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีทางออก	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
6 นักเรียนสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
7 นักเรียนสามารถทำให้ตัวเองรู้สึกดีได้เสมอ	0	0	1	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
8 นักเรียนคิดอยู่เสมอว่า พรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้แน่นอน	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
9 นักเรียนมั่นใจว่าสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนเองสนใจได้	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
1 นักเรียนมองเห็นข้อดีของทุกๆ คนที่ 0 นักเรียนรู้จัก	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
ตอนที่ 2 แบบวัดรูปแบบการเรียนรู้								
1 นักเรียนตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยใช้หลักเหตุผล	-1	1	1	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
2 นักเรียนชอบพิสูจน์เรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
3 นักเรียนชอบการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริงด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
4 นักเรียนชอบที่จะศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่คิดและตัดสินใจเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดเลือกไว้
6 นักเรียนตัดสินใจเองได้ว่าเนื้อหาวิชาตอนใดสำคัญ	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
7 นักเรียนเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเรียนรู้	1	1	1	0	1	4	0.80	คัดเลือกไว้
8 นักเรียนทำรายงานในแต่ละวิชาด้วยตนเอง	1	1	0	0	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
9 เมื่อนักเรียนได้ลงมือทำสิ่งใดก็ตามมักทำได้ดี	0	1	0	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
10 นักเรียนชอบการเรียนรู้เมื่อมีการทดลอง	0	1	0	1	1	3	0.60	คัดเลือกไว้
ตอนที่ 3 แบบวัดบุคลิกภาพ								
1 นักเรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
2 นักเรียนชอบดัดแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆให้เป็นประโยชน์	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
3 นักเรียนชอบแสวงหาความรู้แปลกๆ ใหม่ ๆ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
4 นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
5 นักเรียนพร้อมที่จะทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
6 เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนจะไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
7 นักเรียนปฏิบัติงานได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
8 นักเรียนใช้เวลาว่างโดยการอ่านหนังสือ	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้
9 นักเรียนอยากให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือให้อ่านบ่อยๆ	0	0	1	0	0	1	0.20	ตัดทิ้ง
10 เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด นักเรียนจะหาหนังสือ ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่าน	1	1	1	1	0	4	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านครอบครัว (n=139)

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
1	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการเรียนวิชาต่างๆ	0.35	คัดเลือกไว้
2	ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ	0.46	คัดเลือกไว้
3	ผู้ปกครองให้นักเรียนอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง	0.50	คัดเลือกไว้
4	ผู้ปกครองกำหนดให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอนทุกวัน	0.52	คัดเลือกไว้
5	ผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนเช่าหนังสือที่นักเรียนสนใจมาอ่านได้	0.27	คัดเลือกไว้
6	ผู้ปกครองซื้อหนังสือนอกเหนือจากหนังสือเรียนให้นักเรียนอ่าน	0.38	คัดเลือกไว้
7	ผู้ปกครองให้นักเรียนพาเพื่อนมาอ่านหนังสือที่บ้าน	0.35	คัดเลือกไว้
8	ผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม	0.37	คัดเลือกไว้
9	ครอบครัวของนักเรียนมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี	0.56	คัดเลือกไว้
10	บรรยากาศในบ้านเอื้อยบสบบเหมาะสำหรับการอ่านหนังสือ	0.45	คัดเลือกไว้
11	ที่บ้านของนักเรียนมีที่ให้อ่านหนังสือได้อย่างสะดวกสบาย	0.37	คัดเลือกไว้

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
12	นักเรียนรู้สึกเบื่อถ้าต้องอ่านหนังสือที่บ้านเป็นเวลานาน	0.24	คัดเลือกไว้
13	ที่อ่านหนังสือในบ้านของนักเรียนมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ	0.39	คัดเลือกไว้
14	ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	0.39	คัดเลือกไว้
15	ผู้ปกครองมักให้หนังสือเป็นของขวัญแก่นักเรียน	0.51	คัดเลือกไว้
16	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจนักเรียนจะปรึกษาผู้ปกครอง	0.37	คัดเลือกไว้
17	เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัลแก่นักเรียน	0.64	คัดเลือกไว้
18	ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนลองปรับวิธีการแก้ปัญหาของคนอื่นมาใช้เพื่อแก้ปัญหา	0.39	คัดเลือกไว้
19	เมื่อนักเรียนกระทำความผิดผู้ปกครองจะบอกให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ ก่อนลงโทษนักเรียน	0.40	คัดเลือกไว้
20	ผู้ปกครองไม่กล่าวโทษนักเรียนโดยไร้เหตุผล	0.31	คัดเลือกไว้
21	ผู้ปกครองให้ความยุติธรรมเมื่อมีการทะเลาะวิวาทระหว่างพี่น้อง	0.48	คัดเลือกไว้
22	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนค้นคว้าเอกสาร บทความต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	0.51	คัดเลือกไว้
23	ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนเชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง	0.38	คัดเลือกไว้
24	เมื่อนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จผู้ปกครองจะให้คำชมหรือรางวัล	0.62	คัดเลือกไว้

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24 - .64 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86

ตาราง 35 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านโรงเรียน (n=139)

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
1	ห้องเรียนของนักเรียนมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ ไม่รู้สึกอัด อัด	0.35	คัดเลือกไว้
2	บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา	0.46	คัดเลือกไว้
3	อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน	0.44	คัดเลือกไว้
4	อาจารย์ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความมานะพยายาม	0.54	คัดเลือกไว้
5	อาจารย์อนุญาตนักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	0.64	คัดเลือกไว้
6	อาจารย์จัดบริเวณการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน	0.64	คัดเลือกไว้
7	วัสดุอุปกรณ์การเรียนและสื่อการเรียนมีเพียงพอ	0.53	คัดเลือกไว้
8	อาจารย์ตั้งปัญหาให้นักเรียนค้นหาคำตอบจากหนังสือใน ห้องสมุด	0.51	คัดเลือกไว้
9	อาจารย์สามารถยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจใน บทเรียนได้ง่าย	0.71	คัดเลือกไว้
10	อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน	0.74	คัดเลือกไว้
11	อาจารย์ส่งเสริมให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	0.57	คัดเลือกไว้
12	อาจารย์ใช้สื่ออุปกรณ์ ประกอบการสอน	0.55	คัดเลือกไว้
13	อาจารย์ให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องของงาน	0.42	คัดเลือกไว้
14	อาจารย์ใช้คำถามที่หลากหลายให้นักเรียนได้คิดตอบ	0.57	คัดเลือกไว้
15	อาจารย์อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจได้อย่างชัดเจน	0.71	คัดเลือกไว้
16	อาจารย์มุ่งสอนให้นักเรียนมีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง	0.63	คัดเลือกไว้
17	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนได้แสดงออก	0.70	คัดเลือกไว้
18	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนโดยให้นักเรียนใช้กระบวนการ กลุ่ม	0.53	คัดเลือกไว้
19	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึก คิดฝึกปฏิบัติจนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	0.58	คัดเลือกไว้
20	อาจารย์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	0.70	คัดเลือกไว้

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
21	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยอิสระ	0.63	คัดเลือกไว้
22	อาจารย์ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	0.59	คัดเลือกไว้
23	อาจารย์จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กันในห้องเรียน	0.62	คัดเลือกไว้
24	อาจารย์กระตุ้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน	0.64	คัดเลือกไว้

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .35 - .74 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านส่วนบุคคล (n=139)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
1	เมื่อเกิดความไม่สบายใจ นักเรียนจะหาวิธีการที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้นได้	0.44	คัดเลือกไว้
2	นักเรียนตั้งใจว่านักเรียนจะสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้นได้	0.64	คัดเลือกไว้
3	นักเรียนเชื่อว่าทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีทางออก	0.56	คัดเลือกไว้
4	นักเรียนสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้	0.38	คัดเลือกไว้
5	นักเรียนสามารถทำให้ตัวเองรู้สึกดีได้	0.46	คัดเลือกไว้
6	นักเรียนคิดอยู่ว่า พรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้แน่นอน	0.47	คัดเลือกไว้
7	นักเรียนมั่นใจว่าสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนเองสนใจได้	0.41	คัดเลือกไว้
8	นักเรียนมองเห็นข้อดีของทุกๆ คนที่นักเรียนรู้จัก	0.57	คัดเลือกไว้
9	นักเรียนตัดสินใจตัดสินสิ่งต่างๆ โดยใช้หลักเหตุผล	0.49	คัดเลือกไว้
10	นักเรียนชอบพิสูจน์เรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง	0.52	คัดเลือกไว้

ตาราง 36 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
11	นักเรียนชอบเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลจริงด้วยตนเอง	0.62	คัดเลือกไว้
12	นักเรียนชอบที่จะศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเอง	0.63	คัดเลือกไว้
13	นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่คิดและตัดสินใจเอง	0.52	คัดเลือกไว้
14	นักเรียนตัดสินใจเองได้ว่าเนื้อหาวิชาตอนใดสำคัญ	0.58	คัดเลือกไว้
15	นักเรียนเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเรียนรู้	0.60	คัดเลือกไว้
16	นักเรียนทำรายงานในแต่ละวิชาด้วยตนเอง	0.68	คัดเลือกไว้
17	เมื่อนักเรียนได้ลงมือทำสิ่งใดก็ตามมักทำได้ดี	0.61	คัดเลือกไว้
18	นักเรียนชอบการเรียนรู้เมื่อมีการทดลอง	0.39	คัดเลือกไว้
19	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	0.52	คัดเลือกไว้
20	นักเรียนชอบดัดแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆ ให้เป็นประโยชน์	0.65	คัดเลือกไว้
21	นักเรียนชอบแสวงหาความรู้แปลกๆ ใหม่ ๆ	0.57	คัดเลือกไว้
22	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ	0.59	คัดเลือกไว้
23	นักเรียนพร้อมที่จะทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน	0.50	คัดเลือกไว้
24	เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนจะไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา	0.25	คัดเลือกไว้
25	นักเรียนปฏิบัติงานได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด	0.64	คัดเลือกไว้
26	นักเรียนใช้เวลาว่างโดยการอ่านหนังสือ	0.53	คัดเลือกไว้
27	เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด นักเรียนจะหาหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่าน	0.61	คัดเลือกไว้

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25 - .68 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .92

ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (n=139)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
1	นักเรียนมีความตั้งใจเรียนรู้ได้ดีกว่าที่เคยทำไว้	0.48	คัดเลือกไว้
2	นักเรียนเชื่อว่าเนื้อหาวิชาที่ยาก ยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยาก รู้มากขึ้น	0.46	คัดเลือกไว้
3	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	0.60	คัดเลือกไว้
4	นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ	0.65	คัดเลือกไว้
5	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาถึงแม้จะยากก็ตาม	0.64	คัดเลือกไว้
6	นักเรียนภาคภูมิใจเมื่อได้เรียนรู้สิ่งที่ยากแก่การเข้าใจ	0.59	คัดเลือกไว้
7	นักเรียนทุ่มเทเวลาในการอ่านหนังสือ	0.44	คัดเลือกไว้
8	นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน	0.31	คัดเลือกไว้
9	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ	0.53	คัดเลือกไว้
10	นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้	0.52	คัดเลือกไว้
11	นักเรียนเลือกที่จะอ่านหนังสือที่สนใจมากกว่าทำอย่างอื่น	0.51	คัดเลือกไว้
12	นักเรียนสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	0.56	คัดเลือกไว้
13	นักเรียนสรุปย่อเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง	0.56	คัดเลือกไว้
14	นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อ่านได้อย่าง ถูกต้อง	0.49	คัดเลือกไว้
15	นักเรียนสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วสรุปเป็นความรู้ได้	0.52	คัดเลือกไว้
16	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้	0.64	คัดเลือกไว้
17	นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้	0.47	คัดเลือกไว้
18	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงานได้	0.49	คัดเลือกไว้
19	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตช่วยค้นคว้าสิ่งที่เรียนรู้ได้	0.52	คัดเลือกไว้
20	นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้	0.37	คัดเลือกไว้
21	นักเรียนมีการใช้สื่อหรือสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอ ได้	0.43	คัดเลือกไว้
22	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลได้	0.43	คัดเลือกไว้
23	นักเรียนไม่ถูกรบกวนความคิดเห็นของคนอื่น	0.52	คัดเลือกไว้
24	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	0.53	คัดเลือกไว้

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
25	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม	0.54	คัดเลือกไว้
26	นักเรียนสามารถประสานการทำงานร่วมกับกลุ่มได้	0.63	คัดเลือกไว้
27	นักเรียนทำหน้าที่ของตนตามที่กลุ่มมอบหมายให้	0.55	คัดเลือกไว้
28	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่ดีกว่าตนเอง	0.51	คัดเลือกไว้
29	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	0.58	คัดเลือกไว้
30	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับกลุ่มทุก ขั้นตอน	0.52	คัดเลือกไว้

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .31 - .65

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .92

ภาคผนวก จ
คำสั่งในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)
และองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

คำสั่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยโปรแกรม SPSS

GET

FILE='C:\2558-11-CLL_EFA\2558-11-05-SPSS-EFA-New.sav'.

DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.

FACTOR

/VARIABLES K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08 K09 K10 K11 K12 K13 K14 K15 K16
K17 K18 K19 K20 K21 K22 K23 K24 K25 K26 K27 K28 K29 K30 K31 K32 K33 K34 K35
K36 K37 K38 K39 K40 K41 K42 K43 K44 K45 K46 K47 K48 K49 K50 K51 K52 K53 K54
K55 K56 K57 K58 K59 K60 K61 K62 K63 K64 K65 K66 K67 K68 K69 K70 K71 K72 K73
K74 K75 K76 K77 K78 K79 K80 K81 K82 K83 K84 K85 K86

/MISSING LISTWISE

/ANALYSIS K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08 K09 K10 K11 K12 K13 K14 K15 K16 K17
K18 K19 K20 K21 K22 K23 K24 K25 K26 K27 K28 K29 K30 K31 K32 K33 K34 K35 K36
K37 K38 K39 K40 K41 K42 K43 K44 K45 K46 K47 K48 K49 K50 K51 K52 K53 K54 K55
K56 K57 K58 K59 K60 K61 K62 K63 K64 K65 K66 K67 K68 K69 K70 K71 K72 K73 K74
K75 K76 K77 K78 K79 K80 K81 K82 K83 K84 K85 K86

/PRINT INITIAL CORRELATION SIG KMO AIC EXTRACTION ROTATION

/FORMAT SORT

/CRITERIA FACTORS(5) ITERATE(25)

/EXTRACTION PC

/CRITERIA ITERATE(25)

/ROTATION VARIMAX

/METHOD=CORRELATION .

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL

คำสั่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหลังปรับโมเดล

TI Model CFAs CLL

DA NI=5 NO=814 NG=1 MA=CM

LA

CLL3 CLL2 CLL5 CLL4 CLL1

KM

1.000

0.555 1.000

0.609 0.612 1.000

0.508 0.346 0.440 1.000

0.537 0.427 0.445 0.571 1.000

SD

0.568 0.743 0.704 0.533 0.572

MO NX=5 NK=1 LX=FU,FR TD=SY

LK

LifeLong

FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1)

FR TD(4,5) TD(2,3)

!TD(2,4)

PD

OU RS SC FS RS AM DF ME=ML ND=3 IT=400

ภาคผนวก ฉ
คำสั่งในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ก่อนและหลังปรับโมเดล

คำสั่งในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ก่อนและหลังปรับโมเดล

คำสั่งก่อนปรับโมเดล

TI Model SEM: Characteristics of Lifelong Learners for Elementary Grade 4-6 students

DA NI=14 NO=814 NG=1 MA=CM

LA

Family1 Family2 Family3 School1 School2 School3 CPer1 CPer2 CPer3 CLL1 CLL2 CLL3
CLL4 CLL5

KM

1.000
0.609 1.000
0.598 0.646 1.000
0.440 0.440 0.426 1.000
0.312 0.346 0.387 0.686 1.000
0.445 0.476 0.489 0.712 0.735 1.000
0.399 0.492 0.500 0.489 0.492 0.541 1.000
0.530 0.519 0.559 0.489 0.497 0.578 0.644 1.000
0.581 0.560 0.575 0.455 0.387 0.521 0.584 0.731 1.000
0.512 0.498 0.488 0.414 0.369 0.495 0.512 0.647 0.668 1.000
0.562 0.481 0.462 0.444 0.355 0.474 0.430 0.562 0.662 0.612 1.000
0.437 0.426 0.442 0.421 0.408 0.434 0.563 0.542 0.496 0.445 0.427 1.000
0.337 0.341 0.343 0.360 0.356 0.370 0.484 0.474 0.402 0.440 0.346 0.571
1.000
0.489 0.492 0.516 0.493 0.509 0.553 0.605 0.652 0.684 0.609 0.555 0.537
0.508 1.000

SD

0.713	0.505	0.600	0.618	0.580	0.606	0.525	0.544	0.583	0.704	0.743
0.572	0.533	0.568								

SE

7 8 9 10 11 12 13 14 1 2 3 4 5 6 /

MO NX=6 NY=8 NK=2 NE=2 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI PH=SY,FR

PS=DI,FR TE=SY TD=SY

LE

Personal Lifelong

LK

Family School

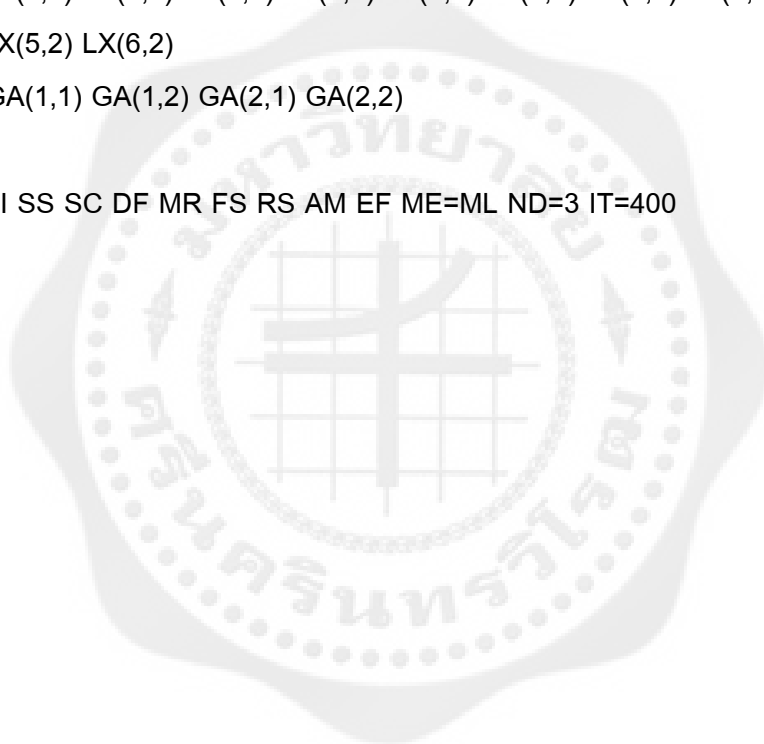
FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,2) LY(5,2) LY(6,2) LY(7,2) LY(8,2) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)

FR LX(4,2) LX(5,2) LX(6,2)

FR BE(2,1) GA(1,1) GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2)

PD

OU SE TV MI SS SC DF MR FS RS AM EF ME=ML ND=3 IT=400

คำสั่งภายหลังปรับโมเดล

TI Model SEM: Characteristics of Lifelong Learners for Elementary Grade 4-6 students

DA NI=14 NO=814 NG=1 MA=CM

LA

Family1 Family2 Family3 School1 School2 School3 CPer1 CPer2 CPer3 CLL1 CLL2 CLL3
CLL4 CLL5

KM

1.000
0.609 1.000
0.598 0.646 1.000
0.440 0.440 0.426 1.000
0.312 0.346 0.387 0.686 1.000
0.445 0.476 0.489 0.712 0.735 1.000
0.399 0.492 0.500 0.489 0.492 0.541 1.000
0.530 0.519 0.559 0.489 0.497 0.578 0.644 1.000
0.581 0.560 0.575 0.455 0.387 0.521 0.584 0.731 1.000
0.512 0.498 0.488 0.414 0.369 0.495 0.512 0.647 0.668 1.000
0.562 0.481 0.462 0.444 0.355 0.474 0.430 0.562 0.662 0.612 1.000
0.437 0.426 0.442 0.421 0.408 0.434 0.563 0.542 0.496 0.445 0.427 1.000
0.337 0.341 0.343 0.360 0.356 0.370 0.484 0.474 0.402 0.440 0.346 0.571
1.000
0.489 0.492 0.516 0.493 0.509 0.553 0.605 0.652 0.684 0.609 0.555 0.537
0.508 1.000

SD

0.713 0.505 0.600 0.618 0.580 0.606 0.525 0.544 0.583 0.704 0.743
0.572 0.533 0.568

SE

7 8 9 10 11 12 13 14 1 2 3 4 5 6 /

MO NX=6 NY=8 NK=2 NE=2 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI PH=SY,FR

PS=DI,FR TE=SY TD=SY

LE

Personal Lifelong

LK

Family School

FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,2) LY(5,2) LY(6,2) LY(7,2) LY(8,2) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)

FR LX(4,2) LX(5,2) LX(6,2)

FR BE(2,1) GA(1,1) GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2)

FR TE(1,3) TE(1,4) TE(1,5) TE(1,6) TE(1,7) TE(3,5) TE(3,6) TE(3,7) TE(4,5) TE(4,6)

TE(6,7) TE(7,8)

FR TD(1,4) TD(1,5) TD(2,5) TD(3,5) TD(1,3)

FR TH(1,1) TH(1,5) TH(4,1) TH(4,2) TH(5,1) TH(5,2) TH(5,3) TH(5,5) TH(5,6)

FR TH(6,2) TH(6,3) TH(5,4) TH(4,4) TH(3,4) TH(3,5)

PD

OU SE TV MI SS SC DF MR FS RS AM EF ME=ML ND=3 IT=400

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายจุลศักดิ์ สุขสบาย
วันเดือนปีเกิด	9 เมษายน 2516
สถานที่เกิด	อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42 ซ.รามคำแหง 106 แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
อีเมลล์	junlasak@swu.ac.th, junlasak@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จาก สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ